

Lino Aldani

CRUCEA DE GHEAȚĂ

SCIENCE FICTION

LINO ALDANI s-a născut în 1926, în mica localitate San Cipriano Po, din nordul Italiei. Fost profesor de matematică, actualmente stabilit la Roma, el este considerat drept cel mai reprezentativ scriitor italian de science fiction, lucrările sale bucurîndu-se de un succes deosebit atît în ţară, cît şi în străinătate, unde au fost traduse în aproape douăzeci de limbi.

Practicînd în special genul scurt, fără a neglija însă romanul, eseul ori critica literară, Lino Aldani a desfăşurat o neobosită activitate în sprijinul SF-ului, fiind alături de Massimo Lo Jacono, cofondator al revistei *Futuro*, consacrată în întregime autorilor din Peninsulă. În 1961, a publicat un studiu teoretic, intitulat *Fantascienza.*

În afara Italiei, multe dintre povestirile sale au apărut în antologii personale în Franţa (1965, 1980 şi 1989), Germania (1983 şi 1986), România (1982 şi 1992), Spania / Argentina (1968), Japonia (1970) şi Polonia (1988), o parte din romane fiindu-i publicate în Franţa, Germania, România, Bulgaria şi Polonia. A figurat în mai multe antologii de SF internaţional editate în SUA şi Marea Britanie, între care trebuie amintite: *View from Another Shore* (SUA, 1973, editor: Franz Rottensteiner), *Terra SF — The Year's Best European SF* (DAW Books, SUA, 1981), *The Penguin World-Omnibus of Science Fiction* (Anglia, 1986, editor: Brian W. Aldiss).

OPERE PRINCIPALE: *Più in alto delle stelle* (roman, 1960); *Quarta dimensione* (povestiri, 1964); *Quando le radici* (roman, 1977); *Eclissi 2000* (roman + culegere de povestiri, 1979); *Nel segno della Luna Bianca* (roman, în colaborare cu Daniela Piegai, 1985); *Parabole per domani* (povestiri, 1987), *La croce di ghiaccio* (roman, 1989).

Aceasta din urmă, pe care editura FAHRENHEIT v-o propune acum sub titlul *Crucea de gheaţă*, apare pentru prima dată în româneşte, vădind fascinaţia lui Lino Aldani pentru problemele fundamentale ale devenirii omului, transpuse în cheie SF.

Lino Aldani

CRUCEA DE GHEAŢĂ

SCIENCE FICTION

EDITURA FAHRENHEIT

EDITURA FAHRENHEIT
GRUPUL EDITORIAL RAO
P.O. Box 2-124 București, ROMÂNIA

Traducere din limba italiană
DOINA OPRIȚĂ

Ediția I

Coperta
DONE STAN

Tiparul executat de
ELSNERDRUCK
Berlin, Germania

Octombrie 1996

ISBN 973-97417-1-1

PREFAȚĂ

Rar se întîmplă ca după numai cîteva luni să recitești o carte cu o curiozitate dublă față de cea de la prima lectură. Așa am pățit eu cu acest roman al lui Lino Aldani. La prima întîlnire m-a „prins“ aventura părintelui Francisco, surprinzătorul misionar din secolul douăzeci și trei, hotărît să-i convertească la credința întru Hristos pe indigenii altor lumi, care au deja propria lor concepție despre viață și nici nu par să simtă nevoia unui alt sentiment al transcendenței. Te lași subjugat cu totul de înfruntarea dintre două culturi incompatibile, de duelul dintre misionarul-om și părosul șef de trib geronian cu imenși iriși galbeni, amîndoi — terestrul și alienul — pîndind atent fisurile din apărarea adversarului.

La a doua lectură, întreaga semnificație subînțeleasă a acestei confruntări încarcă și mai mult cu suspans întîmplările trăite de părintele Francisco și de îndoielnicii săi convertiți geronieni, care se lasă, cu docilitate, botezați Eusebio, Felipe, Maria etc. Pe cînd citești cu sufletul la gură în ce fel anume, sub aparența supunerii, geronienii îi țin piept părintelui Francisco și aproape că-l manipulează, înțelegi tot mai bine situațiile din ce în ce mai lipsite de ieșire în care se află iezuitul chiar în clipa cînd registrul său de convertiri se umple de nume creștinești.

În cele din urmă, e tulburător faptul că singura persoană în stare să-și joace propria existență pentru a trăi viața geronienilor, pînă la pierderea oricărei posibilități de întoarcere spre comunitatea umană, rămîne tocmai misionarul care vrea cu disperare să-i convertească pe acești alieni la un adevăr religios ce le-ar distruge cultura. Ca să-și poată transmite mesajul, părintele Francisco face atîtea concesii obișnuințelor și datinilor geronienilor, încît, treptat, credința

ce trebuie transmisă se golește de conținut pe măsură ce se transformă și preotul care-ar trebui s-o impună.

Unei intense participări la suferințele preotului, urmărite încă din copilărie, i se adaugă interesul nostru pentru problema comunicării dintre niște ființe atît de diferite unele de altele. Întrebările ce rezultă de aici vizează toate speranțele ideologice ale secolului nostru : dacă vrei să transmiți cuiva un mesaj, pînă la ce punct te poți conforma naturii sale, diferite de a ta, fără să denaturezi mesajul propus de tine ? Iar ceva mai încolo ne întrebăm ce sens mai are această dorință de a „răspîndi cuvîntul", această nevoie omenească de a convinge, această urmărită unitate care presupune mereu o știrbire a diversității altuia, presupune să nu-ți găsești liniștea pînă cînd n-ai făcut asemeni ție ceea ce nu seamănă cu tine.

Originalitatea lui Aldani constă în faptul că pune în lumină ambivalența visului unei armonii universale, unde toți sînt uniți, și a reversului său pretinzînd nivelarea, reductio ad unum *pentru o realitate disonantă, dar și extrem de bogată, a cărei dispariție va fi o pierdere imensă.*

În orice caz, n-am cum să consemnez aici toate gîndurile și sugestiile stîrnite de acest roman pasionant, în care fantascienza *e deopotrivă proiecție a viitorului și metaforă a unor evoluții în germene. Dar nu pot trece cu vederea efectul dat, în roman, de prezența jocului de șah, care acompaniază ca un laitmotiv existența iezuitului pînă la partida angajată cu șeful de trib geronian, pe tabla de șah și în viață, cînd orice raport între persoane devine un raport de forță, alcătuit din mișcări de atac și parade calculate. Dincolo de întrebarea cine ar putea fi învingător și cine învins în confruntarea dintre cei doi, rămîne dubiul că, dintre toate mesajele morale și spirituale transmise de părintele Francisco, în mod neprevăzut geronianul și-ar fi însușit doar dispoziția strategică a mentalității șahistice. Din ceea ce vrei să comunici, nu știi niciodată ce prinde rădăcină în cel ce te ascultă.*

LUCE D'ERAMO

1

(timpul prezent)

Prin vitraliile de culorile rubinului și smaraldului se cernea o lumină difuză ce făcea îmbietoare penumbra bisericii, asemeni unui cîntec potolit, pe fondul căruia era plăcut să rumegi amintiri și să-ți propui lucruri demne de a fi făcute.

Părintele Francisco privea mulțumit grinzile și stîlpii de susținere făcuți din trunchiuri tari de koa-koa, pipăia pereții din lemn maroniu, coloanele interioare și traversele în patru muchii ale altarului, lăsînd să-i scape din cînd în cînd gemete de plăcere, mici icnete fericite, reprimate zadarnic.

Eusebio țopăia pe lîngă el în tăcere, oprindu-se cînd părintele Francisco se oprea, atent la fiecare cuvînt al lui, mereu dispus să-l aprobe.

— Vezi bine, Eusebio — zicea misionarul cu vocea lui melodioasă, aproape ca un murmur — cum credința ajunge să miște munții din loc. Dacă în urmă cu vreo patru luni ți-aș fi spus că acest lăcaș va fi așa cum îl vezi acum, ai fi zîmbit, răspunzîndu-mi cu neîncredere. Părea o treabă imposibilă, un vis cu ochii deschiși, în sfîrșit, un miracol. Iar acum îl poți atinge cu mîna. Ei da, am fost grozavi, tu și cu mine. Și ceilalți — Gabriel, Felipe, Ignacio, Miguel și restul oamenilor harnici de pe Geron, toți aceia care s-au străduit pentru ca biserica asta să răsară din neant, spre binele nostru și întru slava lui Dumnezeu. Ești mulțumit ?

— Da, părinte, spuse geronianul, închinîndu-se cu stîngăcie dinaintea altarului, așa cum învățase. Sînt tare mulțumit.

— Bine. Și eu sînt mulțumit. Acum ne ducem să vorbim afară, casa Domnului e făcută pentru rugăciune, nicidecum pentru flecărelile oamenilor.

Ieșiră în fața bisericii, sub soarele nemilos de pe Geron, aflat încă mult deasupra orizontului, și căutară imediat adăpost la umbra arborilor koa-koa.

— Recunoaște, continuă părintele Francisco. Nu credeai că vom izbuti s-o terminăm pînă la venirea lui Oal-Tsequal. Și uite că prietenul tău, cînd o s-ajungă aici cu toți oamenii lui, va găsi totul în ordine...

— Trebuie să-i ieșim înainte, aminti Eusebio. Peste două zile, Oal-Tsequal are să fie la intrarea în valea Guala-Ngoa, acolo unde încep Colinele Negre, dincolo de Mlaștina Mare. Dacă vrem să vină printre noi, trebuie mai

întîi să-l invităm. Oal-Tsequal e un mare şef... Trebuie să-i facem o vizită şi să-i ducem ceva în dar.

— Fără îndoială, aprobă binevoitor misionarul. O să-l vizităm şi-o să-i ducem un dar, după cum i se cuvine unui şef.

Rămase o clipă pe gînduri, apoi adăugă :

— Vom pleca peste două zile.

— Vom pleca mîine în zori, îl corectă Eusebio. Drumul e lung şi nu prea uşor... Să sperăm că găsim pluta la locul ei.

— Pluta ? De ce să n-o găsim ? Nu-i nici o lună de cînd am folosit-o ultima oară...

— Vorbeam de o altă plută, preciză geronianul. Una mai mică, pe care am ascuns-o chiar unde începe Mlaştina Mare.

Apoi repetă :

— O să plecăm mîine în zori.

— Bine. Să vii să mă trezeşti la vreme.

— Vin să te trezesc, îl asigură Eusebio. Iar acum, facem o partidă, părinte ?

Refuză prin semne, dar împotrivirea îi era slabă, aşa că Eusebio, atunci cînd pricepu că părintele cedase, dădu fuga în colibă şi reveni într-o clipă cu tabla de şah şi săculeţul cu piese.

Ostenit şi somnoros, misionarul juca neatent, pe cînd indigenul răspundea cu maximum de concentrare. Partida avansa într-un echilibru perfect şi pentru că părintele Francisco, mizînd pe experienţa sa superioară în tratarea finalurilor de partidă, avusese grijă să schimbe o mare

parte dintre piese. Numai că avantajul material și de poziție pe care considera că-l are se dovedi dintr-o dată iluzoriu și înșelător. Ba mai mult, dacă exista un avantaj, acesta părea să încline spre Eusebio, care, deși cu o tură în minus, dispunea de un pion liber foarte avansat. Iar el nu reușea să facă nimic cu regele, ajuns departe, într-un colț al tablei de șah.

Cînd își dădu seama că nu putea bloca în nici un fel înaintarea pionului, părintele Francisco simți că-l ia cu amețeală.

Partida era iremediabil pierdută, și pe cinstite, căci Eusebio făcuse mișcările corect. Era pentru prima dată, după sute și sute de partide, că geronianul cîștiga jocul. El ar fi putut accepta cu generozitate înfrîngerea, Eusebio făcuse mari progrese și în ultima vreme aproape că jucau de la egal la egal ; mai devreme sau mai tîrziu, trebuia să vină și înfrîngerea. Dar diavolul îl rîcîia pe dinăuntru, încît îl năpădi o sudoare rece și, la urmă, zise :

— Întrerupem jocul. Acum vreau să mă odihnesc : mîine, așa cum ai spus, avem de înfruntat un drum lung și greu. Notăm poziția și reluăm partida la întoarcere. Prin urmare, tu joci cu albul și ai regele în b6 și pionul avansat în c6. Eu am regele în a1 și turnul în d5, și urmezi la mutare.

Eusebio dădu din umeri. Întreruperea jocului părea să-l lase indiferent, dar părintele Francisco apucă să-i surprindă în privire un licăr ironic, conștiința unei superiorități ce nu putea duce decît la victorie.

În seara aceea, părintele Francisco cină fără nici un chef. Și asta cu toate că Elvira, văduva lui Augustin, pe care în cele din urmă fusese nevoit s-o primească pe lîngă el, pregătise o mîncare excelentă.

Mesteca absent, deranjat de mișcarea pieselor apărute mereu în mintea lui, de parcă o molie, un vierme săpau acolo neostenit, obligîndu-l să gîndească, să găsească o soluție de reechilibrare a situației, ca să evite astfel matul și să obțină cumva remiză.

Chiar și după ce se întinse în așternut, departe de Elvira, obsesia continuă. Vedea mișcările turnului și ale pionului într-o succesiune rapidă, ce ducea, oricum ar fi întors-o, mereu la același rezultat : victoria lui Eusebio, un geronian care pînă în urmă cu doi ani nici măcar nu știa de existența jocului de șah.

Începu să se zvîrcolească, perpelindu-se. Era o nebunie să dea atîta importanță unei partide de șah. Era ceva prostesc și imoral, avea lucruri mult mai importante la care să se gîndească. Îi veni în minte părintele Lotario. Îi veniră în minte cuvintele scrise de ecleziastul anonim din secolul al XVII-lea : „...din pricina acestui joc diavolesc mi-am neglijat îndatoririle față de Dumnezeu și față de oameni".

Începu să-și frămînte mătăniile, spunînd întruna rugăciuni. Dar totul fu zadarnic. Adormi doar atunci cînd, într-o străfulgerare neașteptată care îi explodă în creier, i se păru că întrezărise soluția.

2

(timpul memoriei)

Se născuse pe Marte. Părintele Francisco Morales de Alcàntara, fiul lui Felipe și Consuelo Gutierrez, se născuse pe Marte în anul 2205, în timpul perioadei a treia de terraformare, cînd densitatea demografică și eficiența structurilor puteau garanta de-acum o anumită autonomie față de planeta-mamă, o dezvoltare sigură și niște scopuri ambițioase.

Copilăria îi fusese cenușie și tristă, o succesiune de paranteze incolore și pustii, între care, în așteptarea unei scîntei revelatoare, își congela toate imaginile. Prin memorie îi tresăltau sunete și sclipiri enigmatice, senzații de acru, o mulțime de mirosuri aseptice. Și mîngîieri năuce. Dar Francisco își amintea mai cu seamă de ziua aceea frumoasă și cumplită, cînd în el se născuse gîndirea.

— Francisco !

Mama îi striga numele mereu, de o sută de ori pe zi, pe coridoarele serei, sub cupolele de metacrilat, prin ungherele întunecoase ale magaziei, în pat și la masă, în orice loc și în orice moment.

— Francisco !

Auzea vocea răsunînd ca într-un craniu plăpînd, de ciocîrlie, și-atunci cînd poate că mama nu-l striga, cînd Consuelo zăcea istovită, scufundată în somnul ei languros și greu, sub spumele tăcerii, cu sînii ieșiți din întuneric ca niște fîntîni de fosfor și sulf.

Capătul îndepărtat al serei era, în ziua aceea, o cochilie de tăcere, plină de zgomote abia perceptibile sau poate numai închipuite, ca de fiare necunoscute stînd la pîndă, entități fără formă adunate în conciliabule și conspirații din care el se simțea exclus. Stătea acolo, ghemuit și desculț, lîngă niște copăcei de seră, printre conductele încîlcite ce irigau plăntuțele abia ieșite din pămînt. Se uita la picioarele lui goale, mici, la mîna care, într-un joc inocent, se întindea să atingă o tulpină de floarea-soarelui. Și deodată...

Eu sînt eu, își zise. *Eu sînt eu*.

O descoperire minunată. Sentimentul unei nemăsurate și sublime puteri i se revărsă în adîncul ființei. El era stăpînul, creatorul lumii, libertatea absolută, judecata, rațiunea indispensabilă.

Niciodată n-avea să știe cît timp rămăsese pe culmea acelei fericiri exclusiviste. Brusc, se lăsă întunericul, cuptorul încins se transformă într-o grămadă de cărbuni negri și, pe neașteptate, îl cuprinseră disperarea și neliniștea.

Într-o clipă, pierdu totul: plante, serpentine și conducte, cupola luminoasă a serei și tot ce apărea confuz dincolo de ea, tăblițele, catargele anemoscopice și celelalte sere care se întindeau cît vedeai cu ochii, avînd arcadele ieșite în afară precum coastele unui imens schelet culcat pe dunele roșii de pe Marte, totul... Lumea înconjurătoare se desprinse de el într-un chip neașteptat, lăsîndu-l singur și umilit.

— Francisco !

Ieși din seră, alergînd nebunește spre maică-sa. Consuelo ședea într-un colț, lîngă bazinul cu fertilizanți. Cu lacrimi pe obraji, Francisco i se aruncă în brațe, dar îmbrățișarea nu dură mult. Sînul acela era prea moale, prea liniștitor. Copilul se trase îndărăt: pentru prima oară, simțea jenă și rușine.

La școală, umbla ca un somnambul. Vocea impersonală a robotului-instructor ajungea din cînd în cînd pînă la el, uneori rece și răsunătoare, cel mai adesea la limita pragului auditiv.

Francisco ura vocea aceea de gheață, încerca s-o ignore, refugiindu-se în puțul adînc al viselor cu ochii deschiși. Așa că urmărea cai și nori, din mijlocul pajiștilor ce unduiau în bătaia vîntului. Și se cufunda în oceane învolburate, pline de o spumă cenușie, sticloasă, sub zborul unor pescăruși cu aripi de ghips lucitor.

Într-o zi, taică-său, Felipe, îi arătă fișele cu rezultate, aproape toate de-o culoare între portocaliu și roșu.

— Nu-i bine, băiete, zise și începu să-și clatine capul, mai mult distrat decît ofensat. Nici măcar o fișă albastră

ori măcar verde deschis, nici o fişă galbenă. Asta nu merge deloc.

Felipe înţelegea destul de puţin aprecierile şcolare. Era un colon simplu, ca şi soţia lui, Consuelo. Ştia să îngrijească serele, să regleze debitul apei în reţelele de irigaţie, să distribuie îngrăşăminte şi să dozeze lumina şi căldura. Asta da, însă fişele, cu toate perforaţiile şi liniile lor, constituiau pentru el un veritabil rebus ; înţelegea numai că, judecînd după culoarea violentă şi alarmantă, Francisco mergea prost cu şcoala.

— Nu-i bine, repetă Felipe.

Totuşi, îşi luă băiatul şi-l săltă pe genunchi.

— *Olé, caballero*. Dacă n-ai stofă, înseamnă c-o să rămîi aici, pe Marte, să cultivi secară şi cartofi. Eu şi cu mama ta sîntem ţintuiţi aici de cînd ne ştim şi pentru vecie, dar nu-i chiar aşa de rău. La urma urmei, există şi lumi mai rele decît asta...

Consuelo însă, cînd văzu fişele, plînse. Se uită o clipă la copil ca şi cum ar fi fost un obiect, apoi îi mîngîie în grabă părul şi se îndepărtă, luînd-o pe culoarul din mijloc al serei centrale. În zadar încercă Francisco să meargă după ea : femeia blocase intrarea în seră cu zăvorul de sus, prea înalt pentru statura lui de copil. Se refugie printre cuştile iepurilor. Cu rozul aprins al unui morcov, atrase atenţia ultimilor născuţi, care se repeziră spre gratiile despărţitoare, şi rămase acolo, contemplîndu-i cu un fel de veselie melancolică. Erau toţi — Pancho, Teresita, Marcellino, apoi Estrella şi Manolo, Baloncito şi „El Diablo", un iepuraş negru care, prin agresivitatea sa, ţinea cuşca într-o zarvă continuă.

Astfel că, pînă și la școală, Francisco se gîndea aproape tot timpul la iepuri. Îl vedea pe „El Diablo“ peste tot, chiar și pe capul robotului-instructor, gata să-i ronțăie antenele ; desena iepuri mereu și pretutindeni, ca împins de o febră obsedantă. Compunerile lui erau pline pînă la refuz de iepuri, desenați în fel și chip și de toate mărimile, iepuri care țîșneau printre rîndurile chestionarelor, invadînd filele pînă în colțurile și în marginile lor cele mai înguste.

Robotul înghițea compunerile și după cîteva minute le restituia, depozitîndu-le într-un recipient mare, situat la nivelul toracelui. Băieții dădeau fuga, asemenea unor flamuri sărbătorești, și totul era ca un joc de istețime și de complicitate, ba un ghiont, ba un tras cu ochiul, ba un zîmbet pe furiș. Nimeni nu se temea de robotul acela.

Dar Francisco se temea. Cînd se ducea să-și ia foile și le găsea pline de cruciulițe roșii, sub care iepurii desenați aproape că nu mai puteau fi recunoscuți, Francisco simțea un fior la rădăcina părului și un gol în stomac. Atunci se gîndea la mama lui și la Felipe, dar mai ales la maică-sa, fiindcă se temea să nu-i piardă afecțiunea, acea mică grădină de tandrețe de care avea atîta nevoie.

Apoi, într-o după-amiază lividă, cu lumina ce se împuțina săltînd dintr-o fereastră în alta, sosi părintele Gonzales, îmbrăcat în negru, cu panglica roșie, de care atîrna crucifixul, în dreptul inimii.

Consuelo se duse spre el și îngenunche. Strigă imediat după Felipe, care era ocupat cu țevile de încălzire ale serei. În acest timp, printr-un gest amplu și poate cam emfatic, părintele Gonzales o invită să se ridice.

Casa unde trăiau Felipe şi Consuelo era mică, asemenea tuturor caselor de pe Marte. O locuinţă standard, cu puţin sub cei şaptezeci şi cinci de metri cubi regulamentari. Dar în interior, pe pereţi, se aflau rogojini colorate, fleacuri şi blide, spice, ştiuleţi ornamentali, iar Felipe, fără salopetă şi rămas doar în cămaşă, arăta ca un ţăran din vremuri străvechi. Ceva se mişcă în inima părintelui Gonzales. În mod instinctiv, renunţă la limba standard de pe Marte şi vorbi în spaniolă.

— Am venit pentru *el niño,* zise.

Şi arătă spre ungherul unde Francisco se refugiase între timp.

Din geanta părintelui ieşi un teanc voluminos de fişe verzi şi albastre.

— Fiul ăsta al vostru e un munte de înţelepciune nativă, adăugă el. O casetă cu diamante.

Diamante ! Felipe nici măcar nu ştia ce erau acelea. Rămase cu gura căscată şi cu ochii aţintiţi spre părintele Gonzales, aşteptînd o lămurire.

— *El niño es un genio*, declară cu voce fermă ecleziastul.

Pe faţa lui Felipe apăru o strîmbătură. Consuelo lăsă să-i cadă braţele pe lîngă corp. Urmă o lungă tăcere. Apoi femeia şopti, ca pentru sine :

— *Lo dice in broma...*

— Nu glumesc deloc, îi asigură părintele Gonzales. *En verdad, el niño es un genio.*

— *El niño es loco*, izbucni Felipe într-un rîs obraznic. *El niño* desenează iepuri, porumbei şi pescăruşi, *pero no habla*, tace zile în şir, iar la şcoală nu face nimic, aduce acasă numai fişe roşii...

Părintele Gonzales suspină adînc și-și aranjă fișele albăstrui pe masă, de parc-ar fi fost cărțile unui joc de unul singur. Apoi tuși, strănută, se scărpină la ceafă.

— Noi avem alt criteriu după care apreciem inteligența copiilor și vocația lor întru lucrarea lui Dumnezeu. Avem multă experiență și știm să citim acolo unde un robot stupid nu-și poate da seama de absolut nimic. Mă înțelegeți ?

Felipe și Consuelo ascultau plini de teamă.

— Fișele care contează sînt acestea, îi lămuri încă o dată părintele Gonzales, bătînd cu un deget nervos în hîrtiile întinse pe masă. Le-am adunat în timpul orelor de cateheză, nu putem greși.

Dar Felipe și Consuelo clătinau mai departe din cap. Atunci părintele Gonzales își pierdu răbdarea.

— Poate vreți să puneți la îndoială judecata noastră de preoți ai Sfintei Biserici Romane ?

În momentul acela, fără să-l fi chemat cineva, Francisco își părăsi refugiul și veni în mijlocul camerei. Era palid, buzele îi tremurau, dar ochii lui aruncau sclipiri de umilă trufie.

Îngenunche încet și sărută capătul brîului roșu ce-i atîrna părintelui Gonzales, într-o parte.

Preotul îi răvăși părul cu un gest de bunăvoință.

— Ochiul Domnului te va urmări pretutindeni, zise el.

Apoi, cu certitudinea absolută că vorbele lui vor depăși orice obstacol, continuă :

— Ai să înveți la școala noastră. O să stai de vorbă cu preoții, nu cu roboții, și-o să cunoști rădăcinile și aripile omului, mizeria și noblețea, căderea și salvarea. Ai să înveți limbi dispărute, limba în care se exprima Isus...

Apoi vei coborî în infern, pe Pămînt, unde şi-au avut originea toate misterele, iar acolo ai să-l cunoşti pe Părintele Părinţilor şi-o să-i săruţi piciorul, aşa cum săruţi acum brîul care mă-ncinge...

Francisco deschise larg ochii. În privirea lui şerpui un licăr de şiretenie luciferică. Ori era numai un semn al celei mai nevinovate blîndeţi ?

Părintele Gonzales avu o clipă de ezitare. Apoi vocea lui răsună puternic, sub tavanul scund al căsuţei.

— Peste o sută de planete aşteaptă Cuvîntul. Tu ai să duci acolo făclia, în vreme ce alte nenumărate lumi vor ieşi din pîntecul imens al galaxiilor, iar gloria lui Dumnezeu va fi slăvită în întreg universul, asta şi datorită ostenelilor tale...

Preotul îl apucă de bărbie cu două degete, invitîndu-l cu delicateţe să-şi ridice capul.

— Francisco, fiu ales ! Cer viaţa ta pentru Domnul Dumnezeul Nostru. Eşti de acord ?

Copilul roti de jur împrejur o privire rece. Rogojinile, ştiuleţii atîrnaţi pe pereţi se decoloraseră. Maică-sa se uita la el cu ochi prostiţi. Felipe era doar o umbră rezemată de perete.

Atunci îşi scufundă capul între genunchii părintelui Gonzales, plîngînd în hohote :

— Eu sînt mielul lui Dumnezeu.

Părintele Gonzales încremeni.

3

(timpul memoriei)

Cîndva Marte era o planetă rece și pustie, plină de nisip și de cratere, de cîmpii presărate cu roci tăioase ca niște săbii de sticlă. Și crăpături adînci, terenuri cu limonit arid, prăpăstii. Mai erau și mări de pulbere roșie și impalpabilă, caverne, galerii, milioane de galerii dispuse sub semnul unei geografii bizare și neliniștitoare.

În fine, Marte nu era lumea ospitalieră la care visase omul dintotdeauna, cu canalele ei încă nesecate de tot, cu istmurile de vegetație și lichenii astronomilor optimiști. Marte era o lume imposibilă, mîndră ca un roib sălbatic, și care se lăsase domesticită și îmblînzită abia după o sută și mai bine de ani de bătălii îndîrjite, de sacrificii extrem de dure.

Cînd Francisco intră la seminar, perioada „eroică“ era pe sfîrșite. Lipseau încă destul de multe lucruri, dar umbrela electronică proteja o suprafață de aproape o

jumătate de milion de kilometri pătrați de-a lungul fîșiei optimale a planetei, cuprinsă între cincisprezece grade latitudine nordică și sudică. Acolo temperatura era acceptabilă și — fapt care conta în mod deosebit — se putea respira liber. Bineînțeles, procentul de oxigen al aerului introdus în circuit era cu ceva sub valoarea medie. Handicapul era însă compensat de forța scăzută a gravitației, care făcea suportabile pînă și cele mai grele munci.

Sediul seminarului se ridica la periferia capitalei, Civitas. Era o clădire cenușie, cu două caturi, care lui Francisco i se păru enormă și, mai ales, foarte înaltă. Francisco nu ieșise niciodată din Alborada Nueva, colonia iberică unde se născuse și crescuse, lîngă serele și numeroasele *criaderos* pentru iepuri. În afară de școală și de bisericuța părintelui Gonzales, cunoștea numai locuințele strîmte din prefabricate, toate la fel, cu tavanul atît de jos că nici măcar nu te puteai spînzura de el, apoi magazinul-bazar al lui Guillermo Atienza și sala de destindere unde îi găseai de obicei pe adulți, în turele de odihnă. Altceva nimic.

În dimineața plecării, chiar în zori, tatăl îl salută abia săltîndu-se din pat, cu ochii somnoroși. Felipe era rupt de oboseală, cu o zi în urmă făcuse și treaba Consuelei, îngăduind astfel femeii să se ocupe de pregătiri.

Mama îl însoți pe *senda* ce urma un zigzag printre șirurile de sere, pînă la intersecția cu *carretera*. Părintele Gonzales îl aștepta deja acolo, înfofolit, la volanul automobilului de teren.

Tristețea despărțirii căzu deodată peste el ca o glugă de gheață și foc. Înțepeni pur și simplu, iar Consuelo tre-

bui să-l împingă de la spate, ajutîndu-l astfel să parcurgă ultimii metri. Apoi însă, îl strînse la piept, se lăsă să alunece ușor în jos, în genunchi, ca să ajungă la nivelul lui, cu iluzia că-l vedea deja mare.

— *Adiòs*, Francisco, murmură femeia, sărutîndu-l pe ochi. Să n-o uiți pe mama !

Atunci, el izbucni în plîns, dar părintele Gonzales interveni :

— Du-te acasă, Consuelo, Francisco e de-acum al lui Dumnezeu.

Mîinile mari ale preotului îl apucară de subsuori, se simți ridicat de la pămînt și depus ca un pachet pe scaunul din spate al vehiculului. Motorul funcționa. Nerăbdător, mușcat parcă de o tarantulă, părintele Gonzales țîșni din loc, stîrnind un nor de pulbere roșiatică.

Francisco se răsuci inutil : prin norul de praf, maică-sa era cu totul invizibilă, dar lui i se păru c-o aude strigîndu-l încă o dată, pe nume. Apoi drumul făcu o cotitură bruscă, aproape în unghi drept, și Francisco recăzu pe scaun, resemnat.

Fără să lase volanul, părintele Gonzales îi dădu peste umăr o batistă, iar el își șterse ochii plini de praf și de lacrimi. Drumul era numai gropi și movilițe, așa că vehiculul mergea săltînd și făcînd un zgomot infernal. Pitit într-un colț, cu amîndouă mîinile încleștate de mînerul de sprijin, Francisco își simțea dinții clănțănindu-i de frică. Călătoria nu ținu însă mult.

— Curaj ! strigă părintele Gonzales, întorcîndu-se o clipă. Am ajuns la *ferrocarril*.

Automobilul încetini brusc, mai făcu vreo sută de metri şi se opri într-un vîrtej de trosnete şi pîrîituri.

Francisco privi în jur. Pentru prima dată vedea calea ferată, dar în fond nu erau multe de văzut : o clădire mică galbenă, purtînd în partea de sus o inscripţie : ALBORADA NUEVA, o îngrăditură, un bazin de apă vopsit în dungi verticale, albe şi roşii, şi o magazie înaltă de vreo patru metri. Altceva nu se vedea şi nu era nimeni pe-acolo.

Monoraiul sclipea dincolo de gard ca un şarpe de argint. Un bărbat cu beretă roşie apăru brusc din spatele clădirii gălbui. Părintele Gonzales, care coborîse din maşina de teren, se îndreptă spre el. Cei doi începură să vorbească, dar Francisco era absent şi nu-l interesa ce-şi spuneau. Din cînd în cînd, amîndoi se uitau la ceas, aruncînd apoi priviri fugare înspre monorai.

După o vreme, părintele Gonzales îi făcu semn să coboare.

— Ei, băieţaş, se pare că *Rock'n'roll* va fi aici la vreme.

Şi, cu un gest patern, îi aranjă gluga hainei îmblănite. Apoi dădu bărbatului cu beretă roşie cheile maşinii.

— O să vină s-o ia Don Cayetano, ajutorul meu.

În sfîrşit, punctual ca o eclipsă, *Rock'n'roll* sosi, iar zgomotul făcut de el era atît de mare, încît Francisco trebui să-şi ducă mîinile la urechi. Părintele Gonzales începu să rîdă, împingîndu-l de umeri ca să-l facă să urce.

Cu vagoanele sale elipsoidale de culoare cenuşie, garnitura părea un imens rozariu desfăşurat în lungul şinei. Pasagerii urcau în partea superioară pe nişte scări metalice

fixate pe lateralele vagoanelor. Spațiul de jos, ca o magazie, era pentru mărfuri.

Aproape imediat, trenul plecă mai departe. Iar Francisco avu prilejul să înțeleagă de ce purta porecla aceea ciudată : *Rock'n'roll*. Acolo sus era ca... Nu-și putea raporta impresia la ceva anume, dar senzația era clară : un ruliu ce-ți strîngea stomacul, o legănare ca de balansoar și un miros dulceag, o greață înfricoșată, de parcă garnitura ar fi fost mereu pe punctul de a se prăbuși într-o prăpastie.

După cîteva minute, îl apucă voma. Părintele Gonzales ridică ochii spre cer și-și desfăcu larg brațele, ca un martir. Un bărbat cu fața lată și pometi bine marcați, cu ochii în formă de migdală — un japonez — îi întinse o batistă de hîrtie. Apoi se scotoci prin buzunare și scoase un bastonaş gălbui.

— Mestecă asta, băiete, îi zise. Ai să vezi c-o să te simți mai bine.

Nu era multă lume acolo. Două femei de vîrstă mijlocie, grase, mișcînd spornic din andrele, pe tăcute, un tînăr ochelarist scufundat într-o partidă de șah cu computerul său de buzunar și doi muncitori în salopete de culoarea cinabrului, ținînd de Departamentul Minier. Și japonezul. Care îl alinta din cînd în cînd, ciufulindu-i părul și invitîndu-l, printr-o mimică autoritară, să sugă bastonașul.

Părintele Gonzales se apucă să citească din breviar. Apăru un om de serviciu și curăță, cu un fel de aspirator, ceea ce stomacul copilului nu izbutise să rețină.

Francisco își scoase haina de eschimos, rămînînd în picioare, cu fruntea sprijinită de hublou. Trenul mergea

cu o viteză apreciabilă, atingea pe anumite porțiuni două sute de mile pe oră, iar imaginile de dincolo de sticla lenticulară se încălecau într-o compoziție magmatică. Nu totul apărea clar și neted. Era mai curînd o permanentă deformare, ce prefăcea succesiunea monotonă a culturilor într-un caleidoscop de ciudățenii neprevăzute. Bineînțeles, lui Francisco totul i se părea spectaculos și extraordinar.

Un pic mai tîrziu, trenul încetini brusc. Părintele Gonzales ridică ochii de pe paginile breviarului și, întinzîndu-și gîtul, privi pe fereastră.

— Sîntem la San Cristobal, zise după cîteva clipe de nesiguranță.

Gara era întocmai ca aceea din Alborada Nueva — o clădire galbenă, rezervorul cu apă, magazia. Oprirea dură numai două minute, exact timpul cerut de descărcarea unor mașini agricole. Apoi *Rock'n'roll* plecă mai departe, cu un urlet ascuțit, ca de fiară rănită de moarte, dar de data asta Francisco suportă mai ușor accelerația prelungită și intensă.

Garnitura traversa teritoriul coloniei iberice. După San Cristobal, urmă Andaluzia, unde trenul nu se opri. Nu se opri nici la Asuncion, nici la Eldorado și cu atît mai puțin la Pueblo Pequeño sau la Pueblo Perdido.

— Ai să obosești înainte de vreme, spuse părintele Gonzales, văzîndu-l lipit cu îndărătnicie de hublou.

Și îi ceru să se așeze, pentru că drumul era lung, n-aveau să ajungă la Civitas decît spre seară. Dar el era acum stăpînit de o febră devoratoare, își deschidea larg ochii lacomi și nesățioși, așa că nu-i ascultă sfatul.

Între timp, peisajul se schimba. Acum zonele cultivate alternau cu întinse regiuni pustii, iar din sol apăreau porțiuni mari de rocă violacee, la început izolate, apoi tot mai dese și mai apropiate, pînă ajunseră să formeze cordoane neîntrerupte și cremaliere ascuțite de stînci cu aspect sticlos. Departe, unde nu mai acționa protecția umbrelei electronice, se deschideau gurile albăstrui ale canioanelor, pe fundalul unor podișuri sălbatice.

Trenul încetini și apoi se opri dinaintea unui enorm conglomerat de sfărîmături de stîncă. Era acolo o linie moartă, iar o echipă de muncitori lucrau cu lopata pe lîngă un șir lung de vagonete basculante. Clădirea gării se afla pe partea opusă. Cei doi muncitori de la Departamentul Minier își luaseră rucsacurile și, după un vag semn de rămas bun, coborîseră din vagon.

— Sîntem la Czestochova, zise părintele Gonzales. Aici începe colonia poloneză.

Urcară alte persoane, trenul plecă, dar Francisco stătea mai departe înțepenit lîngă ferestruică. Tînărul șahist era mai mult ca oricînd pierdut în labirintul jocului său solitar, japonezul părea pe jumătate adormit, iar femeile încetaseră să mai croșeteze și acum mîncau cartofi fierți, condimentîndu-i cu sare, dintr-un minuscul recipient de buzunar.

Soarele se înălțase mult. *Rock'n'roll* trecu indiferent prin gările Choinka, Grody, Nova Gdynia. Apoi urmară Szre Moie, o așezare ungurească, Biling, Oghuz și Khanato, colonii turcești. Veniră la rînd Sans Souci, Belle-Vue, Lumière, Arcobaleno... Numele aveau o rezonanță străină, vag exotică, iar părintele Gonzales îi explica uneori sem-

nificația, cînd aluziv nostalgic, sentimental, cînd plin de speranță și de încredere în viitor.

Ajunseră la Civitas în pragul înserării. Primul impact cu orașul fu răscolitor. Gara era foarte aglomerată și, în zgomotul asurzitor ce-l asalta din toate părțile, Francisco începu să plîngă.

— Vreau acasă ! striga copilul, speriat. Du-mă înapoi, părinte Gonzales. Vreau la mine acasă !

Dar cererea lui tînguitoare și absurdă cădea în gol, absorbită de indiferența ce părea să impregneze bolțile superbei clădiri, pasajele subterane neutre și aseptice, monstruoasele coridoare prin care mișuna o mulțime anonimă.

— Haide, încerca să-l încurajeze părintele Gonzales. Nu mă chinui, băiete !

Și, cu gesturi repezite, prin bătăi energice pe umăr, îl îndemna să-și continue drumul.

Ajunși afară din gară, străbătură un bulevard luminat, cu magazine avînd firme țipătoare. Traficul te asurzea și în aer plutea un miros de sulf, de ulei ars, de ozon. În mai multe rînduri, Francisco fu nevoit să se oprească, apucat de accese de vomă. În sfîrșit, pe o derivație laterală, băiatul păru că se calmează. Strada era acum mai puțin luminată, rarii trecători țîșneau ca niște umbre, ajungîndu-i pe neașteptate și dispărînd tot atît de repede în întuneric, cu zgomote vătuite. Părintele Gonzales avu o clipă de nesiguranță, apoi bătu cu hotărîre într-o portiță îngustă, din lemn masiv, neagră ca noaptea.

Un preot tînăr veni să deschidă. Spațiul lăsat pentru intrare era minuscul, iar Francisco îi auzi pe părintele

Gonzales și pe celălalt șușotind nedeslușit; ochii îi erau plini de fire de nisip și nu-și dorea decît un așternut.

Tînărul preot deschise larg ușa de acces. Cu priviri somnoroase, Francisco văzu sala pentru oaspeți, rafturi peste rafturi pînă în tavan, gemînd de cărți, și niște înfricoșătoare colțuri năpădite de beznă, unde se putea ascunde orice. Părintele Gonzales vorbea în șoaptă, agitat, și arăta niște hîrtii pe care le scosese dintr-un buzunar adînc al hainei sale lungi. Tînărul prelat sună dintr-un clopoțel și imediat veni o călugăriță vîrstnică și-l luă pe băiat, ducîndu-l într-un capăt al bucătăriei din apropiere. Îl servi cu un biscuit și o ceașcă mare de lapte praf, iar Francisco bău fără nici un chef.

Între timp, părintele Gonzales se apucase să discute cu un alt preot, un ins înalt, corpolent, cu ochelarii pince-nez împlîntați în mijlocul feței mari, rotunde și rozalii.

— L-aș putea duce chiar acum în dormitor, îl auzi el spunînd, cu o voce subțire și stridentă, contrastînd în mod straniu cu dimensiunea impunătoare a corpului său. Dar băiatul îmi pare obosit și încordat, marcat de călătorie. N-ar fi rău ca în prima noapte aici, la seminar, să stea cu dumneata, părinte Gonzales. Așa, despărțirea n-o să i se pară atît de dureroasă...

Vorbeau despre el. Călugărița îi puse o grămadă de întrebări banale, cum îl cheamă, cîți ani are, de unde vine, iar el răspundea docil, însă fără entuziasm sau convingere.

Părintele Gonzales se pusese pe mîncat cu poftă, preotul cel tînăr și celălalt, mare și gras, îi țineau companie, sorbindu-și ceaiurile aburinde. Francisco se silea să stea cu ochii deschiși. Dar nu trebui să aștepte mult. Peste

mai puțin de o jumătate de oră, trecea, împreună cu însoțitorul său, pragul unei primitoare cămăruțe a internatului.

În seara aceea, își spuse rugăciunea cu o fervoare total neobișnuită, asta și pentru că părintele Gonzales era acolo și-l vedea, apoi se vîrî în pat, forțîndu-se să nu se gîndească acasă, la mama lui rămasă departe și la care nu mai putea ajunge, la iepurii care la ora respectivă cu siguranță că rodeau prin cuștile din *criaderos*. Iar cînd părintele Gonzales stinse lumina, el rosti grăbit :

— Noapte bună, părinte Gonzales.

— Noapte bună, fiule. Somn ușor. Mîine o să-nceapă o viață nouă pentru tine, ai să vezi că fără îndoială te vei simți bine.

Și repeta mereu :

— Te vei simți bine, nici nu-ți închipui cît de bine o să te simți...

Apoi, încet-încet, vocea preotului nu se mai auzi, pierzîndu-se într-un șir de horăieli și suspine. Părintele Gonzales începu să sforăie.

Francisco își trase pătura peste cap. Adormi cu amăgirea că Baloncito, El Diablo, Estrella, Pancho, Teresita și toți iepurii din Alborada Nueva erau acolo, mai prietenoși și mai pufoși ca oricînd, încălzindu-i patul.

4

(timpul prezent)

Trei-patru bătăi discrete în canaturile rudimentare ale colibei și părintele Francisco deschise imediat ochii, în lumina zorilor. O clipă, rămase derutat, prins încă în mrejele unei lîncezeli nocturne, ce respingea orice solicitare. Dar bătăile se repetară, de data asta mai insistent.

Părintele Francisco se ridică încet, frecîndu-și ochii. Cu picioare moi și amorțite, se duse să ridice zăvorul de la intrare.

— Haide, zise. Intră, bunul meu Eusebio. Sînt gata într-o clipă.

Geronianul zăbovea pe prag.

— Intră, repetă părintele Francisco și ridică mîna uscată, într-un semn rapid al crucii.

Celălalt făcu la fel, dar cu jenă și încetineală.

Era mic şi negru, plăpînd, iar cînd pătrunse în interiorul căsuţei, silueta lui abia se distingea în semiîntunericul din jur. Îi ajungea pînă pe la jumătatea pieptului, avea ochii enormi şi depărtaţi, rotunzi ca nişte medalii, galbeni, cu vagi reflexe de albastru malahit.

Părintele Francisco îşi scufundă mîinile în apa din hîrdău, apoi îşi udă faţa, părul rar, barba albă şi lungă.

— Trebuie să mănînci, zise geronianul. Drumul o să fie lung şi greu.

În silă, părintele Francisco consimţi printr-un semn cu capul. Nu-i era foame. Totuşi, deschise o debara, scoase de acolo o oală plină cu găluşte roşietice şi începu să mestece, fără nici un chef.

În picioare, Eusebio aştepta răbdător ca el să înghită cu noduri : încă nu fusese în stare să se obişnuiască cu chiftelele acelea greţoase, din făină de kiya, frămîntate cu sînge de tsubo. Dezgustat, împinse oala deoparte.

— Trebuie să mănînci, părinte, repetă Eusebio. Altminteri, spiritele oboselii au să-ţi urce prin picioare.

— Voi mînca pe drum, îl asigură misionarul.

Luă desaga atîrnată de perete, deschise una dintre cele două despărţituri şi puse pe fund cîteva frunze de koakoa, deşertă peste ele conţinutul oalei şi îl acoperi cu alte frunze. Mai puse şi alte feluri de mîncare, precum şi o ploscă plină cu apă. În cealaltă despărţitură, îşi vîrî mantila de lînă albă, etola şi crucifixul de atîrnat pe piept.

Lumina pătrundea acum în interiorul colibei cu o intensitate mai mare, se distingeau perfect puţinele lucruri

grosolane, obiecte și unelte agățate pe pereți ori atîrnate de bîrnele mai joase.

— Dar aia ? întrebă Eusebio, arătînd cu bărbia spre colțul mai îndepărtat. Cum de mai doarme încă ?

Părintele Francesco bombăni ceva, cu dinții strînși. Eusebio n-avea nimic cu femeia, ci cu el, care-i permitea să doarmă cînd lumina zorilor cobora pe canaturi. Eusebio era un cenzor atent și de neînduplecat, poate că-i spionase fiecare gest, așa cum îi analizase fiecare cuvînt încă din prima zi, cînd elicopterul bazei îl lăsase în mijlocul luminișului. Au trecut douăsprezece luni, își spuse în gînd, douăsprezece luni de cînd ăsta și toți ceilalți mă supraveghează, gata să-mi descopere în purtări cel mai mic semn de slăbiciune. Și cînd o să vină ziua aceea, cînd o să fiu atît de bătrîn și de slab încît n-au să mă mai respecte, îl vor renega o dată cu mine și pe Isus, pe care l-am adus printre ei.

Se privi în oglinjoara parabolică. De mult nu se mai rădea, obiectul devenise inutil și putea să-l dăruiască oricui i-ar fi plăcut, poate lui Oal-Tsequal. Ar fi eliminat astfel marea tentație ce-l cuprindea uneori, de a cerceta semnele devastării pe care timpul, timpul de pe Geron, le imprimase pe chipul său. N-avea încă patruzeci de ani, dar imaginea care îl fixa din partea cealaltă a oglinzii era aceea a unui moșneag zbîrcit.

Misionarul suspină. Eusebio venise lîngă el cu pași ușori și lenți, iar ochii săi mari, galbeni și depărtați îl priveau întrebător.

— Aia, zise iarăşi, arătînd spre colţul încăperii. E ziuă şi soţia ta mai doarme încă. De ce ?

În silă, părintele Francisco se apropie de salteaua de paie. Ar fi vrut să se aplece şi s-o trezească pe Elvira, scuturînd-o uşor de braţ. Dar după el, în spatele lui, simţea privirea fixă şi insolentă a lui Eusebio.

Se întoarse pentru o clipă. Cei doi ochi mari, de bufniţă îl aţinteau plaţi, aproape lipsiţi de cornee. Părintele Francisco lovi cu piciorul în spatele femeii adormite.

— Scoală-te, strigă cu o voce prefăcut furioasă. Nu eşti bună de nimic ! Scoală-te şi treci imediat la treabă !

Creatura păroasă împinse pătura uşoară, din fibre vegetale şi se ridică în capul oaselor. Era goală, adică îmbrăcată numai în blana ei naturală, moale, care-i acoperea tot corpul. Epiderma era vizibilă doar în zona sfîrcurilor tari şi albăstrui.

Părintele Francisco ridică mîna făcută pumn, gata să lovească. Elvira îi sărută un genunchi, apoi o zbughi rapid de sub privirea amenintătoare a misionarului, afară din colibă. El o urmări pînă la ieşire, agitîndu-şi dezordonat mîinile. Strigă :

— Şi totul să fie în ordine pînă mă întorc, casa, biserica să fie curate şi să pui flori pe altar.

Eusebio părea satisfăcut.

— Putem pleca, zise părintele Francisco şi apucă traista.

Eusebio îi puse o mînă pe braţ.

— Ce-i ?

Eusebio arătă un loc anume de pe grindă, unde, agățată de curea, atîrna arma.

— E grea, observă părintele Francisco. Chiar trebuie s-o luăm ?

Încet, Eusebio încuviință din cap, de trei ori.

5

(timpul memoriei)

Instructorul lui preferat era părintele Lotario, un preot uscățiv, de o statură remarcabilă și cu aspect tineresc. Francisco îl simpatiză imediat, chiar de la primele lecții, poate pentru că felul său de a vorbi, concis, dar armonios, extrem de simplu și totuși atît de bogat în imagini, aducea cu o muzică limpede, fără pete de umbră.

Și părintele Schubach era excelent. Cu el, matematica devenea într-adevăr un joc pentru copii. Dar nici părintele Orlowski nu stătea mai prejos, chiar dacă uneori Teologia Dogmatică îi chinuia mintea de copil ca o jivină cu mii de ace. Mai erau părintele O'Rehilli, părintele Lorenzini și toți ceilalți, lingviștii, experții de latină, de greacă, de ebraică și de aramaică, filologii, inșii aceia ceva mai aparte pentru care vocalele nu contează, iar consoanele nu prea au importanță.

Francisco învăța de la toți, absorbea cunoștințele ca un hidrofor și digera mereu cu nesaț, sprijinindu-se pe o monstruoasă memorie și pe o predispoziție naturală ce-i permitea să asimileze cu extremă ușurință fiecare aspect al cunoașterii.

Nu mai avea parte de roboți, slavă Domnului ! Nu mai existau cartelele perforate, testele acelea și problemele-capcană. În seminarul de la Civitas domnea suveran cuvîntul, măsură a tuturor lucrurilor. Iar obiecțiile și îndoielile, contestările, ipotezele alternative, chiar dacă blasfematoare, erau întotdeauna bine primite, aproape solicitate.

Într-o zi, Francisco apucă tomul *Enchiridion Patristicum* și, în mod necuviincios, îl lăsă să cadă pe catedra părintelui O'Rehilli.

— Toate astea mi se par timp pierdut. La ce-i bun Origene ? La ce-s buni Clement și Tertullian ? Ce rost are să-i mai analizăm și să-i comentăm azi pe Augustin, Ireneu și Vasile, pe Policarp, pe cei trei Grigorie, pe Epifaniu și Chiril, pe Ciprian, pe Lactanțiu și pe Fulgențiu ?...

Părintele O'Rehilli rămase netulburat. Luă cartea și i-o înapoie lui Francisco, însoțind gestul cu un zîmbet vag și melancolic.

— Cîndva, tu însuți ai putea fi Augustin, îi zise, sau Tertulian, sau Vasile. Într-o bună zi, ai putea simți că totul se clatină în jurul tău, scufundîndu-te, în ziua aceea, în mlaștina îndoielii. Cine-ar mai reuși să te scoată din nămol, dacă nu tot Părinții Bisericii ? Cine, dacă nu cei care au stat vreme îndelungată în cumpănă pe marginea

prăpastiei ? Cine, dacă nu aceia care și-au ascuțit sufletul pe briciul rătăcirii ?

— Dar Părinții Bisericii au greșit uneori, obiectă el cu o urmă de intoleranță în glas.

— Tocmai de asta ! replică părintele O'Rehilli. Cunoașterea greșelilor lor te va feri de greșeală. Căci credința e un dar de la Dumnezeu, dar mai este și neîntreruptă cucerire și supraveghere a gîndirii tale și a gîndirii altora.

Una dintre problemele ce-l frămîntaseră cel mai mult pe parcursul lungului său noviciat fu cea privitoare la crearea omului, la originea și evoluția sa. Părintele Lotario reuși să-i alunge orice dubiu :

— Scriptura e cuvîntul lui Dumnezeu și, în această calitate, este adevăr. Dar tu ai să te pleci la interpretarea literală doar atîta vreme cît aceasta ar reuși să țină în șah cele mai evidente opinii ale științei. În caz contrar, vei părăsi cuvîntul scris și te vei încrede în afirmațiile științei, fiindcă știința și Scriptura nu se pot contrazice, de vreme ce adevărul e unul și vine întotdeauna din Logos. Așa că nu te întreba dacă Adam a fost cu adevărat unul singur, ori au fost mai mulți, nu te întreba dacă omul, înainte de a fi om, a fost animal printre animale. Darwin, Lamarck, De Vries sînt nume fără importanță. Ceea ce contează este intervenția divină : dacă doctrina evoluției e adevărată, atunci e adevărat că Dumnezeu din ceruri a intervenit într-un anumit stadiu al acestei evoluții și, implantînd suflet în animal, chiar în momentul acela l-a creat pe om.

— Dar în Geneză scrie că...

— Cel care a scris Geneza era un om al timpului său și, deși inspirat de Dumnezeu, nu se putea exprima decît în cuvintele cu care s-a exprimat. Așa că nu-ți bate capul cu situarea Paradisului Terestru, pe care tradiția ar vrea să-l plaseze între Tigru și Eufrat, în Asia Mică a planetei-mamă. Omul putea să apară, în noaptea timpurilor, într-o lume foarte îndepărtată a unei alte galaxii, de unde să fi fost apoi alungat ; există diverse teorii care pretind că explică propagarea vieții în spațiu și toate pot fi valabile, contradicția cu Scriptura e numai aparentă.

Mai era problema chinuitoare a hiperspațiului și a vitezei luminii, o limită de netrecut în fizica lui Einstein. Nu era o chestiune teologică, dar ajunsese la fel de tulburătoare, ba mai mult, scandaloasă în concretețea ei și pentru consecințele sale practice. Termenul de „scurtătură“, folosit în general pentru a furniza o explicație, suna vag și metaforic. Pe de altă parte, era aproape imposibil să explici în plan teoretic cum se puteau parcurge în cîteva săptămîni distanțe de sute și mii de ani-lumină. Se cereau noțiuni de matematică superioară, monopol al specialiștilor și al celor preocupați de asemenea cercetări. Dar părintele Lotario tot reuși să depășească obstacolul, în ziua cînd, cu o hartă stelară sub braț, îl luă de mînă pe Francisco și-l conduse în laboratorul de biologie, printre schelete, machete de histologie și secțiuni anatomice.

Părintele Lotario atîrnă harta stelară la capătul unui suport, lîngă o planșă înfățișînd cavitatea abdominală.

— Spațiul e ca un intestin, zise, îngăduindu-și un zîmbet straniu. E ca un tub care se sucește și se răsucește pe lîngă sine, în spirale bizare, după legi necunoscute încă.

Arătă spre planșă.

— Observi cum două puncte care pe traiectul intestinal se află, să zicem, la trei metri unul de altul, în realitate, prin efectul încolăcirii, ajung la cîțiva milimetri. Ei bine, așa se întîmplă și cu traseele stelare. Uită-te la hartă. Steaua Arcturus se află la aproximativ patruzeci de ani-lumină în spațiul tridimensional, dar, prin efectul retorsiunii, devine foarte apropiată de fiecare dată cînd se reușește intrarea pe „scurtătură". Aceste scurtături există și nu există, într-un cuvînt sînt contingente. Tu știi ce înseamnă contingent, nu-i așa ?

Francisco, citîndu-l pe sfîntul Toma, repetă din memorie :

— *Contingens est quod potest esse et non esse.*

— Excelent. Uită-te acum la constelația Centaurului. În spațiul absolut, e cea mai apropiată de sistemul nostru solar. Și totuși, nu se poate ajunge la ea, fiindcă în punctul acesta din spațiu nu există scurtături.

Părintele Lotario își trecu delicat degetele pe după ureche.

— Mai sînt apoi traiectorii indirecte, continuă el. Uite, ca să dau un exemplu, planetele stelei Vega. O scurtătură directă nu există. Însă putem ajunge cu ușurință la ele îndreptîndu-ne spre Alfa Eridani, altfel spus îndepărtîndu-ne, ca s-o cotim apoi pe culoarul ce leagă Eridanul de Vega. În sfîrșit, harta spațiului relativ e destul

de complicată, dar cu puţină răbdare putem totuşi să-i dăm de capăt şi să ne orientăm cu o oarecare siguranţă.

— Însă e vorba mereu de scurtături contingente, observă Francisco, cu emoţie în glas. Astăzi coridoarele sînt deschise, mîine s-ar putea închide pe neaşteptate, după un plan al lui Dumnezeu pe care noi, oamenii, poate că nu l-am putea ghici sau prevedea niciodată...

— Exact ! fu de acord părintele Lotario. Dar de ce să ne legăm la cap înainte de a ne durea ? Dacă Domnul vrea, poate şterge întreg universul într-o clipită. Însă, la drept vorbind, n-ar fi cinstit să încrucişăm braţele şi să ne lenevim numai pentru că o asemenea eventualitate nu poate fi împiedicată dinainte. Trebuie să avem încredere în Providenţă, băiete. De altfel, în o sută de ani, s-a întîmplat o singură dată ca un culoar să se închidă în mod repetat...

— ...provocînd astfel pieirea unui întreg sistem planetar, completă Francisco. Rigel e acolo, pe cer, şi străluceşte mai tare ca oricînd, dar acum e terminată, nu se mai poate ajunge la ea. Iar planetele îi sînt ca şi moarte, distruse de capriciul lui Dumnezeu...

— Nu-i adevărat ! strigă părintele Lotario. Lumile acelea nu mai comunică cu noi, însă nu de asta sînt pierdute, deoarece cuvîntul lui Dumnezeu a ajuns acolo şi sămînţa a încolţit, a dat roade. Biserica e universală : unde ajunge, mîntuie pe veci.

Aşa era părintele Lotario, nu admitea insuccese, pentru el exista mereu un revers al medaliei, un amănunt care, dîndu-i-se proporţii, regla conturile. Francisco nu-

trea pentru el o admirație nemărginită și o afecțiune sinceră, care crescu peste măsură atunci cînd preotul, într-un moment de vacanță spirituală, îl învăță să joace șah.

La drept vorbind, Francisco cunoștea jocul și îl practica așa cum făceau toți seminariștii, în pauzele dintre o lecție și alta, de-a lungul porticului ori în sala de recreație. Însă juca fără entuziasm, mai mult ca să le facă pe plac superiorilor care recomandau jocul pentru seriozitatea și curățenia lui, dar mai ales fiindcă nu lăsa nimic la voia întîmplării.

Părintele Lotario îl introduse însă, fără să vrea, în veritabilul sanctuar al jocului bazat pe un sistem filosofic. Astfel, Francisco cunoscu fiorul îndelung al analizei, vîrtejul logicii consecvențiale, beția invenției și fericirea spasmodică a verificărilor triumfale.

Părintele Lotario încercă imediat să-și repare greșeala. Își dăduse seama că Francisco era de-acum ca posedat de un demon, își neglija studiul și orice altă înclinație, prins într-un mecanism ce nu mai lăsa loc pentru nimic și care-l absorbea cu totul. Dar dojenile pline de mîhnire ale preotului și poruncile lui căzură în gol. Mintea lui Francisco urmărea necontenit succesiunea căsuțelor albe și negre, combinațiile îndrăznețe ale pieselor, brutalitatea seacă a finalurilor, și asta mereu, clipă de clipă, în timpul lecțiilor, în refectoriu, în camera pe care-o împărțea cu colegii lui de curs. Pînă și somnul îi era agitat, căzut în chinul căutării febrile. Nopțile sale erau populate de cai ce-l atacau, de turnuri care îi blocau pașii, de nebuni ca-

pabili în orice clipă să-l străpungă. Și de regine, ca niște monștri înfometați, gata să-l înghită.

În perioada aceea venise să-l viziteze maică-sa, împreună cu părintele Gonzales. În cinci ani, era pentru a doua oară că venea la el ca să-i trezească amintiri de-acum pierdute, aproape transformate în niște banalități fără consistență. Simți o dușmănie surdă față de femeia aceea măruntă, cu ochii negri, derutați, cu mîinile ei aspre ce se mișcau necontenit să-i aranjeze bluza, dintr-o rămășiță de grijă maternă.

Consuelo deschise poșeta și scoase de acolo un știulete depănușat.

— Recolta a fost slăbuță, zise ea cu voce cîntată. Tata e puțin obosit, dar se simte bine, crescătoria merge excelent. Ține știuletele ăsta, pune-l la capătul patului lîngă crucifix și-ai să vezi că spiritele răului n-or să se apropie de tine.

Simți ranchiună și față de părintele Gonzales, pe care-l vedea prins în vorbă cu părintele O'Rehilli, cu părintele Sickert și cu părintele Lotario. Și foarte greu îi suportă mîngîierea pe creștet din momentul despărțirii.

Apoi, cînd în sfîrșit plecară toți, se așeză la masa lui de lucru și deschise volumul *Despre cuvîntul întrupat*. Încercă să citească, să se concentreze, dar sfîrși curînd prin a se lăsa ademenit de abisala frumusețe a finalului cu rege și doi cai contra rege și pion. Construi mental toate variantele posibile, era destul să închidă ochii ori să-și îndrepte privirea către un punct oarecare de pe perete, că tabla de

șah îi apărea dinaintea ochilor, dominantă, cu claritatea unei imagini eidetice.

Părintele Lotario se iluzionase la început că, pentru a-l smulge pe Francisco de la joc, era suficient să-i interzică să se apropie de tabla de șah. Curînd însă își dădu seama de fantastica memorie vizuală pe care o avea băiatul. Atunci îl luă deoparte și-i ținu a mia predică.

— Ai calități de campion, acceptă părintele Lotario în silă. Ele erau în tine, amorțite, în letargie, iar eu, prostul de mine, ți le-am trezit, le-am ridicat la putere și la nenumărate semnificații. Pentru asta îi cer iertare lui Dumnezeu și mă rog ca sufletul tău să nu se piardă. Jocul de șah e diabolic, Francisco !

— Atunci de ce m-ați învățat ? De ce jocul ăsta, despre care acum spuneți că-i diabolic, îl recomandați ca joc moral prin excelență ?

Părintele Lotario își duse o mînă după ureche, gest instinctiv pe care-l făcea întotdeauna cînd i se puneau întrebări încuietoare.

— Trebuie făcută diferența, zise după o lungă pauză de perplexitate. Sînt trei moduri de a juca șah. Primul e acela pe care îl practică proștii, care cunosc regulile jocului, dar mută piesele fără să se gîndească, abandonîndu-se întîmplării și speranței, ca și cum ar fi vorba de zaruri. Aceștia nu riscă, de bună seamă, să se piardă, într-atîta de superficial se uită la tabla de șah. Al doilea mod, slavă Domnului, cel mai frecvent, e cel ce acordă jocului importanța cuvenită, un omagiu adresat armoniei și frumuseții structurilor sale care ating sublimul, dar fără a te lăsa

prins în capcană, fără a îngădui vreodată ca jocul să devină gîndul dominant. Astfel stăpînit, jocul e perfect educativ și de asta îl recomandăm...

— Iar al treilea mod ? anticipă, cu un aer de insolență, Francisco.

— Al treilea mod e al tău, cel pe care-l urmezi de la o vreme. Tu joci cum au jucat mereu marii jucători din toate timpurile : cu sufletul ! Și asta nu-i bine, Francisco, întrucît, făcînd așa, joci și atunci cînd nu joci, nu ești tu acela care stăpînește jocul, ci jocul, adică diavolul, te stăpînește pe tine.

Francisco zîmbi.

— Părinte, nu vi se pare că exagerați ?

Părintele Lotario își înălță capul cu un sentiment de îngrijorare. Pentru o clipă, ochii lui albaștri avură o strălucire de fiară, ca ascuțișul unei lame. Dar fața îi reveni imediat la obișnuita expresie de severitate îngăduitoare.

— Toți cei care-au jucat șah cu sufletul au sfîrșit jalnic. Morphy a murit nebun, Alehin era un sadic, alcoolic, spărgea tablele de șah și urina prin sălile de concurs, Torres umbla în pielea goală, iar Steinitz era atît de cufundat în megalomania sa, încît pretindea că poate juca șah cu Dumnezeu, dîndu-i un pion avantaj. Și ceilalți, toți ceilalți, chiar dacă n-au căzut în astfel de extravaganțe evidente ori anomalii vătămătoare, au dus totuși o viață excentrică și agitată. Uită-te la Rheza Ferdusi, cel mai mare campion al tuturor timpurilor, care a învins pînă și computerele cele mai sofisticate. În ultimele luni ale vieții, umbla ca un cal, doi pași înainte și al treilea la

stînga sau la dreapta, după cum îi sugera inspirația lui bolnavă. Așa că eu te implor, dragul meu Francisco, să abandonezi jocul ori să-l practici cu detașarea cuvenită, așa cum se cade s-o facă orice spirit sănătos și rațional. *In medio stat virtus.*

— Părinte, se apără Francisco, desfăcîndu-și brațele. Îmi vorbiți de parcă aș fi un campion afirmat, iar eu nu-s decît un începător care n-a participat încă la competiții ori turnee...

— Valoarea rezultatelor n-are nici o importanță, îl întrerupse părintele Lotario. Tot răul e în spiritul cu care se abordează jocul. Pot exista preoți șahiști, dar nu șahiști preoți. Înțelegi ?

A doua zi, printre paginile *Theologiei Moralis*, Francisco găsi o notiță scrisă cu grafia măruntă și nervoasă a părintelui Lotario. Titlul era cît se poate de clar : *Răul jocului de șah, cugetările unui ecleziast necunoscut din veacul al șaptesprezecelea*, The Harleyan Miscellany, Londra, 1811.

Francisco citi o confesiune zguduitoare : „M-a făcut să pierd timp, aproape tot timpul. Cîte ore prețioase, ce nu se vor mai întoarce niciodată, am dedicat acestui joc diavolesc ! Cînd am reușit s-o sfîrșesc cu el, n-a sfîrșit-o el cu mine. M-a urmărit în oficiul meu, în amvon. Rugîndu-mă și predicînd, jucam șah în minte, mai preocupat decît dacă aș fi avut o tablă de joc în fața ochilor. Pentru el mi-am călcat hotărîri solemne, jurăminte și promisiuni. Mi-am rănit conștiința și mi-am pierdut liniștea. Am făcut triste reflecții în legătură cu asta și descopăr că, dacă aș muri

chiar acum, imaginea acestui joc m-ar tulbura foarte tare, silindu-mă să-mi plec privirea. Despre faimosul Jan Huss am citit la viața mea că se gîndea cu nespusă tulburare la vrăjitoria neomenească a acestui joc. Jocul căruia m-am dedicat a fost sursa multor păcate, pasiuni, conflicte și vorbe goale, dacă nu chiar minciuni, atît pentru mine cît și pentru adversarii mei. Din pricina lui mi-am neglijat datoriile față de Dumnezeu și față de oameni..."

Francisco mototoli hîrtia și coborî în sala de recreație. Acolo era Sebastian din Pueblo Pequeño, colegul său de cameră, jucînd șah cu Hans Pircker, iar la masa de alături Kochanowski și Zielinski, scufundați într-un final de pioni. Cîteva minute se uită la ei cu o indiferență simulată, privirea îi pendula de la o masă la alta, apoi se retrase în sălița învecinată, unde patru seminariști făceau zarvă în jurul unei mese de ping-pong. Cînd îi veni rîndul, încercă să joace și el, dar bătăile repetate ale mingii n-aveau nici un sens, erau un paleativ, ca și cum ți-ai suge degetul.

Se întoarse în sala mare, trase un scaun la masa lui Kochanowski și se așeză să urmărească finalul, care promitea să dureze destul de mult, fiindcă era limpede că nu putea fi decît remiză. Cum nici unul dintre cei doi nu voia să cedeze, jocul, forțat prin greșeli alternative, părea cîștigat ba de unul, ba de celălalt. Se stăpîni cu greu să nu-i ia la bătaie pe niște jucători atît de nepricepuți.

Mai tîrziu coborî Van Buren, bestia neagră. Hendrik Van Buren studia în cursul superior și cunoștea jocul ca-n palmă. De doi ani era campionul indiscutabil al seminaru-

lui din Civitas, dar jocului său, din cîte i se părea lui Francisco, îi lipsea fantezia, n-avea nimic transcendental, cel puţin în plan strategic. Din punct de vedere tactic, însă, era foarte puternic. Dar tactica lui era odioasă, bazată pe mici subterfugii, pe şmecherii mărunte şi abateri de la regulament. De pildă, obişnuia să tulbure concentrarea adversarului, făcîndu-şi de lucru pe tabla de şah sub pretextul că vrea să aranjeze mai bine piesele în centrul căsuţelor. Iar dacă mişca un cal, îl punea sistematic cu botul îndreptat în altă direcţie decît cea în care se ducea cu adevărat bătălia. Mici viclenii, în fond, dar foarte utile ca să deruteze jucători mai puţin experimentaţi. Şi apoi, faptul că fluiera în timp ce adversarul se afla la strîmtoare, bîjbîind, era de-a dreptul enervant.

Francisco îl ura. Îl ura mai ales pentru îngîmfarea şi aerele pe care Van Buren şi le dădea cu orice prilej, în neîntrerupta sa goană după avantaje, şi pentru felul cum simula că-i distrat şi neatent, cînd în realitate se juca foarte încordat de-a pisica şi şoarecele.

Între timp, Sebastian pierduse partida cu Hans Pircker şi-şi agita mîinile la înălţimea urechilor, ca spre a spune că în jocul acela făcuse nişte gafe enorme. Se îndepărtă vociferînd, însă vesel şi pus pe glume, de parcă partida nu l-ar fi privit pe el, ci pe un altul.

— Joci ? întrebă Van Buren, adresîndu-se lui Pircker.

Neamţul îşi aranjă şuviţele de păr cînepiu, căzute pe frunte şi făcu semn că nu.

— Pentru mine e tîrziu, răspunse sec. Mă duc să studiez.

— Dar tu ? întrebă Van Buren, uitîndu-se de data asta la Francisco. Nu vrei să joci, tinere spaniol ? Dacă punem pe picioare o Ruy Lopez, îți dau un turn avantaj.

O palmă n-ar fi durut mai tare. Francisco găsi totuși puterea de a se stăpîni și întrebă cu răceală :

— Care turn ? Al damei sau al regelui ?

— Care vrei tu, surîse Van Buren.

— Am întrebat : care ? Hotărăște-te, Hendrik. Turnul damei sau turnul regelui ?

Van Buren ridică din umeri, distrat.

— Normal, al damei.

Francisco se ridică în picioare.

— Ascultă aici, Van Buren. Acum nu joc cu tine, dar fii sigur că o să ne întîlnim în scurtă vreme, la concursul de sfîrșit de an. Și-o să jucăm la egalitate. Ai spus turnul damei... Află c-au să te-apuce sudorile reci și-o să pierzi partida. Ai înțeles ? Am să-ți dau mat. Și știi cu care piesă ? Cu turnul damei, al meu !

Van Buren pufni, plin de suficiență, dar gata să se înfurie.

În momentul acela apăru în pragul sălii părintele Lotario. Francisco se răsuci rapid și se refugie în sălița unde se juca tenis de masă.

— Morales a înnebunit, îl auzi pe Van Buren strigînd. M-a sfidat, părinte ! A avut neobrăzarea să mă amenințe că-mi dă mat cu o piesă anume. Ca și cum aș fi un începător nenorocit !

Vocea liniştită şi împăciuitoare a părintelui Lotario ajungea la el ca o şoaptă. Apoi simţi mîna preotului pe umăr. Se întoarse brusc.

— El m-a provocat. Eu stăteam liniştit, nici nu mă gîndeam la şah, dar el a început să se umfle în pene. O Ruy Lopez, a zis. Să facem o Ruy Lopez şi îţi dau un turn avantaj. Atunci eu...

— Ţie trebuie să-ţi stea mintea la carte, i-o tăie scurt părintele Lotario. Peste o lună ai examenele de teologie morală, de ebraică şi de patristică, pe care din pricina şahului nu le-ai luat în ultima sesiune.

— Şahul n-are nici o legătură cu asta, încercă el să se apere.

— Ba da, şi încă cum !

— Dar nu mai joc de luni întregi !

— E drept, admise împăciuitor preotul. Tu însă, în minte, joci toată ziua, poate că şi noaptea, cînd ar trebui să dormi. Te-a muşcat tarantula, Francisco. Dar eu te asigur că, dacă nu treci cu brio examenele, n-ai să participi la turneul final. Turneul e un premiu, nu un drept. Ne-am înţeles ?

6

(timpul memoriei)

Își petrecu o lună întreagă aplecat asupra cărților, străduindu-se cu mult sîrg să se concentreze. Părintele Lotario avea însă toate motivele să fie preocupat : demonul ademenitor al jocului stătea la pîndă în fiecare clipă, gata să-l îmboldească la cel mai mic semn de slăbiciune. Tentația de a ceda era foarte puternică, dar Francisco strînse din dinți și ajunse în examene zăpăcit și obosit și, totuși, în situația de a și le lua fără nici o problemă.

Sosi, în sfîrșit, mult așteptata zi de reglare a conturilor. Dar mai întîi fu nevoie de un turneu de calificare, menit să-l desemneze, dintre opt candidați, pe acela care avea să-l înfrunte pe Van Buren, campionul actual.

Francisco învinse cu multă ușurință în primele șase partide, apoi își îngădui să facă remiză în ultima, cu Kochanowski, întrucît rezultatul n-ar mai fi putut schimba

cu nimic clasificarea candidaţilor. În fond, contra lui Kochanowski jucă intenţionat cu nechibzuinţă, astfel că toţi cei de faţă — inclusiv Van Buren, care urmărea jocul cu o falsă nepăsare — avură impresia că mult lăudatul atac al lui Morales era de fapt aproximativ şi dus la voia întîmplării.

Lui Francisco nu-i plăcea că era nevoit să recurgă la asemenea expediente de tactică anticipată, dar a doua zi trebuia să-şi încrucişeze spada cu Van Buren. Îi convenea să joace *more solito* o partidă de atac, căci ce ocazie mai bună avea de a-şi vîrî adversarul într-o eroare de apreciere generală, zăpăcindu-l şi punîndu-l pe o pistă greşită, făcîndu-l să creadă că atacurile lui erau un inofensiv foc de paie, care l-ar fi lăsat curînd pe imprudentul combatant cu frontul slăbit şi descoperit ?

Împotriva lui Kochanowski dezlănţuise un atac extrem de violent, sacrificînd două piese grele şi trei pioni ; era destul să facă o mişcare ce nu sărea tocmai în ochi, o mutare intermediară cu care s-ar fi pierdut un tempo, şi urma un mat forţat în cinci mutări. Dar Francisco nu făcuse mişcarea aceea. Nimeni nu observă nimic. Pînă şi părintele Lotario, care asista cu detaşare la partidă, rămase nepăsător la sacrificarea unei atît de ingenioase combinaţii, semn evident că nici el nu-şi dăduse seama de existenţa ei. Ba mai mult, părea că aprobă mişcarea prostească prin care Francisco îi oferise lui Kochanowski şansa de a reechilibra jocul.

Tînărul polonez văzu o minune în faptul că putea ieşi din cleştele care îl strîngea. Din cîteva mişcări, reuşi să

restituie piesele sacrificate de Francisco mai înainte și, ajungînd la egalitate materială, propuse remiză. Francisco acceptă fără să stea pe gînduri, ca și cum s-ar fi grăbit să încheie o partidă cu deznodămîntul de-acum compromis.

Dintre cei ce asistau se ridică un murmur de dezaprobare, care-l lăsă pe Francisco absolut indiferent. La celelalte mese se jucau alte partide de calificare, dar, oricare ar fi fost rezultatul lor, nimic nu mai putea schimba situația : el, Francisco, era jucătorul desemnat să-l înfrunte pe Van Buren, în partida finală pentru titlul de campion al seminarului din Civitas.

În noaptea aceea, dormi puțin și prost. Piesele de joc apăreau pe neașteptate din ungherele întunecoase ale cămăruței pe care-o împărțea cu Sebastian și cu Slavomir Mrozewski, transformată într-o absurdă tablă de șah cu planuri ortogonale, iar piesele erau enorme, fosforescente și se mișcau după reguli bizare, derutante, gata să se modifice în orice clipă, încît combinațiile printre care se învîrtea prins ca într-o capcană sfîrșeau prin a-l sufoca, nedîndu-i nici o portiță de scăpare.

A doua zi era foarte calm. Goliseră sălița unde se juca ping-pong, lăsînd doar o măsuță așezată în mijlocul încăperii. Van Buren se afla deja acolo, tras la față și palid ; privirea lui de un albastru lichid rătăcea neliniștită, neștiind unde să se oprească, iar în jur, unii șezînd, alții în picioare, stăteau preoții seminarului din Civitas, cu un aer detașat și solemn. Părintele Ludlow și părintele O'Connor de-o parte și de alta a tablei de șah, părintele Van

Blumen în picioare, dinapoia lui Van Buren, iar puțin mai încolo părintele Lorenzini, părintele O'Rehilli și părintele Orlowski. Ceilalți, împreună cu seminariștii, erau adunați în sala mai spațioasă de alături, de unde urmau să vizioneze comod întîlnirea, grație unei mari tabele electronice montate pe perete, gata să prezinte desfășurarea partidei.

Pentru finală era prevăzută o singură partidă, în care adversarul campionului avea să joace cu albele. În caz de egalitate, titlul urma să rămînă deținătorului.

Francisco strînse cu răceală mîna lui Van Buren, în vreme ce părintele Schubach, desemnat arbitru al întîlnirii, le făcea celor doi jucători recomandările de circumstanță. Apoi, părintele Schubach dădu semnalul de începere.

Fără să mai aștepte, pe cînd lua loc în fața lui Van Buren, Francisco împinse cu două căsuțe pionul din fața damei. Replica adversarului său fu promptă, el împinse pionul în e6, intrînd astfel în apărarea olandeză. Francisco ieși cu calul regelui, Van Buren răspunse cu mișcarea previzibilă în f5. Atunci Francisco ieși cu celălalt cal și primi replica simetrică a calului negru în f6.

Decizia de a bloca înaintarea calului cu nebunul nu dură mai mult de o secundă, dar, la fel de iute, Van Buren își vîrî nebunul său între calul blocat și regină. Atunci Francisco luă calul. Celălalt luă și el cu nebunul.

Primele mutări ale partidei fuseseră jucate foarte rapid, aproape mecanic, conform unor modele de mutări și replici cu finalitate scontată. Era clar că cei doi adversari

se bazau în acel moment pe un bagaj de cunoștințe acumulate; să se decidă pentru o mișcare sau alta era o simplă chestiune de automatism, de memorie pasivă, de experiență mai mult sau mai puțin conștientă, ceva ce semăna mai degrabă cu jocul unor somnambuli decît cu o analiză lucidă, necesară și în faza de deschidere.

În tăcerea încordată, apăsătoare, întreruptă doar de respirația greoaie a părintelui Orlowski, Francisco rămase pe gînduri cîteva minute înainte de a muta cu două căsuțe pionul regelui. Fără ezitare, Van Buren îl captură cu propriul său pion aflat în f5.

Netulburat, Francisco i-l luă cu calul.

Fu rîndul lui Van Buren să se agite, pradă indeciziei. Era evident că îl enervau destul de tare cei doi cai albi din mijlocul tablei de șah și ar fi dat cine știe cît să-l poată elimina măcar pe unul. Poate că în acest scop se decise, după ce zăbovi îndelung, să deschidă flancul pe partea damei, împingînd pionul în b6.

Era o hotărîre tardivă. Francisco sări în e5 cu calul regelui, mișcare de atac ce ascundea multe capcane și pe care Van Buren se gîndi bine s-o neutralizeze prin rocadă. Bineînțeles, apărarea negrului era presată și nu acționa deloc în voia ei, dar Van Buren era obișnuit să joace în asemenea condiții: își expunea în mod intenționat flancul, invitîndu-și adversarul la atac, apoi dădea contralovituri nemiloase. De altfel, partida jucată de Francisco împotriva lui Kochanowski se sfîrșise cu remiză tocmai prin derutarea adversarului, ceea ce-i confirma convingerea

că el, Morales, era un jucător veleitar, cu atacuri puternice, dar ineficiente, ca nişte focuri de paie.

Francisco ieşi cu nebunul în d3, Van Buren îşi plasă nebunul în b7, mişcare pe care tînărul său adversar o găsi absolut inutilă. Dar de-acum începea să se contureze în mintea lui un plan îndrăzneţ. Era o combinaţie abisală, monstruoasă, în analiza căreia risca să se piardă şi datorită faptului că o ciudată agitaţie îşi făcuse loc înlăuntrul său, înfiorîndu-i pînă şi fibrele cele mai ascunse ale organismului.

Puse coatele pe masă şi îşi lungi gîtul, rămînînd aşa, ţeapăn, vreo jumătate bună de oră. La Civitas nu existau ceasuri de turneu ; părintele Orlowski nu fusese niciodată de acord să le cumpere, părîndu-i-se că dădea astfel prea multă importanţă unui joc pe care el, personal, nu-l prea aprecia. Toate partidele se jucau fără teroarea timpului regulamentar, lăsînd pe seama bunului simţ al jucătorilor rezolvarea eventualelor controverse. Cel mult, în partidele mai importante, era desemnat un arbitru. Rămînea la latitudinea acestuia să atenţioneze jucătorii care zăboveau peste intervalul permis, trăgînd astfel de timp. Dar părintele Schubach părea el însuşi, de data asta, căzut în catalepsie, încît nu arăta nici cea mai mică intenţie de a-l mobiliza pe Morales.

Van Buren se înfurie. Fără să se mai ascundă, începu să pufnească şi să bată nerăbdător darabana pe masă. Deodată, se ridică şi porni să se plimbe pe alături, abia abţinîndu-se să nu-i adreseze cuvinte urîte şi înjurături lui Francisco, rămas nepăsător şi concentrat la analiza lui.

Cînd se decise, în fine, să iasă cu regina în h5, părintele Schubach îl pofti pe Van Buren să revină la locul său.

Campionul se uită cu dispreț la regina albă ce trona pe coloana a opta, gata să lovească în căsuța h7 îndată ce calul alb ar fi capturat nebunul, dînd șah. Fără îndoială, negrul putea elimina periculosul cal cu nebunul din flanc, dar schimbul n-ar fi putut evita pierderea unei piese și, poate, ceva și mai rău. Van Buren preferă să mențină tensiunea și să mute dama în e7, convins că salva astfel și capra și varza : dacă acum calul alb ar fi capturat nebunul, el ar fi mutat cu pionul, ca să-i permită reginei negre să apere căsuța h7.

Dar planul lui Francisco era altul. Planul acesta prevedea un mare sacrificiu și o serie întreagă de șahuri, în cele din urmă imparabile. Cu sufletul la gură de emoție, într-un elan de fericire care îi inunda tot corpul, Francisco sacrifică dama, luînd în căsuța a șaptea și anunțînd matul în șapte mutări.

Un cor de exclamații înăbușite izbucni din partea celor prezenți. Pînă și părintele Orlowski, care somnola, avu o tresărire, în vreme ce în sala de alături seminariștii din Civitas întîmpinau cu voci excitate ultima mișcare a lui Francisco.

Van Buren se făcu pămîntiu. Se uita la tabla de șah cu priviri întunecate, ștergîndu-și fruntea și mîinile cu gesturi nervoase. Evident, începea să întrezărească puternicul și inevitabilul atac dezlănțuit de tînărul său adversar.

Din momentul acela, partida nu mai avu istorie. Jocul era forțat, nu permitea alternative. Van Buren fu

constrîns să ia, cu o mînă tremurătoare, regina pe care albul i-o oferea ca jertfă. Abia atunci Francisco luă nebunul, dînd șah dublu prin descoperire.

Van Buren păli cu totul cînd observă că revenirea regelui pe linia a opta era imposibilă din cauza matului care ar fi urmat prin saltul calului în g6. *Obtorto collo*, fu obligat să înainteze cu regele în căsuța a șasea din coloana opt. Francisco își retrase calul din e5 la g4.

— Șah, anunță el cu o voce incoloră. Încă cinci mutări.

Regele negru fu obligat să avanseze iarăși în g5.

— Șah, anunță din nou Francisco, țîșnind cu pionul din fața turnului. Încă patru mutări.

Van Buren n-avea încotro, se supuse forței cu care adversarul îl obliga să mute în f4.

— Șah !

De data asta glasul îi ieși din gîtlej ca un geamăt de plăcere, în timp ce ataca, avansînd pionul în g3. Risca să fie sufocat de o imensă fericire.

Negrului îi rămînea accesibilă numai a treia căsuță de pe linia nebunului regelui. Van Buren se execută cu îndărătnicie, apoi dădu să se ridice cu intenția clară de a abandona jocul. Dar părintele Schubach îl obligă să se așeze la loc.

— Morales a anunțat șah-mat în șapte mutări. Ca să verificăm adevărul afirmației sale, partida trebuie dusă pînă la capăt. E rîndul tău, Morales.

Francisco dădu șah mutînd nebunul în a doua căsuță de lîngă rege.

— Încă două mutări, declară triumfător.

Van Buren, care tremura ca frunza, cu un gest ce trăda silă și repulsie, își adăposti regele în g2.

— Șah ! insistă implacabil Francisco, înaintînd cu turnul. Nu mai ai decît o mișcare, Van Buren. Una singură.

Regele negru își isprăvi odiseea silită peste toată tabla de șah, ajungînd pe prima linie.

— *Consummatum est*, șuieră Francisco și se căi imediat de ieșirea sa, care putea suna ca un sacrilegiu pentru urechile delicate ale preoților prezenți acolo.

Se adresă lui Van Buren :

— Acum o lună am jurat c-o să te bat, dîndu-ți mat cu turnul damei. Turnul damei, îți amintești ? Ei bine, încaseaz-o !

Francisco făcu ultima mutare : rocada mare, ce permise turnului damei să-l atace pe rege, de data asta fără nici o șansă de apărare.

După două ore, părintele Lotario îi ciocăni la ușă.

Rămăsese întins pe pat, încă epuizat, zăpăcit de cîte bătăi pe umăr primise imediat după partidă, de nesfîrșitele strîngeri de mînă, de elogii și felicitări.

— Complimentele mele, zise părintele Lotario, sec.

Își trase un scaun și se așeză lîngă pat.

— Ai jucat o partidă cu adevărat excepțională... o combinație atît de subtilă, de ingenioasă, cum rar poți vedea. Chiar și acum, toți îți comentează capodopera.

Nu răspunse. Refăcea în minte fazele mai importante ale partidei, încă amețit de magica succesiune a șahurilor cu care îl bombardase pe Van Buren. Și i se părea că aude un fel de dangăt de clopote, neîntrerupt, o muzică înălțătoare și solemnă acompaniindu-i triumful prin izbucniri de foc. Părintele Lotario îl scutură cu putere de braț.

— Dar, te întreb, îți dai seama ce-ai făcut ?

Tonul vocii sale era acum diferit, era neliniștit și agresiv. Francisco ieși din starea aceea somnambulică în care se scufundase și se uită la preot cu ochi mirați.

— L-ai distrus pe Van Buren, continuă preotul pe un ton tăios. L-ai umilit, obligîndu-l să-și plimbe regele pe toată tabla de șah, l-ai batjocorit...

— Am încercat doar să cîștig o partidă în chip elegant, încercă el să se apere.

— Elegant ? Vrei să spui diabolic ! Jocul tău e corupt, Francisco, te lași tîrît mereu de impulsuri satanice, ai ajuns să crezi că șahul e lucrul cel mai important de pe lume, ceea ce-i ca și cum te-ai fi predat diavolului fără condiții...

— M-am conformat logicii jocului...

— Cu alte ocazii ți-am explicat ce pericole te pasc. Acum e nevoie de un jurămînt solemn. Și părintele Orlowski e de aceeași părere. Trebuie să faci un legămînt, Francisco. Trebuie să promiți în fața lui Dumnezeu — și, spunînd acestea, preotul îi flutură pe dinaintea ochilor un crucifix — să promiți că niciodată n-ai să te mai lași tentat de joc...

Francisco îl privea fix, nevenindu-i să creadă.

— Nu trebuie să mai joci, înțelegi ? striga acum părintele Lotario cu o voce răsunătoare. E vorba de salvarea sufletului tău. Și-acum, jură, Francisco. Jură !

— Fie, jur. Jur în fața lui Dumnezeu că niciodată...

— Jură în latină, bestie ! îi porunci părintele Lotario.

— Bine. *Juro, coram Deo, nunquam postea latrunculis ludebo. Solemne juro.*

Și, cu o mînă pe piept, iar cu cealaltă pe crucifix, repetă de trei ori :

— *Solemne juro. Solemne juro. Solemne juro.*

Partida : 1. d4, e6 ; 2. Cf3, f5 ; 3. Cc3, Cf6 ; 4. Ng5, Ne7 ; 5. N :f6, N :f6 ; 6. e4, f :e4 ; 7. C :e4, b6 ; 8. Ce5 O-O ; 9. Nd3, Nb7 ; 10. Dh5, De7 ; 11. D :h7+, R :h7 ; 12. C :f6+, Rh6 ; 13. Ceg4+, Rg5 ; 14. h4+, Rf4 ; 15. g3+, Rf3 ; 16. Ne2+, Rg2 ; 17. Th2+, Rg1 ; 18. O-O-O mat.

7

(timpul prezent)

Înălțat cu cincisprezece grade deasupra orizontului, un enorm soare portocaliu, brăzdat de dungi subțiri de culoarea azurului, se strecura printre frunzele mari, albăstrii, de koa-koa. Soarele de pe Geron.

Și roua, miriade de bobițe argintii, perle sclipitoare pe tulpinile înalte și prin vegetația măruntă ce creștea de-o parte și de alta a potecii înguste.

După numai un kilometru, părintele Francisco simți oboseala cuprinzîndu-i pieptul. Eusebio mergea înaintea lui, cu pasul sprinten și săltăreț, fără să ia seama la roua care-i uda picioarele strîmbe și păroase. Din cînd în cînd, se oprea o clipă.

Părintele Francisco înjură cu dinții strînși. Apoi mai înjură o dată fiindcă înjurase, obișnuință pe care-o avea de la o vreme, poate fiindcă pe Geron nu era nimeni să-i

supravegheze conduita de creştin, ori poate că anumite frîne inhibitorii pur şi simplu nu mai funcţionau.

— Eusebio ! strigă, în cele din urmă, văzînd că pierdea tot mai mult teren.

Cu paşi mari şi agili, geronianul se prezentă lîngă el. Îl privi dezolat, dînd de mai multe ori din capul lui enorm, cu ochi rotunzi şi umezi ce păreau doi sori galbeni.

Voia să-i dea arma, căci era foarte grea. Dar Eusebio făcu un semn de refuz. Pentru el fulminatorul era tabu, un lucru sfînt pe care nu l-ar fi atins pentru nimic în lume. Ridică braţele şi luă desaga din spatele părintelui Francisco. Şi-o puse pe umăr şi îşi reluă mersul metodic, istovitor.

— Eusebio ! strigă iarăşi părintele Francisco. Mai încet, Eusebio.

Sandalele îi erau scîlciate, pantalonii uzi pînă deasupra genunchilor şi dureri cumplite îi chinuiau gleznele, urcînd prin picioare şi ajungînd pînă la oasele spinării.

N-am să rezist, gîndi, sînt o epavă, nu mai am putere, picioarele mi-s slabe şi nu mă mai ascultă, merg aiurea, după cum le vine.

Traversară Pădurea Mare, în întregime, pînă la limita nordică. Soarele de pe Geron se înălţase acum la şaptezeci de grade deasupra orizontului. Vlăguit, părintele Francisco se întinse pe un covor de muşchi, la umbra copacilor koa-koa.

— Mănîncă, zise Eusebio, punînd desaga lîngă el. Eu mă învîrt pe-aici să caut friptură pentru mai tîrziu.

Şi se îndepărtă în fugă, ţinînd sarbacana de parcă ar fi fost o suliţă.

Părintele Francisco îşi masă umărul, pe locul unde cureaua armei îi produsese o amorţeală dureroasă. Apoi mîncă patru din chiftelele acelea greţoase, frămîntate cu sînge de tsubo. Luă plosca şi-şi udă gura cu două înghiţituri de apă. La urmă, zise :

— Isuse ! Isuse Cristoase !

Se întinse din nou pe muşchi, pupilele îi rătăceau prin smaraldul cerului. Un nor de păsări cu pene stacojii venea dinspre partea apuseană a orizontului. Într-o clipă, cu sutele, fură la zenit, deasupra privirii sale concentrate, ca o furtună de pietre încinse. Şi tot într-o clipă, cîrîind şi bătînd din aripi, dispărură în desişul pădurii.

Auzea cîrîitul furios, încăierarea pentru fructele măslinii de koa-koa, un concert de sunete şi de ţipete, de zgomote şi lovituri de aripi însoţind disputa vorace.

Apoi se lăsă tăcerea. O păsărică albastră, numai pene fluturătoare, zburătăci pe lîngă el, uşoară ca un fluture. Fără teamă, i se aşeză pe degetul mare de la piciorul stîng. O clipă, rămase nemişcată, în echilibru pe piciouşele subţiri ca nişte ace, apoi coborî pe gleznă, urcă în salturi pe gambă, trecu de genunchi şi, avansînd de-a lungul coapsei, ajunse la încheietura piciorului. Acolo rămase nehotărîtă, poate atrasă de sclipirea fermoarului ce închidea cămaşa misionarului ori ademenită de reflexele metalice ale armei aşezate pe muşchi.

Părintele Francisco se ridică în capul oaselor. Pămătuful de pene zbură, dar fără teamă, se învîrti de două-trei

ori pe lîngă capul omului, apoi, printr-o bătaie rapidă din aripi, se îndreptă spre tufișurile de la marginea dinspre pădure a savanei.

Francisco se frecă la ochi. Apoi rîgîi îndelung, ducîndu-și prostește mînă la gură. Privi în stînga, la albastrul întunecat al pădurii pe care tocmai o traversaseră, în dreapta, la savana cu tufișuri dese, galbene și roșcate, risipite pe o distanță de trei-patru kilometri, apoi la norul de aburi violeți, fumegînd deasupra mlaștinii, cale de încă cinci kilometri de teren neted, dar suspect. Urma o cîmpie ierboasă care sfîrșea sub povîrnișurile unui șir de coline de culoarea antracitului.

Părintele Francisco suspină. Geron era o planetă mare și frumoasă, cea mai frumoasă în valoare absolută dintre deloc puținele vizitate de el, mai frumoasă ca Marte, mai frumoasă ca Sigma-38, ca Tau-II și Alfa Eridani. Mai frumoasă chiar și decît vechiul Pămînt, lumea unde apăruse specia umană și care acum ajunsese o sită de plasticiment și sticlă polarizată, deși cîndva fusese un paradis zîmbitor, cu păduri și cîmpii fertile.

Sigur, Geron era o planetă de vis, sărbătoare a culorilor, rezervor de elanuri vitale și, în plus, avea un caracter familiar, cel puțin în aparență. Însă toți fugeau de ea ca de un blestem, nu atît din pricină că se afla la marginea traseelor stelare, cu legături în cel mai bun caz semestriale, cît mai degrabă și îndeosebi pentru o particularitate a sa, imposibil de remediat. Preafrumosul Geron era un loc unde viața ardea și-l usca pe om într-o clipă, ca o văpaie. Era Gheena spațiului, spectrul bătrîneții, fiindcă un an de

pe Geron echivala cu zece ani obişnuiţi. Poate că aerul era prea încărcat de oxigen, poate că radiaţiile solare interveneau în metabolism, ori poate... Cunoştinţele ştiinţifice nu-i ajungeau părintelui Francisco ca să explice mulţumitor fenomenul. Un fapt era însă sigur : pentru cei ce nu erau indigeni, Geron însemna bătrîneţe precoce, o poliţă în alb de achitat la banca Morţii.

Şi totuşi, în urmă cu doi ani — doi sau douăzeci ? sau poate patruzeci ? — acceptase, din iubire ori de nevoie, să-şi consume existenţa în lumea aceea strălucitoare, dar care era totodată un incurabil vampir.

Mintea lui călătorea acum în trecut, imaginile veneau şi plecau într-un soi de semitrezie, iar aerul era plin de trosnete pluşate, neîntrerupte, ca şi cum nişte creaturi vagi şi-ar fi anunţat o nejustificată prezenţă.

Apoi se întoarse Eusebio. Avea un whasquatz pe după gît, purtat ca o eşarfă. Şi un tsubo încă viu, pe care-l ţinea de urechi.

— Mănîncă, zise Eusebio. Acum avem mîncare pentru două zile.

Părintele Francisco se frecă iarăşi la ochi. Mîngîie arma lucioasă şi netedă, aşezată cu grijă pe iarbă, în vreme ce privirea lui porni să rătăcească împrejur, de la cupola luxuriantă a arborilor koa-koa la tufişurile galbene ale savanei, de la aburul violet al nevăzutelor mlaştini la profilul îndepărtat al colinelor de antracit.

Eusebio aprinsese focul şi acum jupuia prada. Erau două exemplare tinere, cu carne fragedă, şi-i fură de-ajuns cîteva minute ca să le prăjească.

Părintele Francisco se îndepărtase cu cîțiva metri : îl scîrbea mirosul acru al grăsimii picurate pe flacăra sfîrîitoare. Ar fi vrut să meargă și mai departe, să mărească distanța dintre el și frigarea aceea puturoasă, dar Eusebio îl chema deja prin gesturi insistente.

Îi întinse o bucată mare de friptură înfiptă într-un băț. Ținîndu-și respirația, părintele Francisco se apucă să mănînce în silă, ajutîndu-se cu degetele ca să desprindă carnea de pe os, fiindcă doi incisivi și caninii i se cam clătinau.

— Prietenul ăla al tău, zise, are un nume pe care nu pot să mi-l amintesc.

— Cine ? Oal-Tsequal ?

— Da. E un șef însemnat ?

Eusebio încuviință.

— Oal-Tsequal are *ohla-kloha* puternică și toți îi datorează supunere. E un mare șef...

— Uite, chiar asta voiam să aud din nou. Dacă îl conving pe el, au să vină și ceilalți ?

— Da. Îl convingi pe Oal-Tsequal și toți ceilalți au să vină.

Pe chipul părintelui Francisco pluti efemer o expresie de satisfacție intimă. Cu gesturi mecanice, duse mîncarea la gură, dar imediat își întoarse capul într-o parte, cuprins de greață. Puse bucata de friptură pe o frunză mare de koa-koa.

— Mănîncă, îl mustră Eusebio. Dacă nu mănînci, *ohla-kloha* ta are să slăbească, o să devină mică și nesigură, ca a unui copil.

Scutură din cap, într-un repetat semn de refuz. Eusebio reveni însă la datorie :

— Mănîncă, părinte, rosti cu vocea lui insistentă. Trebuie să trecem prin mlaştini, unde mii de lighioane rele stau ascunse prin nămol şi printre plantele de apă. Trebuie să urcăm pe coline înainte de apusul soarelui...

Înghiţi o bucată de friptură, fără s-o mestece. Apoi rîgîi zgomotos şi se întinse pe iarbă.

— Lasă-mă să dorm, ceru el. Am nevoie de odihnă. Tu stai de pază pe-aici şi trezeşte-mă cînd... cînd umbra copacilor koa-koa atinge tufele alea, ne-am înţeles ?

Închise ochii şi adormi aproape imediat. La început apărură fluturi şi lapislazuli, un nisip roşu extrem de mărunt şi roci ascuţite, pumnale de sticlă sub o sclipitoare nemărginire de stele, pluşul negru al spaţiului şi diamantele montate pe bolta cerească.

Sub întruchiparea unui vis lucid, dominant, copilăria aproape uitată, îngropată într-o întreagă avalanşă de deşeuri, presa ca un vulcan să-şi deschidă o breşă şi să dea astfel năvală în conştiinţă.

8

(timpul memoriei)

Tatăl său, Felipe, muri cu o săptămînă înainte ca el să fie hirotonisit.

Cît dură drumul de la Civitas la Alborada Nueva, pe Francisco îl tortură o dilemă fără ieșire. Nu reușea să înțeleagă dacă indiferența cu care primise vestea se datora unei insensibilități structurale sau educației speciale căpătate în cei peste zece ani de seminar, unde toate emoțiile se filtrau printr-o grilă lăsînd prea puțin loc elanurilor pămîntești.

Un fapt era sigur, tatăl său murise și el nu simțea nici un pic de părere de rău, de parcă doliul ar fi fost al altcuiva, iar problema asta se putea rezolva, la urma urmei, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, ca și cum familia și amintirile din copilărie ar fi fost lucruri fără importanță, episoade gratuite, accidentale și, prin urmare, ireale și fantomatice.

Se ruşină, descoperindu-se obtuz şi blindat în faţa unui eveniment ce-ar fi trebuit să-l răscolească, şi scormoni disperat prin memorie în căutarea unui lucru care, într-un fel sau altul, să-i fi putut angaja sufletul într-un marasm emoţional, oricît de mic, dar sincer şi incontestabil. Oricît căuta însă în trecut, mergînd pînă în zilele cele mai îndepărtate cînd tatăl său era uriaşul numai bun de luat drept model, nu găsi nimic care să-i trezească măcar un fragment de emoţie, o strîngere de inimă. Sau, mai bine zis : creierul îi sugera o atitudine de devotament şi de respect, chiar de veneraţie, în vreme ce inima rămînea surdă, nu se putea implica.

La Alborada Nueva îl aştepta Don Cayetano. Cineva din Civitas trebuie să-l fi anunţat că soseşte.

Urcă în automobilul de teren, poate acelaşi în care în urmă cu zece ani îl însoţise părintele Gonzales la plecare, dar rămase indiferent lîngă şofer, privind cu nepăsare peisajul prăfos ce-ar fi trebuit să trezească în el o grămadă de amintiri.

Doar cînd îşi revăzu mama, simţi înlăuntrul său o furnicătură care-l tulbură pentru o clipă şi-l sperie. Consuelo era acum o femeie gîrbovită şi slabă, aerul de pe Marte o uscase, o transformase într-o mumie. Doar ochii negri, deşi scufundaţi între pungile şi ridurile cărnii fleşcăite, fără culoare, străluceau încă de un orgoliu neîmblînzit.

— Cum s-a întîmplat ? întrebă el, încercînd să imprime vocii un timbru de durere.

Consuelo ridică din umeri.

— S-a dus așa, fără nici un semn. Ori poate c-au fost ceva semne: era obosit, neîncrezător, și-apoi toate sforțările lui de a ține crescătoria pe linia de plutire...

Se lăsă condus de maică-sa în fundul serei. Voia să revadă colțișorul în care se ascundea cînd era copil, ca să fantazeze netulburat. Însă pînă și acolo, unde cîndva se aflau granițele lumii, rămase impasibil, nesimțitor la orice chemare a nostalgiei.

— Ce-ai să faci acum? întrebă, îndreptîndu-se spre Consuelo, care aștepta tăcută deoparte. Cine o să se ocupe de sere? Tu ești obosită, singură, n-ai să te descurci...

— Singură nu. Dar mai e și Magdalena, văduva lui Valentin Barroso. Și ea a rămas singură. Magistratul din Alborada Nueva a hotărît că Magdalena o să vină să stea cu mine. Nu-ți face griji, Francisco, ferma va merge și pe mai departe bine. Magdalena și cu mine sîntem două bătrîne, dar o să ne descurcăm.

El schiță un zîmbet obosit, care-i înghEță imediat pe buze, apoi zise:

— Nu pot sta prea mult, mamă. Trebuie să mă întorc la Civitas pentru repaus spiritual, fiindcă peste cîteva zile voi fi hirotonisit. Mamă dragă, acum sînt al lui Dumnezeu, îi aparțin cu totul. Îți amintești că părintele Gonzales spunea același lucru?

Consuelo părea că nu-l ascultă. Îi întoarse spatele și porni pe culoarul din mijloc al serei. El o urmă în tăcere. O privea pe maică-sa, care mergea gîrbovită și clătinîndu-se,

și o clipă îi fu rușine că el era tînăr și puternic, în plină vigoare a vîrstei.

Săptămîna următoare îl găsea la bordul lui *Teilhard de Chardin*, navigînd în direcția Pămîntului. Împreună cu el se mai aflau optsprezece preoți tineri, hirotonisiți de curînd și care, ca și el, înfruntau pentru prima oară spațiul, călătoria aceea atît de mult dorită în anii duri și nesfîrșiți ai seminarului.

— Să nu vă faceți iluzii, spunea părintele Lorenzini, care-i însoțea. Pe Pămînt nu-i nimic care merită să fie văzut și reținut, în afară de catedrala San Pietro, buricul lumii. Toate celelalte, sau aproape toate, se află în totală ruină. Papa însuși se gîndește serios la eventualitatea transferării Vaticanului pe Marte, întrucît urmările prostiei omenești se abat fără milă și peste *caput mundi*, sediul de două ori milenar al templului creștinătății.

Părintele Lorenzini nu greșea. Cînd astronava ateriză pe pista de piroxit, Francisco aruncă o privire curioasă prin hublou, dar nu reuși să distingă nimic. Așteptă răbdător, împreună cu ceilalți, să fie împlinite toate formalitățile debarcării. În cele din urmă, se luă după părintele Lorenzini și după grup, coborînd scara cu picioarele mult îngreunate după numai cîțiva pași. Oboseala i se instală în oase îndată ce începu să umble.

Astroportul era aproape pustiu, ceea ce nu-i produse nici o mirare: nu era astroportul principal, folosit de jumătate din Europa — celelalte două se aflau la Paris și la Berlin — ci astroportul Vaticanului, care primea numai

astronave de felul lui *Teilhard de Chardin*, aparținînd Companiei lui Isus, cu alte cuvinte navele celor ce aveau într-un fel sau altul o strînsă legătură cu organismele superioare ale Bisericii Romane, care mai dispunea de altfel, în exclusivitate, de o gară și un aerodrom.

Un autocar mare veni să-i ia de la capătul pistei și o apucă apoi pe o stradă mărginită de copaci jigăriți, uscați. Francisco observă prompt un cîmp dezolant, acoperit de mușchi albăstrui, și niște clădiri mari, absurde în dimensiunile lor nejustificate ; apoi mașina care îi transporta intră într-un tunel și, vreme de o jumătate de oră, nu se mai văzură decît becurile fixate de-a lungul zidurilor interminabilei galerii.

Era o căldură infernală, cel puțin așa i se păru lui, obișnuit pe Marte cu altă temperatură. Iar aerul era acru și iritant, îți ardea ochii și plămînii. Masca aceea de chirurg părea absolut nefolositoare și făcea respirația și mai dificilă. Pe măsură ce trecea timpul, simțea tot mai imperios nevoia să și-o smulgă, dar izbuti să reziste tentației.

Vehiculul ieși din tunel și vreme de cîteva minute își continuă drumul printr-un loc deschis, o cîmpie pustie, cu smocuri rare de vegetație pipernicită, sub un cer de culoarea cenușii, pe care discul mare și roșu al soarelui apărea înconjurat de un halou azuriu.

Francisco zări în depărtare profilul inconfundabil al Romei, Cetatea Eternă. De cîte ori nu-l admirase în nenumăratele documentare vizionate la seminar ! Reuși să distingă cupola catedralei San Pietro deasupra unei mase de clădiri care lui i se părură ciclopice, obișnuit cum era

cu căsuțele și construcțiile scunde de pe Marte. Iată însă că vehiculul intră într-un alt tunel, continuîndu-și cursa subterană pînă la destinație.

Grupul fu cazat într-un edificiu de dimensiuni impresionante, numai scări și saloane imense, cu ferestre foarte înalte, montate într-o arhitectură cu linii amețitoare. Dedesubt, o mare de lumini pîlpîitoare, multicolore, un vîrtej de vehicule înnebunite în mijlocul traficului zgomotos, convulsiv.

În noaptea aceea, Francisco avu un somn agitat. Și colegul său de cameră, Hans Pircker, se trezi de mai multe ori în miezul nopții, lamentîndu-se. La un moment dat, strigă tulburat :

— Doamne, unde-am nimerit ? În cușca asta de nebuni nu poți să nu regreți liniștea seminarului din Civitas. La ce te gîndești, Francisco ?

— La nimic. Hai să încercăm să dormim, prietene. Cine știe cîte biserici și bisericuțe va trebui să vizităm mîine ! Vezi, să fii în formă, că părintele Lorenzini e un plimbăreț neobosit. Lui puțin îi pasă de gravitația sporită, n-o să se lase pînă nu ne vede cu limba scoasă de-un cot.

Vorbise într-un ceas rău. A doua zi, mai sprinten ca oricînd, părintele Lorenzini îi urcă într-un autocar ce traversă Roma și-i depuse la bazilica San Giovanni in Laterano. Apoi fu rîndul lui San Clemente, sau, mai precis, ceea ce ghizii, cu o expresie expeditivă, numeau „biserica inferioară a lui San Clemente“. Părintele Lorenzini insistă să fie vizitată — biserica respectivă nu figura în program — și Francisco recunoscu că insistența nu era fără

rost. În subsolul acela splendid găseai de toate : ziduri, coloane, pilaștri, nartex, naosuri, abside concentrice, scări și diverse alte lucruri mai mult sau mai puțin stranii, compunînd un labirint fără egal. Era și un curs de apă subteran, natural, ce izvora dintr-un perete cu aspect de tuf și forma o adevărată cascadă.

Acolo, jos, învăluit în penumbră ori chiar înghițit de întunericul abia străpuns de razele cîtorva lumînări, Francisco simți că îi lipsea aerul și întîmpină cu o veritabilă ușurare momentul cînd se întoarseră la suprafață. Autocarul îi duse la Forurile Imperiale, printr-o beție de lumină și spațiu. Francisco era distrus, terminat, dar fu nevoit să se resemneze răbdător cu încă o vizită, fie și sumară, a bisericii San Luca, aflată în apropiere, cu cupola ei sugestivă, un balon plin de lumină alburie.

Apoi părintele Lorenzini începu să discute cu șoferul. Voia să viziteze neapărat biserica Santa Maria de pe Via Lata, monument foarte important după părerea sa. Pînă la urmă, locurile demne de a fi văzute se dovediră mult mai numeroase decît fusese dispus să admită la început.

Șoferul scutura din cap cu hotărîre și, în chip de scuză, murmura o cantilenă greu de înțeles.

— Spune că la ora asta biserica e închisă, că traficul e prea intens și că nu poate pătrunde într-o zonă atît de aglomerată a orașului. Răbdare, băieți, vom încerca mîine, cu ceva mai mult calm.

Din fericire, a doua zi își petrecură o bună parte din timp cu vizita la catacombele lui San Callisto și nu mai avură cînd să treacă pe la bisericuța din Via Lata. Părin-

tele Lorenzini nu se mulțumi cu o „mică raită“, cît li se îngăduia turiștilor. Avea un permis special, eliberat de Comisia Pontificală de Arheologie Sacră — vrednicul bărbat se sculase devreme în dimineața aceea — și, grație acelui permis, li se puse la dispoziție un ghid expert. Plimbarea subterană dură mai multe ore. Francisco și ceilalți umblau ca niște somnambuli, tîrîndu-și picioarele de oboseală. Grandoarea spectacolului nu era suficientă pentru a le reîncărca „bateriile“ cu energie.

În dimineața următoare, trupul îndurerat al lui Francisco fu pe punctul de a se preda. Nici chiar Pircker, scufundat într-un nor de tînguieli sufocante, nu mai era în stare să se ridice din pat. Toți aveau moralul prăbușit, erau sfîrșiți, fără nici un strop de entuziasm.

Părintele Lorenzini umbla furios prin camere, țipînd ca un obsedat :

— Sus, trîntorilor ! N-o să leneviți tocmai în dimineața asta, cînd Sfîntul Părinte ține slujba pentru voi, la San Pietro ! Vă dau o jumătate de oră.

Cele treizeci de minute nu trecuseră încă și toți preoții marțieni erau deja în curte, gata să urce în autocarul ce urma să-i ducă la biserica vaticană, ca să participe la ritualul solemn.

Păstră o amintire vagă despre ceremonia care se desfășura, totuși, cu fast, în aclamațiile mulțimii împărțite în două. Erau de față înalți prelați, gărzile elvețiene în fastuoasele lor uniforme, iar muzica de orgă răsuna în întreg templul cu accente cerești, de o nemaipomenită puritate. Nu-și amintea nici măcar discursul ținut de papă în vreme

ce ei stăteau țepeni în nava centrală, o alocuțiune interminabilă din care reținuse abia cîteva cuvinte :

— Chiar mai înainte de a lupta cu ignoranța și cu rezistența celor ce vor asculta cuvîntul vostru revelator — spusese papa cu o voce care-i ieșea sufocată de după masca de tifon — va trebui să învingeți scepticismul creștinilor ce se vor nimeri să asiste la opera voastră de evanghelizare.

Altceva nimic. Celelalte amintiri se evaporau în imagini vagi, încălecate într-o confuzie haotică. Își aminti că, după ceremonie, părintele Lorenzini voia să urce în cupolă cu ascensorul. Îngrijitorul îi bară trecerea, arătîndu-i o scară ce suia în spirală.

— Venim de pe planeta Marte, se rugase părintele Lorenzini și, fiindcă celălalt nu pricepea, încercase în latină : *Ex stella Marte nomata venimus.*

În acest timp, el și colegii săi rîdeau amuzați.

Își amintea orașul agonizant, care de sus abia putea fi bănuit sub o pătură densă de vapori de sulf, ulei ars și oxid de carbon.

9

(timpul memoriei)

Prima sa destinație fu planeta a patra a stelei Arcturus, în calitate de coauditor al părintelui Stanislaw Zielinski, un bătrîn preot polonez care funcționa acolo de peste cincisprezece ani standard. Numai că pe Arcturus-4 nu erau alieni de evanghelizat, doar coloniști umani ce trebuiau asistați în crizele lor de adaptare pe o planetă unde clima îți influența fiecare gest și fiecare gînd. Pe Arcturus-4 ploua aproape zilnic, în cea mai mare parte a anului. În zonele lipsite de păduri, cataligele se scufundau în noroaie pînă la o jumătate de metru, iar cerealele, cînd încolțeau, erau mereu gata să putrezească : tulpini îndoite și îmbibate de apă, spice grele, pe cale de-a se îneca în terenul vîscos, mustind ca o mlaștină.

Apòi, pe neașteptate, venea scurtul anotimp secetos, un soare torid se revărsa implacabil peste cîmpurile um-

flate de apă și cît ai clipi zvînta culturile, amenințînd să le transforme în terenuri aride. Într-o săptămînă se termina culesul, dar mîna de lucru permanentă nu era suficientă și în fiecare an era nevoie să se recurgă la angajarea muncitorilor sezonieri, oameni intenționat abătuți de la rutele lor spre această planetă, ca să acopere urgența.

Acest simplu fapt stătea la baza tuturor tulburărilor ce împiedicau o îndrumare spirituală sănătoasă a coloniei. Mereu, la sfîrșitul fiecărei veri, un mare număr de femei tinere rămîneau însărcinate cu complicitatea lucrătorilor sezonieri și multe mame de familie rupeau lanțul matrimonial, atrase de mirajul unor lumi mai solare și mai puțin deprimante. În luna culesului se întîmplau de toate : certuri, încăierări, jigniri. Întreaga populație intra în călduri. Atunci fiecare ungher, fiecare tufiș se transforma în alcov. Și erau destul de dese orgiile și acuplările cu caracter promiscuu, în plină lumină a zilei, nesocotindu-se cele mai elementare reguli de pudoare.

— Lumea asta ar trebui exorcizată ! izbucni într-o zi părintele Francisco, în culmea mîhnirii. Aici domnește necontestat diavolul, care-și bate joc de toate predicile, sfaturile și avertismentele noastre.

La tînguirile acelea, părintele Zielinski zîmbea serafic și-și desfăcea brațele cu un gest de calmă resemnare.

— De ce vrei să-l superi pe diavol ? Oamenii ăștia trăiesc cea mai mare parte a anului în ceață, sub ploi torențiale sau, oricum, sub un cer întunecat și plumburiu, care nu lasă să pătrundă nici măcar o rază de soare. În aceste condiții, procentul de melatonină și de acetilcolină

crește foarte mult și din pricina asta îi vezi aproape întotdeauna melancolici și deprimați. Apoi, deodată, fără să aibă răgazul unei adaptări progresive, se trezesc scufundați într-o mare de lumină și căldură, se trezesc pe jumătate goi sub biciul soarelui, încît pielea li se arde în două-trei zile. Nu te-au învățat la seminar ? Nu te-au învățat că de la pielea bronzată pornesc reflexe ce modifică producerea anumitor hormoni, că melatonina este blocată brusc și apare, prin forța lucrurilor, euforia și o nestăpînită poftă de viață ?

— O problemă de chimie, comentă el aproape cu dezgust. Am însă impresia că dumneavoastră, părinte Zielinski, vreți să le dați dreptate mai mult decît e cazul.

— Nicidecum. Am spus ce-am spus numai ca să te împiedic să tragi concluzii iraționale. Nimeni de aici nu trebuie să fie exorcizat. Ar fi poate necesară o vaccinare eficientă la apropierea perioadei secetoase. Dar de ani întregi mă lupt zadarnic să obțin o asemenea intervenție : autoritățile sanitare s-au dovedit întotdeauna surde la orice solicitare...

Pe Arcturus-4, părintele Francisco rezistă trei ani, cu singurul rezultat că nu reuși să cîștige înțelegerea părintelui Zielinski și colecționă o lungă serie de insuccese. Într-o zi, în plină caniculă, o femeie de vîrstă mijlocie îl atrase sub un pretext oarecare în căsuța ei și-i făcu o propunere obscenă.

Părintele Francisco îi scrise imediat episcopului și în scurtă vreme obținu un prudent transfer pe a șaptea planetă a lui Altair, care nu era foarte departe, dar *Teilhard*

de Chardin fu obligat la un viraj dificil, cu o destul de complicată intrare în coridoarele continuumului spațio-temporal, ajungînd mai întîi într-o zonă învecinată îndepărtatei constelații a Lebedei. Aproape o mie de ani-lumină parcurși în cîteva zile, ca să ajungă la un sistem aflat abia la cîțiva parseci !

Altair-7 era un punct nevralgic în geometria încîlcită a rețelei de navigație spațială. Întreg traficul spre îngrămădirile deschise din Ursa Mare și din constelația Taurului, spre Părul Berenicei și dubla îngrămădire din Perseu, ca și spre nebuloasele globulare de felul celei din Hercule M 13, aflată la 34.000 de ani-lumină depărtare și la care se putea ajunge totuși în timp scurt, grație coridoarelor amintite, acest trafic trebuia să treacă în mod necesar prin Altair-7, o regiune privilegiată a spațiului, extrem de bogată în racorduri și scurtături.

Pe planetă trăiau 15.000 de oameni, toți lucrători comerciali, angajați în birouri de reprezentanță și la diverse firme de import-export, plus cîteva mii de roboți cu sarcini specifice în enormele hangare presurizate ce înconjurau pistele de aterizare.

Preoții erau doar paisprezece. Un număr mai mult decît suficient pentru asigurarea asistenței în cazul unei populații interesate numai de cîștig și aproape indiferentă la orice fel de probleme spirituale.

Erau și alieni pe Altair-7. Umanoizi cu depline capacități de înțelegere și voință, așa scria în raportul Congregației De Propaganda Fide. Dar părintele Francisco avea serioase îndoieli în privința asta. Alienii de pe Altair-7

semănau cu mexicanii de odinioară, mereu obosiți, indolenți, șezînd tot timpul la umbră, nehotărîți chiar și în fața celor mai evidente și mai spontane acțiuni.

Grație și aparatelor hipnopedice, după două luni părintele Francisco învățase limba, fără să obțină de altfel nici un avantaj în relațiile cu alienii, dimpotrivă... Cu cît vorbea mai mult cu ei, cu atît creștea în el neîncrederea în posibilitatea unui dialog profitabil. Era ca și cum ți-ai izbi capul de un perete.

— Cum te cheamă ? îl întrebă misionarul, într-o zi, pe unul dintre alieni, care părea mai isteț.

— Cum mă cheamă ? se bîlbîi cel întrebat.

— Da, care-i numele tău ?

— Numele meu ?

— Da, să auzim.

— Shoa-Shani.

— Shoa-Shani, și mai cum ?

— Shoa-Shani Taki-jè.

— Foarte bine, Shoa-Shani. Cum te simți ?

— Cum mă simt ?

— Da, cum te simți ?

— Mă simt obosit.

— Unde locuiești ?

— Unde locuiesc ?

— Da, unde locuiești ?

— Cine, eu ?

— Da, tu. Unde locuiești ?

— În vale.

— În ce sat ?

— În ce sat ?

— Da, care-i numele satului ?

— Numele ?

— Da, numele.

— Shoa-Shani.

Părintele Francisco avea răbdare, dar ajuns aici preferă să nu mai insiste. Îi întoarse alienului spatele și din ziua aceea nu se mai adresă indigenilor.

Peste trei luni, se afla pe Eridan-3, unde timpul de percepție și de reacție al alienilor era încă și mai lent. În schimb, pe Aretusa, în constelația Corbului, indigenii erau plini de viață și prietenoși, însă aveau prostul obicei de a întrerupe discuțiile fără nici un motiv plauzibil, cînd te așteptai mai puțin. Dar locul unde părintele Francisco avea să-și trăiască momentele de frustrare cele mai intense fu Arras, satelit al celei de-a cincea planete din sistemul Spica.

Arras era, cam ca și Altair-7, un alt punct esențial pe rutele interstelare. Și tot ca pe Altair-7, alienii erau complet indiferenți față de prezența oamenilor și față de faptul că aceștia îi invadau pe zi ce trece cu avanposturile lor comerciale, cu pretențiile permanente de a-și extinde bazele și de a obține noi concesii.

Arrasienii erau hermafrodiți, trăiau în medie două sute de ani pămîntești și simțeau impulsul procreării doar de două sau trei ori de-a lungul existenței lor, impuls căruia i se supuneau îndărătnici, cu o detașare scîrbită.

Păreau vegetali, mereu în meditație, izolați sau în mici grupuri tăcute, adepți ai unei logici a efectului care-i

dădea părintelui Francisco fiori. Cuvîntul cel mai des întîlnit în dialogurile lor extrem de concentrate era *grauko,* o vocabulă intraductibilă, însemnînd ceva de genul lui „absurd, de neconceput, contradictoriu".

— Dar la Dumnezeu vă gîndiţi vreodată ? izbucni mînios părintele Francisco, într-o zi cînd discuţia devenise mai aprinsă ca de obicei. Voi consideraţi universul absurd, creaţia de neconceput, la fel şi intervenţia Domnului în aventura umană... Mă întreb : v-aţi gîndit vreodată la Dumnezeu ?

— Dumnezeu ? Rog precizaţi conceptul.

Iar el să-şi stoarcă mintea şi să propună un concept de Dumnezeu care să fie universal acceptabil ! Nu găsi nimic mai bun decît să-l citeze pe San Anselmo cu teoria sa ontologică, unde Dumnezeu apare ca o entitate „quo maius cogitari nequit".

— Grauko ! răspunseră alienii de pe Arras. Grauko.

— Dar de ce grauko ? insista părintele Francisco. Dumnezeu poate rezolva toate problemele, poate răspunde la toate întrebările...

— Grauko. Şi apoi... ce face Dumnezeu între timp ?

— Dumnezeu e primul motor imobil care se contemplă pe sine, răspunse părintele Francisco, gîndindu-se la Aristotel.

— Nu. Un Dumnezeu creator al universului n-ar putea să nu se întrebe ce rost are totul şi el însuşi. Ba mai mult, s-ar gîndi necontenit la un alt Dumnezeu, superior lui, un Dumnezeu la care totul s-ar putea raporta. Şi aşa

mai departe. Nu, Dumnezeu e grauko, Dumnezeu n-ar rezolva nimic.

Poate că argumentul era vechi și ineficient. Poate că nu merita să le dea vreun răspuns alienilor de pe Arras. Rămînea totuși faptul de necontestat : cele cinci căi ale Sfîntului Toma nu erau de-ajuns. Principiul cauză-efect îi lăsa indiferenți, pentru ei era un principiu care se învîrtea după propria-i coadă. Prin urmare, era grauko.

Părintele Francisco rămase pe Arras patru ani, fără să fi izbutit să facă ceva. Mai rău încă : în propria sa credință se produseră niște fisuri pe care încercă să le înfrunte cum putea mai bine, cu căințe și rugăciuni. Așa că atunci cînd, după patru ani, îi sosi vestea transferului pe Rufus, a doua planetă a stelei Thuban din constelația Dragonului, se simți ușurat. Rufus era o planetă minieră, cu bogate zăcăminte de molibden, uraniu și diverse metale rare. Pe Rufus nu erau alieni. Era numai mizeria umană, dospind sub imensele cupole de metacrilat, prin kilometri întregi de galerie săpați în scoarța planetei ca să i se poată smulge comorile, absolut necesare pentru ca un unic sistem universal să se poată perpetua, cu orice preț. Exista și un număr oarecare de criminali, oameni ce se făcuseră vinovați de infracțiuni foarte grave și care, pentru a avea acces la niște reduceri serioase ale perioadei de detenție, acceptaseră să muncească în infernul acela.

Condițiile de lucru erau cumplit de grele, aproape de limita suportabilității umane. Și asta în ciuda faptului că sarcinile cele mai dificile erau încredințate roboților, care trebuiau totuși controlați și supravegheați, dacă se doreau

rezultate satisfăcătoare. Numai că acolo jos, la șase sute de metri adîncime, cu peste patruzeci de grade temperatură și cu apa raționalizată, nu era de glumit nici pentru minerii cei mai robuști. Seara zăceau toți, cu oasele frînte și deshidratați, pe saltelele lor de paie, în barăci mari pe care companiile miniere le aranjaseră după norme destul de discutabile. Foarte puțini erau cei cărora le mai rămînea energie să se ducă la cîrciumă, unde găseau băutură de cea mai proastă calitate, unde jocul organizat era întotdeauna o escrocherie și unde prezența unui grup de femei ușoare, costelive și prost îmbrăcate, provoca inutil.

Încăierările, rănirile și crimele ajunseseră la ordinea zilei. Pe Rufus erau două clădiri destinate bisericii, întotdeauna goale. Slujbele religioase le mai urmăreau, din cînd în cînd, funcționarii companiilor miniere, administratorii magaziilor, ajutoarele preoților și cîteva prostituate. De mineri, nici urmă. Oamenii aceștia se îndepărtaseră de mult de cele sfinte și, cu toate că trăiau în cea mai cumplită disperare, nu simțeau nevoia să discute cu preotul.

Atunci părintele Francisco, încălcînd interdicțiile precise ale părintelui O'Connor, superiorul său direct, începu să umble prin cîrciumi. Dar nimănui nu-i păsa de el, nimeni nu-l învrednicea cu o privire, ba mai mult, se alese numai cu rînjete acre, cu comentarii deocheate, iar o dată și cu două palme pe care un bețiv găsi de cuviință să i le tragă, fără nici un motiv serios. Alicia Hellogs, o prostituată, îi dădu o batistă să-și șteargă sîngele ce-i curgea din buza plesnită.

Alicia fu prima persoană pe care părintele Francisco reuși s-o recupereze. Mergea des la el să se spovedească și uneori o făcea în ungherele mai întunecate ale cîrciumii, sub privirile ironice ale colegelor. Părintele Francisco avea întotdeauna o vorbă bună pentru femeia aceea care îl implora cu fața încărcată de machiaj, cu lanțurile și cerceii ei mari, de aramă, zornăind cînd își scutura capul de disperare. Iar cînd Alicia muri de o boală cruntă ce se abătuse peste fizicul său deja slăbit și epuizat, el se duse la spitalul de pe Rufus să-i acorde maslul, de față cu alți bolnavi adunați în pavilionul de reanimare.

— De ce trebuie să mor chiar aici, pe planeta asta nenorocită ? N-o să-mi mai văd niciodată mama, copilul, casa din Missouri ? Ah, de-aș putea, de-aș putea să mă întorc la ei pentru o clipă...

— Te așteaptă un loc de liniște și pace, îi spuse părintele Francisco. Ai încredere în mila Domnului și multele tale păcate îți vor fi iertate.

Își dădu seama că vorbele lui, deși sincere și de bună credință, cădeau în gol și atunci rămase tăcut.

Alicia se dusese, dar acum colegele ei îl căutau cu tot mai mare insistență. Nu le putea dezamăgi. Așa că își petrecea timpul printre certuri și invective, printre rivalități și răzbunări meschine. Predica lui împotriva violenței devenise un refren pe care aproape toți îl învățaseră pe dinafară.

În cîrciumă era o mașinărie diabolică, principala cauză a disputelor și a certurilor adesea sîngeroase ce se produceau în local. O mașinărie reglabilă, fixată în centrul mesei și formată din două mînere opuse, prin apucarea

cărora doi adversari puteau să-şi măsoare forţa braţului. Mereu se afla în jurul mesei cîte un grup care paria, iar încăierarea devenea inevitabilă. El era acolo, să dreagă nasurile rupte, să-i îngrijească pe răniţi şi... să predice calmul.

Într-o seară, un miner cu braţele tatuate, groase ca bîrna, i se postă dinainte, roşu la faţă, cu ochii injectaţi de sînge.

— Ascultă-mă bine, popă ! Vii aici ca să potoleşti violenţa, să predici pacea şi buna înţelegere. Dar ai încercat vreodată să cobori în mină ? Ai încercat să stai acolo, dedesubt, zece ore în şir, cu termometrul gata să explodeze şi doar cu un singur litru de apă pentru toată ziua ? Ai încercat vreodată ? Nu, n-ai încercat. Atunci, cum vrei să ne înţelegi violenţa ? Ce ştii dumneata despre furia care clocoteşte în noi, despre dorinţa de-a sparge totul, care ne cuprinde seara ? Nu ştii nimic. Le spovedeşti pe curve şi strîmbi din nas cînd, noi, aici, ajungem la pumni. E o descărcare, pricepi ? O descărcare de care ai nevoie ca să simţi că trăieşti, pentru Dumnezeu ! Cea dintîi violenţă, cea mai mare, noi o suportăm, pe pielea noastră. Iar dumneata, care predici împotriva violenţei, ai face mai bine să-ţi îndrepţi dojenile către cei patru papagali de la compania minieră care vin să te-asculte duminica la biserică. Cu ei trebuie să vorbeşti, ca să reducă orele de muncă, să respecte condiţiile stabilite la semnarea contractului. Să ne trateze ca pe oameni, şi poate că n-o să ne mai purtăm ca animalele. Ai înţeles ?

Părintele Francisco amuţi. Probabil se albise la faţă, îşi dădu seama de asta din faptul că toţi îl priveau

compătimitor. În seara aceea, ieşi din cîrciumă umilit şi derutat. Se gîndi toată noaptea. În trei ani, de cînd era pe Rufus, nu i se întîmplase niciodată să fie nevoit să abordeze problema din acel punct de vedere.

— Nu trebuie să ne amestecăm, îl sfătui părintele O'Connor. În conflictele de muncă, Biserica trebuie să rămînă neutră. Companiile miniere au monopolul asupra planetei, concesiune de care depinde însăşi prezenţa noastră în aceste locuri. Dacă vor ei, pot oricînd rupe înţelegerea cu Congregaţia De Propaganda Fide, alungîndu-ne ca indezirabili. Prin urmare, atenţie, să nu ne facem duşmani în companiile miniere !

Dar cînd veni duminica, părintele Francisco uită cu totul de avertismentul părintelui O'Connor. Îşi ţinu predica pe un ton calm şi împăciuitor, însă nu se putu abţine să nu-şi îndemne credincioşii la o toleranţă sporită în privinţa minerilor, *constrînşi* să muncească în condiţii atît de *inumane*.

A doua zi primi vizita domnului Rawling, administratorul delegat al companiei Roscoe & Svenson, cea mai mare dintre companiile miniere ale planetei.

— Ieri, după predica dumitale instigatoare, am ţinut o adunare. Vin acum din partea tuturor şi vorbesc în numele tuturor companiilor de pe Rufus...

După părerea domnului Rawling, un omuleţ dichisit şi chel ca o minge de biliard, condiţiile minerilor nu erau deloc inumane, el putea garanta că toate companiile respectau cu stricteţe normele stabilite de legislaţia în vi-

goare. Pe de altă parte, minerii nu erau constrînși, semnaseră de bunăvoie un contract care pretindea respectarea tuturor clauzelor, inclusiv a celei ce avea în vedere prelungirea schimburilor în funcție de nevoile producției.

— Și-apoi, hai să fim serioși, continuă omulețul, cu o voce mieroasă. Roboții fac muncile cele mai grele, minerii n-ar trebui să se plîngă...

— De acord. Dar vă întreb, totuși, ați încercat vreodată să coborîți în mină ?

— Cine ? Eu ?

— Da, ați încercat vreodată să coborîți la șase sute de metri adîncime, unde aerul e irespirabil și peste măsură de cald ?

— Dar ce urmărești dumneata acum ? Ai început să faci pe sindicalistul ? Rămîi mai bine preot și, dacă vrei un sfat, ține-te departe de cîrciumi și de lumea ce ți-ar putea leza reputația, care deja se clatină.

Fusese avertizat cît se poate de clar. Însă părintele Francisco nu se dădu bătut. Pe Rufus nu exista un sindicat al minerilor. Sau, mai bine-zis, funcționa un sindicat alb, emanație patronală, subvenționat mai mult sau mai puțin pe față de companii, ca să acționeze ca tampon în conflictele de muncă, înăbușind din interior orice tip de revendicare prin golirea sa de un conținut eficient.

Să ia legătura cu sindicaliștii domesticiți ar fi fost inutil, ba chiar periculos. Mai bună era acțiunea de influențare exercitată asupra unei singure persoane, ori de cîte ori se ivea ocazia, prin aluzii indirecte, prin comenta-

rii și discuții aparent nevinovate, dar care aveau menirea de a trezi în ascultători o conștiință amorțită.

— Dar bine, ce trebuie să facem ? izbucni Mac Farland, bărbatul cu brațele tatuate.

Erau mulți, în seara aceea, pe lîngă masa părintelui Francisco. El pricepu că venise momentul să vorbească limpede, fără ocolișuri.

— Ar trebui să faceți grevă, zise calm. Ar trebui să faceți grevă cu toții, pînă cînd compania va schimba condițiile, pînă cînd revendicările voastre vor fi îndeplinite.

— Imposibil ! strigară toți într-un glas. Greva e o formă de protest nepermisă. Pînă și sindicatul ar fi împotrivă. Și-apoi, cine să pună trei mii de mineri în acord ? Cine ar avea tăria și puterea de convingere cu care să obțină de la noi toți, care nu sîntem deloc uniți, respectarea unui consemn atît de important ?

— Calm, calm ! porunci părintele Francisco. O grevă nu-i o treabă ce se poate pregăti în douăzeci și patru de ore. Trebuie multă răbdare, e nevoie de sacrificii considerabile. Și trebuie așteptat momentul potrivit, trebuie declanșată, bunăoară, cu o lună înainte de data livrării materiei extrase, ca să existe riscul ca, atunci cînd cargourile vor coborî pe planetă după minereu, să nu găsească nimic de încărcat. În plus, cineva trebuie să învețe să saboteze roboții. Și va trebui să începeți încă de pe acum să faceți provizii de alimente, ca să puteți rezista cînd se va

opri lucrul. O să fiţi hărţuiţi mult şi nu va fi uşor, dar în cele din urmă companiile vor fi nevoite să cedeze.

Astfel, părintele Francisco se pomeni, încetul cu încetul, amestecat în jocul acela periculos. Pusese în mişcare un mecanism ce nu mai putea fi oprit, cu implicaţii care îi scăpau şi ale cărui consecinţe nici el nu le putea evalua, ştia doar că nu promiteau nimic bun.

Deseori se întreba dacă purtarea lui era permisă, ori era condamnabilă, dar îşi acorda întotdeauna iertarea. Fiindcă printre păcatele care cereau pedeapsă înaintea lui Dumnezeu figurau plata proastă pentru muncitori şi oprimarea popoarelor. Şi era limpede că populaţia de pe Rufus era alcătuită din mineri prost plătiţi, oprimaţi şi abrutizaţi în aşa măsură, încît nu se supuneau nici celor mai elementare legi creştine. Nu, el nu greşea, aşa că nu trebuia să-şi reproşeze nimic, era cu conştiinţa împăcată. Se plîngea numai de faptul că nimerise într-un loc unde nu existau alieni, unde toţi anii aceia lungi, cheltuiţi cu pregătirea carierei de misionar, păreau în cele din urmă inutili, duşi pe apa sîmbetei.

Cu pregătirea aceea meticuloasă a grevei, mai trecu un an. Duminica, biserica era acum mereu ticsită, iar părintele O'Connor se minuna, nereuşind să priceapă cum de minerii aceia, cărora la început nici prin cap nu le trecuse să intre într-un lăcaş sfînt, veneau acum nesiliţi de nimeni, şi cu atîta perseverenţă.

Apoi, pe Rufus debarcă Sara Sciunnach, o brunetă măruntică şi isteaţă, de profesie geolog. Era angajată la

compania Roscoe & Svenson și venea în locul unui alt geolog, căruia îi expirase contractul. Era tînără, destul de frumoasă, de religie ebraică. Părintele Francisco o simpatiză imediat pentru firea ei deschisă, lipsită de prefăcătorii, și pentru felul cum se purta față de mineri, cu o familiaritate considerată de mulți drept exagerată.

Pe măsură ce trecea timpul, părintele își petrecea tot mai puține seri în cîrciumă și tot mai des, după apusul soarelui, se afla acasă la Sara Sciunnach, evreica. Femeia îl invita la cafea, nu era nimic rău în asta, el se prezenta cu sticluța de apă și aștepta încurcat deoparte, pînă cînd ea prepara licoarea. Îi plăcea să stea de vorbă cu Sara, să-i asculte lungile monologuri ce semănau cu spovedaniile, iar apoi, la rîndul său, să-și deschidă sufletul în fața ei, împărtășindu-i toate incertitudinile care-l torturau. Uneori rămîneau tăcuți și-atunci în privirile femeii se citea o suferință din fața căreia se retrăgea tulburat, înspăimîntat de imaginile și gîndurile provocate în el însuși de ochii aceia adînci.

Pînă cînd, într-o seară — era atît de tîrziu că nu putea fi justificată în nici un fel prezența lui în casa femeii — se auziră bătăi în ușă. Era domnul Rawling, administratorul companiei Roscoe & Svenson. Fără să se arate mirat, omulețul îi aruncă o privire distrată părintelui Francisco, apoi se întoarse spre Sara.

— Iartă-mă că te deranjez la ora asta. Dar mîine dimineață trebuie făcut un foraj acolo jos, la nivelul cinci. Dumneata cunoști deja datele problemei. Poți folosi la

discreție stîlpii de sprijin și ambranșamentele pe care le consideri necesare, dar găsește soluții pentru încă o galerie. Producția nu poate scădea fără riscul de a compromite următoarea livrare.

Plecă aproape imediat, însă vraja se rupsese. Stăpînit de un ciudat sentiment de vinovăție, părintele Francisco își luă și el rămas bun. Petrecu o noapte agitată, venise momentul favorabil pentru declanșarea grevei, dar el simțea că, în ciuda tuturor măsurilor luate, a abilității lui și a zilnicelor acțiuni de convingere, pînă la urmă ceva tot n-avea să meargă.

A doua zi, Sara Sciunnach coborî la nivelul cinci împreună cu un mic grup de tehnicieni. Se întoarse la suprafață după șase ore, clătinînd din cap.

— Imposibil, zise. Bolta e putredă, pereții friabili ca un biscuit. Să sapi un al șaselea nivel ar fi ceva absurd. Chiar dacă am încerca să facem o punte din beton, tot s-ar nărui totul !

— Cum adică ? zbieră administratorul Rawling. Trebuie să găsești o soluție... pentru asta te plătim.

Sara dădea mai departe din cap.

— Mai devreme sau mai tîrziu, prăbușirea va fi inevitabilă. Eu n-am de gînd să-mi asum răspunderea...

— La naiba ! înjură omulețul. Ne pierdem vremea cu discuții inutile.

— Discutăm despre vieți omenești, i-o tăie scurt femeia. Ori vreți să transformați mina în cimitir ?

Între timp, Mac Farland se postase la rampa elevatoarelor, să facă de gardă împreună cu minerii cei mai hotărîţi.

Greva începuse.

Nu-şi mai amintea trăsăturile lui Van Buren. Trecuseră prea mulţi ani din ziua cînd jucase ultima partidă de şah. Îşi amintea succesiunea mişcărilor, atacul acela insistent, înverşunat, împotriva regelui negru constrîns să alerge pe toată tabla de şah, pînă primise mat în ultima tranşee a albului. Partida îi venea în minte în momentele cele mai neaşteptate, uneori chiar în timpul slujbei, dar chipul adversarului său nu, trăsăturile rămîneau confuze şi, oricîte eforturi ar fi făcut, nu reuşea să limpezească imaginea care, pînă la urmă, dispărea într-o pastă groasă.

Şi totuşi, cînd îl văzu apărîndu-i în faţă, alături de părintele O'Connor, care-l condusese la el, în casa parohială, îl recunoscu imediat.

— Părintele Hendrik Van Buren, presupun.

— Exact.

Era inutil să întrebe de motivele acestei vizite, le cunoştea prea bine. Van Buren rămăsese tot timpul pe Marte şi făcuse carieră, devenind mîna dreaptă a episcopului, un vicar însărcinat să bată galaxia întreagă, controlînd activitatea misionarilor. Iar acum, omul acela pe care cu ani şi ani în urmă îl umilise atît de tare în faţa tablei de şah şi în prezenţa întregului seminar din Civitas, venise pe Rufus şi era acolo, dinaintea lui, gata să-l tra-

teze cu toată asprimea, să-i judece purtarea, de bună seamă nu fără intenții răuvoitoare.

— Cum merge treaba, părinte Morales ?

El nu răspunse. Se duse să aprindă ochiul de gaz sub ibricul de cafea și, pe furiș, îl studia pe intrus : părul de un blond cenușiu și ochii albaștri, ca de gheață, eleganța hainei preoțești, mulată pe talie, cu o croială impecabilă, și manierele afectate, fals curtenitoare...

— O să binevoiți să mă scuzați că vă ofer o cafea ceva mai mică, spuse părintele Francisco. Aici, pe Rufus, e apă puțină.

Celălalt făcu un gest de nepăsare și începu imediat interogatoriul.

— Ultimul dumitale raport e de acum trei luni. Ni l-a predat un cargou ce venea de pe Altair-7...

— Îmi închipui ce supărat este Excelența Sa, comentă părintele Francisco. Din păcate, comunicarea directă și imediată va rămîne o dorință iluzorie pînă cînd se va descoperi un sistem de comunicații subspațial.

— De acord, conveni Van Buren, destul de deranjat de întrerupere. Spuneam că ultimul dumitale raport e de acum trei luni. Dar între timp ne-au parvenit informații despre ce se petrece pe Rufus. Aici domnește haosul. Și, după cîte se pare, dezordinea a început atunci cînd dumneata, părinte Morales, ai debarcat pe planeta asta. Ce ai de spus în apărare ?

— Scuze, încercă să obiecteze părintele Francisco. Dar dumneata ești aici ca să-mi controlezi comportarea

ca preot ori să te informezi asupra condițiilor sociale ale planetei ?

— Atenție, părinte Morales ! Ai obținut un consens important în rîndurile populației, așa mi-a spus părintele O'Connor și n-am nici un motiv să mă îndoiesc de asta. Dar nu te-ai limitat să predici Cuvîntul, dumneata i-ai incitat pe mineri la revoltă, practic i-ai organizat în revendicările lor față de companii, instigîndu-i la lupta de clasă, sursă a unor dezordini fără sfîrșit...

— Pur și simplu m-am plasat de partea celor slabi și oprimați...

— Atenție, părinte Morales ! Am debarcat acum trei ore și a fost suficient să schimb două vorbe cu responsabilii companiilor miniere ca să înțeleg cum stau lucrurile. Aici este o grevă, o grevă generală care ține de paisprezece zile, iar greva asta ai organizat-o dumneata, ca un perfect iresponsabil. Și mai e ceva. Sînt informat că în această necugetată și condamnabilă activitate ai cerut și ai obținut sprijinul unei oarecare Sara Sciunnach, o evreică, cu care întreții și un raport de... strînsă familiaritate, nepotrivit, cît se poate de nepotrivit pentru un preot.

— Sara n-are nici un amestec. Toate astea sînt calomnii.

— Poate că-s calomnii, dar cu un netăgăduit sîmbure de adevăr. Din toate aceste lucruri, imaginea bisericii iese șifonată și păgubită. Am să-l informez pe Excelența Sa, îi voi face cunoscut fiecare amănunt, fii pe pace...

Van Buren zîmbea sardonic. Făcu o pauză lungă, ce păru interminabilă, apoi adăugă :

— În urmă cu mulți ani, jucînd o partidă de șah pe care mi-o amintesc și acum ca pe un coșmar, m-ai obligat să accept matul pe prima linie a tablei, acolo unde așteptau regele și turnul dumitale. M-ai învins, silindu-mă să intru pe liniile, în teritoriul, în casa dumitale. Ei bine, la distanță de atîția ani, iată-mă din nou în bastionul dumitale, mă înțelegi. Dar de data asta n-am venit să primesc mat, ci să ți-l dau !

10

(timpul prezent)

— E timpul, zicea Eusebio, scuturîndu-l de umăr. Umbra a ajuns la tufiș.

Părintele Francisco, trezindu-se, căscă lung, de trei sau patru ori. Își săltă cu greu spinarea, se frecă la ochi. Apoi rîgîi. Cînd izbuti să se ridice de tot, simți că picioarele îl dureau insuportabil.

Eusebio continua să-l îmboldească, împungîndu-l în șold cu vîrful sarbacanei. În cele din urmă, după ce trase o mică sudalmă, părintele Francisco luă de jos arma și porni pe urmele indigenului.

Poteca abia se vedea. Galbenă și aspră, iarba îi ajungea pînă la piept, așa încît la fiecare cotitură scundul Eusebio dispărea, înghițit de vegetație. Terenul, care dintr-o dată deveni uscat și prăfos, era plin de furnici mari, aurii. Repetatele înțepături în glezne și în pulpe îl obligară să

grăbească pasul. Din fericire, mușchii gambelor, acum încălziți, nu-l mai dureau și reușea să se țină de însoțitorul său.

După o oră de mers, savana dispăru ca prin farmec. Un luminiș larg de vreo trei sute de metri se deschidea înaintea lor și imediat mai încolo creștea mărăcinișul rar al zonei mlăștinoase.

Apa era plumburie și băltită. Eusebio și părintele Francisco o apucară pe o fîșie de teren ce șerpuia la numai patru degete deasupra nivelului apei. Uneori, pasarela aceea naturală se ramifica ori se întrerupea, dar cei doi reușeau întotdeauna să calce pe uscat, grație unor legături de nuiele puse de alții în chip de podeț. Într-un loc unde apa era mai adîncă și întreruperea mai mare, cineva construise o punte rudimentară.

La un moment dat, limba îngustă de pămînt se termina brusc. Bule de gaz ieșeau din mlaștină, producînd un bolborosit surd, înfundat.

Părintele Francisco își pierdu răbdarea.

— Acum ce facem ?

Eusebio se întoarse pe propriile urme. Se uita la apă cînd în stînga, cînd în dreapta, printre săbiile violete și albăstrii ale vegetației crescute în vecinătatea bălților.

— Cauți pluta de care mi-ai vorbit ? întrebă părintele Francisco.

— Da. Ar trebui să fie aici, pe aproape.

— Poate s-a scufundat.

— Nu, aprecie Eusebio. N-a trecut nici o lună de cînd am folosit-o ultima dată. O plută nu se scufundă așa de repede.

— Or fi folosit-o alții între timp, mai încercă misionarul. Dumnezeu știe unde ți-o fi pluta !

— N-o putea folosi nimeni fără îngăduința mea. Acesta e încă teritoriul tribului meu, iar șeful sînt eu.

Puse jos desaga, sarbacana și celelalte lucruri. Apoi, cu grijă, își dădu drumul în apă și se îndepărtă, înotînd spre o altă fîșie de pămînt, aflată la o sută de metri distanță.

— Uite-o ! strigă de departe Eusebio.

Părintele Francisco îl văzu ieșind din apă de la talie în sus, apoi săltîndu-se pe plută cu vizibil efort. În picioare, silueta păroasă începu să mînuiască o prăjină lungă, înălțînd-o și scufundînd-o într-o parte și-n alta.

De bine, de rău, pluta se apropia. Cînd o văzu de aproape, părintele Francisco nu putu să-și ascundă dezamăgirea. Zadarnic îl îndemna Eusebio să urce pe ea. Încruntat, ședea nemișcat lîngă desagă, cu picioarele încrucișate, și dădea din cap. Se îndoia că ambarcațiunea aceea șubredă i-ar putea ține pe amîndoi. Apoi, după un calcul rapid, înțelese că temerile îi erau neîntemeiate. Pluta avea aproape doi metri lățime și cinci în lungime, era făcută dintr-un strat dublu de trestii foarte ușoare, cu mijlocul complet gol. Într-adevăr, intra foarte puțin în apă, de parcă ar fi fost din lemn de plută. În ciuda aparențelor, suporta cu ușurință o povară de cinci chintale.

Părintele Francisco își făcu curaj și se așeză în mijlocul ambarcațiunii, pe legătura de trestii transversale ce servea drept racord. Eusebio stătea în poziție verticală, la spatele lui, cu picioarele ușor depărtate, ca să-și mențină mai bine echilibrul.

Încet, pluta înaintă prin Mlaștina Mare, și deși Eusebio împingea cu prăjina destul de atent, tangajul fu inevitabil. Cînd partea din față, cînd cea din spate se scufundau cu cîțiva centimetri, iar apa murdară pătrundea spre mijloc, udînd picioarele și fesele misionarului, înainte de a se retrage prin spațiile libere dintre trestii.

Resemnat, părintele Francisco ridică desaga și și-o puse pe umăr. Ținea arma pe genunchi și, cu mîna liberă, alunga puricii de mlaștină care săreau din apă cu sutele, năpădind pluta și cățărîndu-se apoi pe tunica lui.

Deodată, simți că i se face rău. La început nu reuși să priceapă de unde venea senzația asta. Nu de la mîncarea grețoasă pe care o ingerase și nici de la mișcarea neîntreruptă a rudimentarei ambarcațiuni. Pricina era mai degrabă duhoarea emanată din apă ori poate lipsa totală a unui punct de referință.

Sub imensa cupolă a vegetației, lumina solară curgea uniform și difuz. Peisajul palustru era monoton, perfect identic, indiferent de direcția în care își îndrepta privirea. Peste tot nu erau decît trunchiuri negre ieșite din apă, cu ramuri ce atîrnau pline de frunze vîscoase.

Eusebio conducea pluta decis, se mișca în deplină siguranță prin învălmășeala vegetală, prin galeriile acelea verzi, atît de înguste și de amenințătoare încît păreau labi-

rinturi fără ieșire. Deseori, ca să evite niște obstacole ivite brusc în cale, era nevoit să cotească pe coridoare laterale, iar cîteodată schimbările de direcție nu păreau să aibă nici un motiv.

Mlaștina Mare era de o sută de ori mai întinsă decît cea din apropierea satului, prin care părintele Francisco mai fusese cu diferite prilejuri. Era un adevărat labirint care, prin uniformitatea, prin monotonia lui, producea deprimare și disperare.

— Unde naiba mă duci ? întrebă misionarul. Hei, Eusebio ! Mergem în infern ?

11

(timpul memoriei)

— Ah, reverendul ! ciripi domnișoara Kingsdale, așezînd pe birou ceașca de ceai și ieșind în întîmpinarea lui.

Era ușoară, vaporoasă, abia de atingea podeaua. Părintele Francisco o fixa speriat. Nu mai văzuse niciodată o femeie îmbrăcată atît de sumar : fustă mini, espadrile și o bluză transparentă ca tifonul.

— Bine ați venit pe Geron, ciripi iarăși domnișoara Kingsdale.

Îl luă pe părintele Francisco de braț și-l duse într-un colț.

— Ocupați loc, zise, arătîndu-i un fotoliu ergonomic. Comandantul Mac Kinley va fi reținut încă o jumătate de oră. Ce pot să vă ofer ca să vi se pară mai ușoară așteptarea ?

Părintele Francisco lăsă să-i scape un mic gest de suferință. Încăperea era mare și luminoasă, supraîncălzită, deși aveau aparat de aer condiționat și, în plus, mirosea puternic a plastic și a medicamente. Lîngă una din cele patru uși de sticlă ce dădeau spre terasă și spre parc, stătea altă fată, și ea îmbrăcată sumar, aplecată asupra unui telescriptor. Și mai zări una la pupitrele centralei telefonice, pe jumătate ascunsă de un paravan din polistiren expandat. Aceasta din urmă era goală de la brîu în sus, cu o coamă lucitoare și un șirag de corali la gît.

Părintele Francisco întoarse capul, jenat.

— E foarte cald, zise domnișoara Kingsdale pe un ton obișnuit, dar poate că această constatare era menită să justifice propria ei ținută și pe aceea, încă și mai îndrăzneață, a colegei sale. Am să vă comand un suc de grepfruit cu gheață.

El protestă, cu un gest încurcat. Își puse pe genunchi geanta de voiaj și o deschise, ca și cum ar fi vrut să vadă ce era înăuntru, dar apoi, imediat după plecarea domnișoarei Kingsdale, lăsă iarăși brațele în jos și rămase nemișcat, cu privirea ațintită dincolo de ferestre, unde o bogată vegetație albăstruie închidea peisajul. Păsări cu un penaj intens colorat intrau și ieșeau din frunziș cu țipete ascuțite. Iar deasupra — un cer verde ca fierea, cu nuanțe de violet din ce în ce mai șterse.

După care nu-și mai dădu seama de nimic. Pe Marte și pe Rufus era o lumină blîndă, difuză, uneori palidă și obscură. Nu era obișnuit cu o lumină atît de intensă. Părintele Francisco închise ochii și se scufundă într-o ațipeală

moleșitoare, întreruptă din cînd în cînd de zgomotele telescriptorului ori de bruștele semnale acustice ale centralei telefonice.

Mintea lui reveni la discuția penibilă pe care-o purtase cu cardinalul, în urmă cu cîteva zile. La scurtă vreme după vizita părintelui Van Buren pe Rufus, primise ordin să se întoarcă imediat. Iar el acceptase să se supună, abandonîndu-i pe mineri propriului lor destin, la mijlocul unei greve care, fără sprijinul lui, mai devreme sau mai tîrziu ar fi eșuat. Eminența Sa cardinalul Todisco fusese aspru, întrecînd orice așteptare.

— Biografia dumitale, vorbise acesta scurt și răspicat, este un lung șir de insuccese. Nu mai știu unde să te trimit, părinte Morales. Mai există o singură planetă, eventual, unde ai putea încerca să te salvezi...

Și numise planeta Geron, Gheena spațiului, care garanta moartea precoce oricui s-ar fi aventurat acolo. Și totuși, într-o pornire de autocompătimire, dar și din dorința conștientă de a se pedepsi singur, își plecase capul, supus.

— Merg pe Geron, spusese aproape plîngînd. Mă voi duce să mor pe Geron. Binevoiți, Eminența Voastră, să-mi dați binecuvîntarea.

Văzu ca prin vis lume umblînd încoace și încolo, mai ales tineri în șort, care duceau scrisori, auzi din cînd în cînd șoapte confuze, rîsete, apoi văzu un pahar înalt, plin cu ceva galben, sînii bronzați și rotunzi ai domnișoarei Kingsdale, care se apleca peste măsuță.

Era pe Geron, începuse ultima sa aventură. Lumina aceea era insuportabilă, iar somnolența îl copleșea, tot

mai nesățioasă. Părintele Francisco închise ochii și se predă.

— Haideți, părinte, ciripi domnișoara Kingsdale. Comandantul Mac Kinley vă așteaptă.

Părintele Francisco clipi de două-trei ori, își trecu instinctiv peste față palma ca un evantai, apoi, brusc, se ridică atîta cît era de înalt. Geanta de voiaj se rostogoli pe jos. Se aplecă stîngaci s-o ridice și lovi cu genunchiul măsuța joasă, răsturnînd paharul cu suc.

Părintele Francisco se înroși ca un copil. Dar domnișoara Kingsdale păru că nu observă.

— Veniți, spuse ea, simplu.

Mergeau pe un coridor lung și îngust, luminat de globuri cu lumină polarizată. Fata apăsă un buton de pe rama ușii de duraluminiu. Cînd se aprinse becul verde, îi făcu semn să intre și plecă, zîmbind.

Camera era mică, aproape minusculă, un fel de celulă, doi metri și jumătate pe trei, dar pe birou se aflau patru telefoane și un interfon cu douăsprezece butoane.

— Bine ați venit pe Geron, salută comandantul cu o frumoasă voce de bariton.

Își ridică ușor pieptul și întinse mîna peste telefoane. În strînsoarea de o vigoare bărbătească, părintele Francisco simți o palmă uscată și aspră.

Spre deosebire de majoritatea comandanților de pe stațiile planetare, Mac Kinley nu purta mustață și nici nu era pe jumătate chel. Mac Kinley era tînăr, la vreo treizeci de ani, cu fața complet netedă, bine rasă și cu o bogată

chică roșcată, de nuanța aramei. Avea chipul larg, gura mare, bărbia energică și pometi pronunțați. Iar pieptul, de dincolo de birou, era plin de o vigoare mereu pe punctul de a deborda.

Părintele Francisco aproape că se simți rușinat de mîinile lui moi și umede. Se așeză în micul fotoliu rotativ, își prezentă documentele și așteptă în liniște, lăsîndu-i celuilalt întreaga inițiativă a unui dialog.

Comandantul părea că se uită în fugă peste hîrtii, dar preotul înțelese că le studia, de fapt, cu multă meticulozitate.

— Bine ! bombăni Mac Kinley, mușcîndu-și buza superioară. Bine, foarte bine.

Apoi se întoarse pe neașteptate, deschise un dulăpior-bar din dreapta lui și scoase o sticlă și două pahare.

— Am aici un whisky scoțian autentic, zise. Scoțian ca mine ! Ciocnim un pahar pentru că intrați în colectivitatea noastră ?

— Sînt aproape abstinent, mărturisi el cu o jenă prost ascunsă, dar o să ciocnesc cu multă plăcere.

Licoarea îi șerpui prin stomac ca o lavă incandescentă. Își simțea traheea în flăcări, plămînii îi ardeau, iar aerul din jur părea că se împuținase brusc.

Părintele Francisco își întoarse capul și-și plimbă de mai multe ori privirea de-a lungul pereților înguști, fără ferestre, ca ai unui buncăr.

— E mic biroul, admise Mac Kinley, ca și cum i-ar fi citit gîndul.

Tuși, rupse vîrful unui trabuc și-l aprinse, trăgînd fumul cu multă rîvnă.

— Urăsc spațiul, adăugă.

Părintele Francisco nu izbuti să-și rețină un sughiț. Mac Kinley începu să rîdă, dînd dezamăgit din frumosul său cap leonin.

— Mă întreb ce credeți oare c-ați putea găsi pe o planetă ca Geron. Aveam nevoie de un agrimensor, de un geolog și de doi electricieni. Și ei îmi trimit un preot !

Francisco ridică din umeri, plin de umilință.

— Acolo, în actele mele, e explicat totul. O să fac tot posibilul să nu deranjez pe nimeni...

Mac Kinley își înălță sprîncenele dese. Se mai uită o dată peste scrisorile de recomandare, oprindu-se pe ici, pe colo, apoi aruncă deoparte dosarul, plictisit.

— Vă repartizez o locuință în sectorul nord-vestic al bazei, zise cu o voce care devenise subit seacă și birocratică. Veți putea să vă desfășurați activitatea cînd și cum veți crede de cuviință, bineînțeles, în așa fel încît să nu creați neplăceri bunului mers al treburilor de aici. Mă înțelegeți, părinte ! Eu trebuie să răspund de eficiența a patru sute de persoane, repartizate în douăzeci și șase de sectoare. Sînt patru sute de oameni cu un echilibru extrem de fragil, sensibili chiar și la cea mai mică tulburare...

Părintele Francisco își ridică brusc capul.

— Domnule comandant, rosti pe un ton categoric. N-am venit pe Geron ca să mă ocup de personalul bazei. Am venit pentru indigeni.

Mac Kinley, care făcuse gestul de a apuca iarăși sticla, rămase nemișcat o vreme, înțepenit ca într-o fotogramă, apoi își trase mîna înapoi pe masă. Fața i se înroșise, congestionată, iar în ochi avea acum o expresie de uimire amestecată cu supărare.

— Dacă ați venit pentru indigeni..., mormăi el.

N-avea în voce nici cea mai mică urmă de aprobare.

— Nu vă înțeleg. Chiar ați venit ca să vă ocupați de geronieni ?

— Da, sînt misionar. Scopul pe care mi-l propun este să-i evanghelizez.

Mac Kinley își mai turnă o porție de whisky.

— Geron e o planetă imposibilă, zise. Geronienii sînt aproape niște maimuțe.

— Geronienii au un suflet, surîse părintele Francisco. Sînt oameni ca și noi, în ciuda aspectului exterior, și au darul liberului arbitru.

Comandantul făcu un gest de nemulțumire.

— Ce știți dumneavoastră ? Ați învățat lucrurile ăstea din cărți ori din microfilmele făcute de preoți. Realitatea de pe planetă e cu totul alta, iubite părinte. Credeți-mă, aici n-o să faceți nici-o brînză, ca să folosesc o expresie arhaică.

Părintele Francisco zîmbi iarăși.

— Succesul unei misiuni ține de voia Domnului și de bunăvoința noastră... Și de respectarea anumitor convenții.

Mac Kinley îl privi cu suspiciune.

— Convenții ? Fiți mai explicit, părinte.

— Scrie totul acolo, în hîrtii, repetă împăciuitor părintele Francisco. Există acorduri precise între Conducerea Interstelară și DPF...

— DPF ?

— Da, Sfînta Congregație De Propaganda Fide, adică organizația de care, *grosso modo*, depind. În sfîrșit, după cum prevede acordul, dumneavoastră trebuie să-mi dați tot concursul pentru ca eu să-mi pot duce la bun sfîrșit mandatul. În ce mă privește, voi încerca să-mi reduc pretențiile la strictul necesar.

— Dar eu am pregătit tot ce vă trebuie ! își pierdu răbdarea Mac Kinley. O locuință în sectorul nord-vestic, hrană de cea mai bună calitate, opt bonuri pe săptămînă pentru lucruri de prima și a doua urgență, plus curierul diplomatic o dată la trei luni. A, desigur, o să vă pun la dispoziție și un elicopter cu pilot, să zicem, de două ori pe săptămînă, ca să-i puteți vizita pe indigeni și să stați de vorbă cu ei. Cunoașteți limba geronienilor ?

— Cred că da, am făcut un curs hipnopedic intensiv în timpul călătoriei. Dar problema e alta, domnule comandant. Nu vreau să mă stabilesc aici, la bază, și nici la vreun punct instalat în altă parte a planetei. Intenționez să stau printre indigeni, să trăiesc la fel ca ei, așa cum se cuvine unui misionar care se respectă.

Mac Kinley era gata să explodeze într-un rîs sarcastic. Reuși totuși să se abțină.

— În felul acesta n-am să deranjez pe nimeni, continuă părintele Francisco. Îmi vor fi de ajuns un cort și ceva conserve, doar pentru perioada de acomodare...

— În felul acesta o să mă deranjați pe mine foarte tare, îl întrerupse Mac Kinley. Dacă într-adevăr aveți de gînd să vă stabiliți în mijlocul triburilor geroniene, eu va trebui să vă supraveghez de la distanță și să vă asigur protecția. Știți oare ce presupune asta ? Și să nu-mi spuneți, vă rog, că n-aveți nevoie de protecție ori că vă ajunge ochiul atoatevăzător al lui Dumnezeu ! Aici, pe Geron, eu răspund de tot ce se întîmplă, chiar și de un coș care-o să vă iasă pe nas.

Părintele Francisco se pregătea să dea o replică, dar în clipa aceea unul din cele patru telefoane începu să țîrîie și Mac Kinley ridică imediat receptorul. În vreme ce vorbea, sună alt telefon, apoi al treilea. Timp de vreo două minute, misionarul asistă la un dans încrucișat al receptoarelor care treceau dintr-o mînă a comandantului în cealaltă, apoi pe masă, apoi în furcă, apoi iarăși în mîna lui Mac Kinley, iar el înjura și răspundea monosilabic. La un moment dat, începu și interfonul să zumzăie ca un bondar, iar beculețele roșii clipeau cu insistență.

Mac Kinley deconectă aparatul, apăsînd întrerupătorul general. Apoi, plictisit, trînti cu furie receptoarele, fără să-i pese dacă nimeriseră în furcă sau nu.

— La dracu' cu toți ! hotărî el.

Acum se ridică și-mi arată ușa, gîndi părintele Francisco, oarecum încurcat.

Dar Mac Kinley nu se ridică. Își luă mîinile de pe birou, sprijinindu-și-le pe brațele scaunului. Abia atunci părintele Francisco observă că brațele scaunului erau prevăzute cu două șiruri de butoane de diverse culori.

Văzu scaunul rotindu-se cu nouăzeci de grade și alunecînd silențios pe lîngă peretele din fund, apoi rotindu-se din nou și ieșind de după birou.

— Mergem ? îl invită cu voce seacă Mac Kinley, oprit în fața lui.

Ochii părintelui Francisco explorară într-o succesiune rapidă diversele părți ale scaunului mobil, brațele, firele încîlcite ce duceau spre cutia de dedesubt. Apoi privirea i se opri unde n-ar fi trebuit, fiindcă pantalonii erau îndoiți aproape imediat sub încheietura picioarelor, în locul unde corpul lui Mac Kinley se termina brusc, absurd și inacceptabil.

N-avea să știe niciodată cît timp rămăsese împietrit, ca hipnotizat. În cele din urmă, izbuti să-și ridice privirea și să se uite în ochii comandantului.

Mac Kinley zîmbea ironic.

12

(timpul memoriei)

A doua zi dimineața, pe cînd se rădea, se auziră bătăi în ușă.

Tînărul din prag era înalt și subțire, cu o geantă pe umăr ; avea un ten măsliniu și mustăți abia mijite.

— Sînt doctorul Gérard Rivière, declară el. Comandantul Mac Kinley m-a pus la dispoziția dumneavoastră.

Preotul se trase deoparte, își mîngîie obrazul proaspăt ras și arătă cu bărbia spre balansoarul de lîngă ușa de sticlă ce dădea în verandă.

— Termin într-o clipă, îl asigură, întorcîndu-se la oglinda lavaboului. Scuzați-mă, cum ați spus că vă cheamă ?

— Numele meu complet este Gérard Etienne Rivière de la Roche. Sînt antropolog.

— O, un aristocrat !

— Am spus antropolog.

— Sigur că da, zîmbi părintele Francisco. Un antropolog aristocrat, nu-i așa ?

Celălalt bătea cu piciorul în mochetă, vrînd să-și stăpînească iritarea. Părintele Francisco auzi un suspin lung, apoi zgomotul făcut de balansoar în legănarea lui ritmică.

Isprăvi bărbieritul în tăcere. Cînd se întoarse, celălalt opri brusc mișcarea de pendul a balansoarului.

— Comandantul Mac Kinley vă roagă să apelați la mine pentru tot ce vă trebuie.

— Da, bineînțeles, încuviință părintele Francisco. Uite, pentru început, aș vrea să iau micul dejun. Ce-mi propuneți ?

Discutară vreo două ore, așezați lîngă fereastră. Doctorul Rivière era o enciclopedie de informații prețioase, tocmai pentru că ele trecuseră prin propria-i experiență. Descria planeta la fel cum o făceau și manualele Conducerii Interstelare, însă părerea proprie mergea binișor mai departe, conținînd o serie întreagă de considerații pe care nici cel mai meticulos manual nu le-ar fi putut eventual atinge.

Gérard Rivière era pe Geron de aproape un an, perioadă destul de lungă ca să facă din el un veteran, ținînd seama de faptul că cei ce acceptau un contract pe planeta aceea semnau un angajament pentru maximum șase luni.

— Ce trib îmi recomandați ? întrebă părintele Francisco, încercînd să-și stăpînească frămîntarea.

Doctorul Rivière deschise geanta şi scoase o hartă pe care-o desfăşură pe masă. Peste tot erau cercuri şi triunghiuri, concentrate mai cu seamă pe fîşia din mijloc.

— Pe Geron nu există anotimpuri, explică el, dacă nu ţinem cont de perioada ploilor. Axa planetei e foarte puţin înclinată faţă de planul eclipticii. Baza noastră se află în zona caldă, ecuatorială, aici se cultivă shava-cianga, ca să fim bine înţeleşi. Mai sînt apoi două zone temperate, la nord şi la sud. Aici populaţia este destul de rară şi se răreşte şi mai mult, pe măsură ce ne apropiem de zonele polare.

— Bine, de acord, se repezi părintele Francisco, nerăbdător. Ce trib îmi recomandaţi ?

— Un trib mic, desigur... Un triunghi, adică un trib alcătuit din maximum cinci sute de persoane. Cercurile pot ajunge şi pînă la patru mii, dar au un aparat social destul de complex, cu şefi autoritari şi greu de abordat. Mai este apoi şi factorul distanţă : Mac Kinley nu v-ar îngădui niciodată să operaţi mai departe de o sută de kilometri.

— Nu înţeleg...

— Mac Kinley nu vrea bătaie de cap. Populaţia e paşnică, totuşi el doreşte să vă protejeze şi să vă ţină sub control.

Aplecat peste hartă, de parcă ar fi vrut s-o miroasă, părintele Francisco mormăi ceva, indispus.

— Bine, accept în silă. Atunci, care trib ?

Doctorul Rivière îşi umezi de mai multe ori mustăţile foarte subţiri. Se uita la harta întinsă pe masă cu o privire

piezișă, ce trăda nehotărîrea. În sfîrșit, puse degetul pe un triunghi.

— Ăsta mi se pare locul cel mai bun, aici, în sectorul B 12.

— Nu-i prea departe, observă părintele Francisco.

— Într-adevăr, sînt numai optzeci și cinci de kilometri pînă acolo. Tribul e mic, iar șeful e un tip destul de inteligent și sociabil...

— Îl cunoașteți ?

— Am intrat în legătură cu el acum șase luni, cînd s-a extins centrul de recoltare FM, dar l-am mai întîlnit după aceea și cu alte ocazii. Îl cheamă Metzil-Nagua.

— Plecăm mîine ? întrebă părintele Francisco în culmea nerăbdării.

Doctorul Rivière surîse enigmatic.

— Depinde de Mac Kinley, explică apoi, cu răbdare. Va trebui să vedem dacă avem elicopter și pilot disponibil. Numărul plantațiilor a crescut, așa că nici oamenii, nici uneltele nu ne prea ajung de la o vreme. O să fim nevoiți să așteptăm momentul potrivit, părinte. Dar... am uitat un amănunt. Manualul de instructaj nu spune nimic în legătură cu asta, fiindcă amănuntul a apărut de curînd și se datorează subsemnatului, ca să fim mai exacți.

— Spuneți-mi, îi ceru părintele Francisco, interesat.

— Uite ce-i, continuă doctorul Rivière, ușor încurcat. E vorba de organizarea socială a indigenilor. Am descoperit că unul dintre stîlpii pe care se sprijină ea este avunculatul. Știți ce este avunculatul, nu ?

— Cred că da..., încuviință părintele Francisco, încrețindu-și fruntea în efortul de a-și aminti noțiuni străvechi. Avunculus, în latină, înseamnă unchi. Vreți să spuneți că în familia geroniană autoritatea asupra descendenților este exercitată de unchiul dinspre mamă, nu de tată ?

— Exact.

Părintele Francisco începu să rîdă.

— Nimic nu-i nou sub soare, familia matrilineară e veche de cînd lumea. Îmi amintesc un studiu foarte clar despre această problemă, de Bronislaw Malinowski, care la începutul secolului douăzeci analiza în profunzime organizarea socială a indigenilor din insulele Trobriand, în Melanezia.

Doctorul Rivière tresări.

— Complimentele mele, părinte ! Observ cu o oarecare surprindere că aveți cunoștințe antropologice de nivel superior.

Misionarul se apără :

— Pe vremuri, cînd filosofia era sluga teologiei, în seminarii se studiau mai ales polemicile legate de Cristos și de Trinitate. Dogmatica era atunci studiul prin excelență. Acum e altfel. Acum, preotul e un lucrător social care își vîră nasul în toate ramurile științei.

— Vă dau dreptate, admise zîmbind doctorul Rivière. Totuși, sînt de părere că avunculatul va însemna pentru dumneavoastră o situație greu de rezolvat.

— Vă rog să vă explicați.

— În regulă. Geronienii au o concepție cu totul deosebită despre divinitate. Să zicem că sînt animiști, dacă vrem neapărat să le punem o etichetă. Dar dificultatea mi se pare alta. Cum o să le puteți propune *Pater Noster* din moment ce figura care le impune lor respect nu este tatăl, ci unchiul ?

— În cel mai rău caz, glumi părintele Francisco, voi putea oricînd să-l schimb pe Pater cu Avunculus. Ce spuneți de asta ? *Avunculus noster qui es in coelis*... Îmi pare că sună bine.

Izbucniră amîndoi în rîs. Apoi doctorul Rivière se ridică să-și ia rămas bun. Părintele Francisco îl conduse pînă la ușă.

— Nu vă faceți griji, domnule. Noi, misionarii, știm cu ceva mai mult decît dracul. O să vedeți că vom găsi o soluție, căile Domnului sînt infinite.

Își petrecu restul dimineții făcînd o listă cu tot ce considera absolut necesar. Dar, cu cît se gîndea mai mult, cu atît se lungea lista, mereu apărea ceva care, la o examinare mai atentă, imediat devenea indispensabil.

La scurt timp după miezul zilei, vocea neutră a unui servitor hîrîi în difuzor, anunțîndu-l că sosise ora prînzului. Pufnind, părintele Francisco mototoli foaia și-o aruncă pe dulap.

Își puse haina preoțească, chemă liftul și coborî într-o sală spațioasă, unde vreo cincizeci de persoane se așezaseră deja la niște mese lungi de aluminiu. Alții stăteau la coadă, în fața unor tejghele de distribuire.

Deşi variată, mîncarea nu arăta deloc îmbietor. Castroane pline cu o ciorbă galbenă şi aburindă, plăcinte albăstrii şi biftecuri cu garnituri enigmatice, pregătite în cine ştie ce moduri. Nimic din ceea ce cunoştea. Se luă după bărbatul din faţa lui şi alese ca el.

La o masă de opt persoane mai era un loc liber. Ţinînd tava în mîini, cu un aer încurcat, părintele Francisco se îndreptă spre ei.

— A, reverendul ! ciripi cineva.

Era domnişoara Kingsdale, care şedea în stînga lui.

— Bine aţi venit printre noi ! Îngăduiţi-mi să vi-i prezint pe colegii mei...

Înainte ca el s-o poată opri, domnişoara Kingsdale îşi începuse pomelnicul politeţurilor.

— Permiteţi ? Dînsul e Joachim Fenichel, de la biroul de presă...

Fără să-şi lase jos tacîmul, un tînăr gras şi mătăhălos ridică puţin mîna stîngă, mişcînd din degete.

— Olaf Samuelson, psihologul nostru, continuă domnişoara Kingsdale.

Alt gest schiţat în grabă.

— Acestea sînt gemenele Greta şi Melissa Haubner, de la staţia de radio. Uite, aici stă doctorul Matulovic, şeful biroului de logistică, şi, în fine, chiar în dreapta dumneavoastră, Gabriel Berrendero, operator şi cartograf.

Părintele Francisco îşi întoarse privirea de la mîinile acelea care se agitau plictisite şi se uită o clipă, pieziş, la bărbatul de alături. Avea pielea închisă la culoare, părul

negru intens, iar ochii ca niște cărbuni. Un iberic, cu siguranță, judecînd și după nume.

— *Como está Usted ?* îl întrebă, schimbînd limba standard a galaxiei cu spaniola.

— *Como todos los cojones de aquí !* răspunse celălalt, dur, fără să ridice privirea din farfurie.

Grosolănia răspunsului îi tăie răsuflarea. Părintele Francisco sorbi fără chef ciorba, ciuguli în silă o plăcintă, apoi împinse tava deoparte.

— *Grosero*, *descomedido*, *malcriado*, mormăi pentru sine.

Comesenii discutau acum între ei, nepăsători, nimeni nu-l mai învrednicea nici măcar cu vreo privire distrată. O clipă rămase absorbit, încîntat în mod absurd de zgomotul de fond ce invada încăperea și care-i ajungea la urechi ca printr-o cutie de rezonanță. Poate că, pentru cîteva clipe, nu mai avu conștiința timpului ce trece. Dintr-o dată se pomeni cu mintea complet goală, de parcă un vrăjitor i-ar fi secat-o prin vreun procedeu magic.

Părintele Francisco se frecă la ochi. Între timp, sala de mese începuse să se golească. Unul cîte unul, și vecinii săi de masă plecau, fără să schițeze măcar un salut. Numai domnișoara Kingsdale îi făcu un semn de amabilitate, atunci cînd, luîndu-și rămas bun, îi puse pe umăr mîna durdulie și plină de inele.

— Aș sta cu plăcere să discutăm, zise ea. Dar mă cheamă datoria la birou. Poate altă dată.

Îi răspunse printr-un zîmbet obosit. În fundul imensei săli, dincolo de ferestrele largi, văzu palmierii din grădină,

colorați în albastru-închis. Păsări mari, cu penaj multicolor, zburau încolo și încoace fără țintă ori după reguli de comportament neînțelese de el.

Fără să simtă nici un interes, părintele Francisco se strădui să le urmărească. Geron era o planetă cu prea puține lucruri neobișnuite, cel puțin judecînd după primele impresii. O copie a Braziliei, își zise, sau a Africii negre, Congo, Orinoco, papagalii și același cer de ilustrată, înnebunind într-un incendiu de culori.

Își întoarse privirea și ridică o mînă ca să atragă atenția unei tinere care trebăluia în spatele tejghelei. Femeia veni imediat la el.

— Aș dori o cafea, spuse părintele Francisco. Mai tare.

Pe cînd își sorbea băutura, observă că femeia nu se îndepărtase prea mult. Stătea mai la o parte, prefăcîndu-se că aranjează o față de masă. El avu impresia clară că aștepta momentul potrivit ca să-l întrebe ceva. Într-adevăr, îndată ce-și termină cafeaua, femeia se întoarse la el cu o oarecare jenă.

În sala de mese nu mai era aproape nimeni. Părintele Francisco îi adresă o privire binevoitoare, care era și un îndemn, iar femeia se așeză imediat lîngă el, încercînd să-i sărute mîna, după un vechi ritual.

— Să mă ierte domnul părinte, șopti și-și făcu rapid semnul crucii.

El dădu din cap, cu un gest vag interogativ.

— Mă numesc Emma Del Gaudio, adăugă, după ce privise în jur, parcă temîndu-se că putea fi cineva în spatele ei. Vreau să mă spovedesc, sînt catolică.

Părintele Francisco ezită o clipă, cît să arunce încă o privire în jurul lor și să se asigure că sala era, într-adevăr, aproape goală.

— Bine, zise el, parcă vorbind cu sine însuși. Am putea s-o facem chiar aici, nu-i nevoie să ne retragem.

Emma Del Gaudio vru să îngenuncheze, să-și pună o batistă pe cap ca în biserică, dar părintele Francisco o împiedică printr-un gest repezit.

— Nu e cazul. Stai aici lîngă mine și spune-mi totul, eu o să mă uit în altă parte.

Aceeași poveste, aceleași păcate, eternele slăbiciuni ale sufletului omenesc. Apoi ieși la iveală păcatul cel mai mare : din cînd în cînd, femeia se prostitua de nevoie, în ciuda salariului cu care se angajase într-un serviciu modest pe Geron. Dar avea o grămadă de justificări : soțul infirm într-un spital din Lugano, taxa astronomică pe care o plătea pentru fiul ei aflat la un colegiu din Bellinzona, datorii, probleme de altă natură și...

— Nu pot să te absolv, șopti părintele Francisco.

Femeia ridică o privire imploratoare.

— De ce, părinte ? Purtarea mea e nepotrivită, știu, iar mie mi-e rușine și-s mîhnită. Vi se pare că nu m-am căit destul ?

— Așa-i, rosti apăsat părintele Francisco. Adevărata căință trebuie să fie însoțită de hotărîrea fermă de a nu

mai cădea în păcat, care ne înjosește și ne face slujitori ai diavolului. Tu, însă...

— După trei luni mi se termină contractul, o să mă întorc acasă și n-o să mai păcătuiesc.

— Dumnezeu nu îngăduie amînări, avertiză părintele Francisco. Dacă vrei să fii iertată, trebuie să promiți acum și aici, pe loc. Hotărîrea ta trebuie să fie imediată. Promiți ?

Femeia rămase cîteva clipe în cumpănă. Două lacrimi mari îi alunecară pe obraji.

— Promiți ? insistă părintele Francisco.

Ea consimți, dînd de două-trei ori din cap.

— Atunci... *ego te absolvo in nomine Patris, Filii et Spiritus Sancti*. Fii credincioasă, Emma, și mergi în pace.

Părintele Francisco se ridică, traversă cu pași lenți sala de mese și ieși în grădină. Se așeză pe o bancă, la umbră, sub un palmier albastru. Sus, papagalii se certau cu îndîrjire, prinși cu totul într-o necontenită dispută, lansînd apeluri stăruitoare și țipete răgușite.

Căldura și lumina puternică îi îngreunară pleoapele, simțea în stomac un nod, din cauza mîncării cu care nu era obișnuit, și stranii furnicături prin mîini și picioare.

Adormi, urmărit de gînduri neplăcute. Și se trezi brusc, ușor transpirat, dar cu o ciudată senzație de frig în tot corpul. Se frecă la ochi. Lîngă clădirea cantinei se afla un pavilion cu perdelele din dantelă pe jumătate trase, încît reuși să distingă în interior o tejghea de bar și cîteva mese goale.

Intră, mai bău o cafea și se uită pierdut în jur, singur ca un cîine, stăpînit deodată de sentimentul absurdității

pe care i-l trezea prezența lui în acel loc. Apoi, într-un colț al încăperii, îl recunoscu pe doctorul Rivière, care discuta cu un bărbat robust, întors cu spatele.

Părintele Francisco se apropie mașinal. Cînd observă că pe masă, între doctorul Rivière și celălalt, se afla o tablă de șah, era prea tîrziu.

— Ședeți, părinte. Am o veste bună pentru dumneavoastră : comandantul Mac Kinley v-a pus la dispoziție un elicopter pentru mîine după-amiază. Mulțumit ?

Rivière arătă înspre omul din fața lui.

— Helmut Weber, pilotul. El o să ne ducă mîine la tribul lui Metzil-Nagua.

— Lăudat fie Domnul Nostru, rosti părintele Francisco.

Strînse mîna pilotului și se prezentă :

— Sînt părintele Francisco Morales de Alcàntara, în misiune evanghelică pe Geron și în împrejurimi.

Pilotul rămase nepăsător. Schiță un zîmbet de respect și se întoarse imediat la tabla de șah, aranjînd piesele în poziția inițială.

Între timp, părintele Francisco privea în jur. Era ceva bizar în locul acela, o atmosferă calmă ce părea prielnică meditației, nicidecum destinderii și distracției. Totul era așa cum trebuia să fie, tejgheaua barului, măsuțele și jocurile electronice așezate pe lîngă pereți, dar cele patru ferestre deschise sus, imediat sub tavan, erau cel puțin neobișnuite : toate aveau sticla colorată ca luminatoarele bisericilor din vechime. Misionarul reflecta la nepotrivirea aceea, fără îndoială rod al fanteziei vreunui arhitect

bizar, cînd vocea lui Rivière îl smulse din contemplarea acelei lumini blînde și captivante.

— Facem o partidă ? propuse antropologul.

El ridică brusc mîinile, ca sub amenințarea unei arme.

— Nu știu să joc, se scuză. Abia îmi amintesc cum se mută piesele.

— Ciudat, observă pilotul, ridicîndu-și pieziș capul și trăgîndu-se de lobul urechii. În general, ecleziaștii sînt jucători excelenți...

— Eu sînt excepția care confirmă regula, i-o tăie scurt părintele Francisco pe un ton amabil, dar ferm.

Celălalt, însă, nu se lăsa convins.

— Ciudat ! repeta mereu.

Și se juca preocupat cu piesele, în special cu regele. Punea degetul arătător pe vîrful crucii de pe coroană și împingea încet, insistent, pînă cînd piesa cădea, rostogolindu-se, pe tabla de șah. Atunci, cu delicatețe, o punea iarăși în picioare și din nou împingea, și iar împingea cu degetul — ca stăpînit de un impuls de maniac.

— E într-adevăr ciudat, zise încă o dată. În seminarii jocul de șah e aproape obligatoriu și azi... o întreagă tradiție coboară pînă la abatele Ruy Lopez, la Jan Hus, în secolul al paisprezecelea...

— Amicul nostru Weber e un expert, îl avertiză doctorul Rivière. El studiază șahul, e superinformat.

Părintele Francisco nu clipi. Dar cînd Weber împinse tabla de șah și ridică ochii ca să-l fixeze cu o privire de gheață, se simți stînjenit.

— Numele dumneavoastră îmi amintește de ceva, zise pilotul. Francisco Morales de Alcàntara ! Numele dumneavoastră îmi amintește ceva care are legătură cu șahul, aş putea jura.

Părintele Francisco încercă să zîmbească, își desfăcu dezolat brațele, apoi le adună la piept, încrucișîndu-și mîinile cu resemnare.

— A trecut atît de multă vreme, spuse cu o voce melancolică.

Și rămase absolut neclintit cîteva clipe. Dintr-o dată, avu o profundă senzație de greață. Își trecu două degete pe după gulerul cămășii, apoi se ridică, aruncîndu-și în jur privirea rătăcită.

— E cald aici, cel puțin pentru mine, care am debarcat de puțină vreme. Vă rog să mă scuzați, mă duc afară.

Se întoarse la banca de sub palmierul albastru. Dar după cîteva minute, doctorul Rivière era lîngă el.

— Weber mi-a spus tot.

— Tot, ce ?

— Despre partida de șah pe care ați jucat-o în urmă cu peste douăzeci de ani. Atunci cînd ați dat mat prin rocadă, după ce ați purtat regele adversarului pe toată tabla de șah, executîndu-l pe propriul dumneavoastră teren. O capodoperă !

— De unde știe Weber toate astea ?

— Partida s-a publicat în mai toate revistele de șah și a primit chiar un premiu. Weber are o memorie excelentă, mai înainte a refăcut mișcările și mi-a arătat jocul, fază de fază. Toată admirația, părinte !

— De atunci nu mai joc, suspină părintele Francisco. Îmi cer scuze pentru refuz. N-am făcut-o din lipsă de politețe, credeți-mă, ci ca să respect un legămînt solemn.

— Așadar, n-o să mai jucați niciodată ? întrebă doctorul Rivière, cu sinceră părere de rău. Trebuie să vă aduc la cunoștință că această renunțare ar putea constitui un handicap în opera dumneavoastră de evanghelizare a geronienilor.

— Nu înțeleg !

— Metzil-Nagua, șeful tribului, știe să joace șah, îi aruncă doctorul Rivière. L-am învățat eu.

13

(timpul prezent)

— Hei, Eusebio, repeta întruna părintele Francisco. Ne ducem în infern ?

Indigenul nu-l asculta. Trăgea la prăjină, imperturbabil ; rămase netulburat chiar și atunci cînd misionarul vomă.

Apoi, după aproximativ o oră de exasperantă navigare prin labirintul mlaștinii, plantele începură să se rărească, lăsînd libere oglinzi de apă tot mai mari. Eusebio întoarse prăjina și începu să împingă cu celălalt capăt, la care se afla o vîslă rudimentară.

În locul acela apa era adîncă, mai puțin densă, mai puțin uleioasă. Puricii de mlaștină dispăruseră aproape cu totul, dar acum o altă faună venea să-și prezinte salutul. Erau niște pești sferici de un albastru-antracit, cu burta albă ca gheața și coada lată, puternică, permițîndu-le să

țîșnească afară din apă, ca delfinii. Aveau o gură enormă, cu marginile zimțate, cît se poate de neliniștitoare. Totuși, deși păreau flămînzi, peștii nu manifestară nici un fel de agresivitate. Se mulțumiră să urmărească pluta, s-o curteze ca și cum ar fi fost un pește mai mare, căruia i se cuvine admirație și respect.

— Părinte, se auzi vocea lui Eusebio în spatele lui. Pregătește arma.

Misionarul întoarse capul, surprins.

— Arma ? Doar nu vrei să transform în scrum peștii ăștia nenorociți !?

Eusebio îi atinse umărul cu prăjina.

— Acolo, zise, arătîndu-i o insuliță scundă spre stînga, la vreo două sute de brațe distanță.

Părintele Francisco strînse din ochii obosiți.

— Nu văd nimic, spuse el.

— Uită-te bine, părinte. Stau nemișcați, întinși la soare. Cinci. Ba nu, șase.

Își ascuți și mai mult privirea și recunoscu siluetele inconfundabile ale aligatorilor de pe Geron.

— Kibu-naragua, suspină. Dar sînt departe, poate că nu ne-au observat, dorm, nu ne-au văzut.

— Kibu-naragua văd și cînd dorm, fu de părere indigenul. La ora asta a zilei însă, sînt leneși. Poate că reușim să trecem nederanjați, cotind cît mai în larg. Dar tu, părinte, stai cu arma pregătită.

Eusebio opri pluta, schimbă sensul de înaintare și coti brusc în direcția opusă insulei. Manevra dezorientă peștii sferici, care începură să salte haotic, dînd impresia că vor

să se împrăștie. Dar le fură de ajuns cîteva clipe pînă s-o apuce pe noua rută. Pluta fu din nou înconjurată de cortegiul vesel al globurilor alb-albastre care țîșneau afară din apă și intrau iarăși la loc, împroșcînd stropi murdari. O invitație destul de evidentă, chiar și pentru somnolenții kibu-naragua.

Într-adevăr, cînd, navigînd în larg, cei doi ajunseră în dreptul insulei, părintele Francisco văzu ceva mișcîndu-se confuz în depărtare. Fusese ca o plescăitură în apă, ușoară, ca și cum niște valuri s-ar fi lovit de vreun obstacol oarecare. Urmă a doua plescăitură, apoi imediat altele, la intervale foarte scurte.

Vocea lui Eusebio șuieră la spatele lui, plină de tensiune :

— Vin încoace, părinte ! Toți șase.

Cu prăjina-vîslă, indigenul opri pluta, de data asta de tot.

— O să-i putem lovi mai bine, explică el, apucîndu-și sarbacana.

Ținea pregătite patru săgeți minuscule, la îndemînă, într-un compartiment exterior al micii sale tolbe.

— Eu îl lovesc pe primul, zise, cel care vine înaintea tuturor. Tu ia-i în primire pe ceilalți, înainte să ajungă la patruzeci de brațe. Nu-i lăsa să se apropie mai mult.

Părintele Francisco ridică arma și se așeză în genunchi, cu coapsa stîngă rezemată de împletitura transversală a plutei. Ochea în direcția insulei, spre cei șase kibu-naragua care înaintau în mare viteză, arătîndu-și deasupra apei doar ochii și imensele umflături de pe frunte.

Cel mai sprinten, care pornise primul și se distanțase de ceilalți, ajunsese acum aproape de plută și se pregătea de viraj, ca să poată aplica fatala lovitură cu coada. Eusebio suflă în sarbacană și îi străpunse un ochi cu săgeata înveninată. Aligatorul se scufundă în mlaștină, lăsînd oglinda apei liberă pentru ceilalți, care se apropiau. Atunci părintele Francisco apăsă pe trăgaci, raza verde împroșcă mlaștina și într-o clipă kibu-naragua își găsiră moartea într-un sfîrîit de carne arsă și stropi de mîl clocotitor.

Imediat, valurile stîrnite zguduiră pluta. Părintele Francisco își pierdu echilibrul și se rostogoli într-o parte. Cu greu izbuti să țină fulminatorul și desaga, dar se trezi la marginea plutei, cu capul doar la cîțiva centimetri de apă.

Un val îl plesni în plină figură, umplîndu-i ochii de mîl. Cînd, în cele din urmă, reuși să-i deschidă, observă foarte aproape capul aligatorului lovit de Eusebio. Săgeata era încă înfiptă în ochiul plin de sînge, dar, în ciuda veninului, animalul nu murise și avea gura larg deschisă.

— Eusebio ! strigă, aruncîndu-se îndărăt.

Fălcile animalului se închiseră cu o izbitură peste marginea plutei, bucăți de trestie se împrăștiară peste tot, dar chiar în clipa aceea a doua săgeată suflată de indigen pătrunse în celelalt ochi. Bestia se lăsă din nou înghițită de mlaștină, de data asta lent, fără zgomot.

Dispăruseră și peștii sferici, atrași spre fund de perspectiva unei mese abundente.

— Întîi au să-i mănînce ochii și limba, zise Eusebio. Apoi, peste vreo două zile, cînd carnea începe să putrezească, or să-i sfîrtece burta.

— Dar e încă viu, obiectă părintele Francisco. Orb, dar viu...

— Nu mai are putere, va muri într-o jumătate de oră, scufundat în mîl. Apoi hoitul se ridică la suprafață, iar peștii încep ospățul.

— Hai să plecăm, porunci misionarul. Să dispărem pînă nu sosesc alți kibu-naragua.

— Kibu-naragua umblă prin toată Mlaștina Mare, unde-i destul de adîncă apa ca să poată înota. Aici ei sînt stăpînii... Să sperăm că ne va păzi Khava-Kloha.

Părintele Francisco strîmbă din nas.

— Nu spune Khava-Kloha, spune Dumnezeu.

— Bine, Dumnezeu. Dar Khava-Kloha e Marele Spirit, iar Dumnezeu e Marele Spirit, așa că Khava-Kloha și Dumnezeu sînt același lucru. Așa m-ai învățat...

— Așa-i, dar trebuie să spui Dumnezeu, îl sfătui misionarul. Și-acum, s-o luăm din loc !

Eusebio își scuipă în palme și apucă prăjina.

14

(timpul memoriei)

— Am ajuns, zise Helmut Weber, pilotul.

Văzut de sus, satul indigenilor semăna cu un epsilon, așezat cum era la confluența a două minuscule cursuri de apă.

Elicopterul se așeză ușor, ca o libelulă, în mijlocul șirului de colibe împodobite cu zorzoane și moriști de vînt în diverse culori. Părintele Francisco fu dezamăgit. Se aștepta ca geronienii să iasă buluc din colibe, să se holbeze la pasărea coborîtă din cer. Dar nu se agită nimeni. Nici măcar cei aflați pe-afară, la umbră, nu dovediră vreun cît de mic interes, absorbiți cu toții de îndeletnicirile lor: unii împleteau coșuri, alții frămîntau lutul, făcîndu-și de lucru cu niște unelte bizare.

— Dumneavoastră rămîneți aici, spuse doctorul Rivière. Mă duc să vorbesc cu Metzil-Nagua.

Părintele Francisco îl văzu îndepărtîndu-se cu pași sprinteni, apoi discutînd la o oarecare distanță, în mijlocul unui grup de indigeni și întorcîndu-se după cîteva minute lîngă elicopter, urmat de un geronian care venea fără nici un chef.

— El e Metzil-Nagua, șeful tribului, zise doctorul Rivière, schițînd un soi de plecăciune caraghioasă. I-am explicat că sînteți o persoană foarte importantă, care trebuie tratată cu tot respectul.

Părintele Francisco se uită la indigenul din fața lui. Era bondoc și robust, scund de statură, poate nici nu-i ajungea pînă la umăr. Și era gol, ca toți geronienii, acoperit de blana sa naturală de culoarea nisipului, întreruptă ici-colo de pete mai întunecate, cu reflexe violete. În partea inferioară a abdomenului blana era mai deasă, sexul abia se vedea din ea, o virgulă rozalie care, în ciuda dimensiunii neînsemnate, părea o impolitețe batjocoritoare.

Era întru totul identic cu imaginile ce însoțeau Raportul despre planeta Geron, un text consultat de el în repetate rînduri, cu multă atenție. Totuși, văzînd ochii aceia enormi, lipsiți de cornee, numai iriși galbeni și luminoși, se simți oarecum stînjenit. Făcu apel, în minte, la noțiunile de limbă geroniană învățate la cursul hipnopedic și, bîjbîind, reuși să pronunțe o formulă de salut.

— *Blavatsu kéndere kijá.*

— *Kéndere*, răspunse geronianul fără ezitare.

— Ce i-a spus ? întrebă pilotul, întorcîndu-se spre doctorul Rivière.

— I-a zis: „Pace sufletului tău". Iar geronianul i-a răspuns: „Și ție".

Cei patru se uitară o vreme unii la alții, într-o liniște stînjenitoare. Apoi, doctorul Rivière rupse tăcerea.

— Gata cu politețurile, părinte. Hai să descărcăm lucrurile.

— L-ați întrebat dacă pot să-mi instalez un cort aici, în sat?

— Da, nu vă rămîne decît să alegeți locul. Spuneți unde vreți să-l punem, iar Weber și cu mine îl ridicăm într-un sfert de oră.

Părintele Francisco privi gînditor în jur.

— Să zicem că aproape de confluență, dar pe malul de dincolo, unde nu sînt colibe, așa n-o să deranjez pe nimeni.

Rivière se îndepărtă cîțiva pași.

— E bine aici?

Chiar și geronianul încuviința, lovind puternic cu piciorul în pămînt. Părintele Francisco făcu semn că da și se apucă să-și coboare lucrurile din elicopter, în vreme ce Rivière și cu pilotul ridicau cortul.

Apoi Weber, după ce scoase de cine știe unde o tablă de șah, începu o partidă cu Metzil-Nagua. Dar jocul nu mergea cum ar fi vrut, era în evidentă dificultate, cel puțin judecînd după furia cu care-și sorbea berea și după timpul de care avea nevoie pentru a para mutările geronianului. Acesta muta repede, fără să se gîndească, ori cel puțin lăsa o asemenea impresie. Totuși, Weber reuși să găsească în cele din urmă combinația învingătoare și scoase un

lung suspin de uşurare. Înghiţi restul de bere şi se îndepărtă de tabla de şah, îndreptîndu-se spre părintele Francisco.

— L-am încolţit, declară el satisfăcut, dar a scos transpiraţia din mine. Acum urmează un mat forţat, în cinci mutări.

Între timp, Metzil-Nagua se aplecase peste tabla de şah şi se uita la piese vrînd parcă să le distrugă. Dădu de două-trei ori din capul lui mare şi puse calm arătătorul pe coroana regelui, care, împins, se rostogoli în mijlocul tablei de şah, în semn de predare. După aceea însă, îl apucă furia şi, cu o mişcare scurtă, împrăştie toate piesele.

— Nimănui nu-i place să piardă, comentă Weber. Geronienilor în mod deosebit, dacă mă iau după afirmaţiile prietenului nostru Rivière, care a avut răbdarea să-i înveţe jocul.

— Şi după cîte se pare, l-au învăţat la perfecţie, observă părintele Francisco. Da... Un mat forţat în cinci mutări. Iar geronianul nici n-a clipit, a acceptat că a pierdut jocul, fără bîjbîieli inutile, care pe deasupra mai sînt şi umilitoare. Sigur, a răsturnat piesele, însă numai pentru că, aşa cum ai spus dumneata, nimănui nu-i place să piardă.

Weber se uita la el pieziş, cu privirea moleşită de căldură, dar şi de bere. Se pregăti să spună ceva. Părintele Francisco nu-i dădu răgaz.

— Ceea ce s-a întîmplat este pentru mine prilej de mare bucurie. Mă înţelegi, domnule Weber ? Dacă geronienii şi-au însuşit atît de bine jocul de şah, înseamnă că

rațiunea lor este mai mult decît prezentă. Sarcina îmi va fi enorm ușurată, nu crezi ?

Weber dădu din umeri.

— Poate că da, admise cu reticență, dar poate că nu, adăugă pe un ton ambiguu. Uneori raționalitatea extremă ar putea constitui un obstacol.

— Nu mă îndoiesc, suspină părintele Francisco. Însă *ratio* rămîne totuși terenul comun pe care să discuți, fie și numai pentru a începe niște tratative. Metzil-Nagua n-o să se poată sustrage acestei datorii raționale.

— Mă tem că veți fi nevoit să jucați cu el, i-o reteză scurt Weber. Metzil-Nagua n-o să vă slăbească pînă nu cedați.

— Ți-am mai spus, Weber. Am jucat ultima partidă în urmă cu peste douăzeci de ani. Am făcut un legămînt și n-am de gînd să-l încalc. Cu Metzil-Nagua voi vorbi despre orice, în afară de șah.

— Vă urez succes, zise Weber, sec.

Soarele apunea grăbit, iar primele umbre ale serii coborîseră, ajungînd pînă la cort. Dinspre colibe venea o rumoare surdă, zăngănit de vase și un vag miros de mîncare prăjită.

Doctorul Rivière îi predă un pistol și un aparat de radioemisie.

— Pe ăsta să-l lăsați tot timpul deschis, îl sfătui pe un ton categoric. Șuieratul oscilatorului va fi suficient ca să intrăm în contact. Orice s-ar întîmpla, dacă aveți nevoie de ajutor sau de asistență, introduceți ștecherul în priza

asta. Comandantul Mac Kinley m-a înnebunit cu instrucțiunile lui.

— Dar pistolul ? Ce să fac cu pistolul ?

— Regulamentul o cere, oftă Rivière. Ascultați-mă pe mine, părinte. Țineți-l tot timpul la îndemînă și în perfectă stare de funcționare, ne-am înțeles ?

Rivière și Weber urcară în elicopter. Un semn de victorie din partea pilotului și libelula se ridică deasupra pajiștii. Virînd apoi aproape în unghi drept, dispăru dincolo de profilul întunecat al pădurii.

În sfîrșit, era singur, aventura lui începea din momentul acela. Zăbovi cîteva clipe pe malul pîrîului, vrînd să simtă răcoarea apei, să atingă mîlul de pe fund, pe cînd gînduri absurde îi veneau din adîncuri și îi năpădeau conștiința.

Intră în cort, se învîrti o vreme prin încăperea minusculă, luînd în primire puținele lucruri aduse cu el. Apoi se întinse pe salteaua elastică și rosti o rugăciune lungă, plină de tristețe.

Stinse lampa, cu convingerea că va adormi imediat. Dar un cîntec monoton, ce ajungea la el în surdină dinspre colibele din apropiere, îl ținu treaz jumătate din noapte. Mai tîrziu, conștiința i se risipi printre o mulțime de imagini care-l înconjurau nesățioase, gata să-l distrugă. Dar poate că se făcuse deja ziuă, cine știe.

15

(timpul memoriei)

Se dezmetici din somn cînd soarele era deja sus. O lumină portocalie se filtra prin ferestruica din partea stîngă a cortului, iar de afară venea un straniu amestec de sunete calme, abia auzite.

Părintele Francisco se ridică, fără să mai zăbovească o clipă. Ieși din cort desculț, cu sandalele și prosopul în mînă, avînd ochii abia mijiți, încă lipiți de somnul nopții. Se spălă aplecat pe malul pîrîului și, abia după ce-și șterse fața, observă lîngă el silueta bondoacă și păroasă a lui Metzil-Nagua, care-l privea în tăcere. Se grăbi să îngaime o rudimentară formulă de salut, la care indigenul răspunse cu glas ferm și clar. Apoi Metzil-Nagua îi puse mîna pe braț, obligîndu-l să se uite într-o anumită direcție.

Părintele Francisco tresări. Puțin mai încolo, pe terenul nisipos din marginea pîrîului, era desenată o tablă de șah avînd în loc de piese pietre anume alese, rădăcini și ramuri împodobite cu pene de păsări, toate aranjate în poziție de joc.

— Mută, îl îndemnă indigenul, împingîndu-l spre tabla de șah improvizată. Vreau să mă întrec cu *ohla-kloha* ta.

Părintele Francisco își reținu cu greu o mișcare iritată.

— Dar eu nu știu să joc, nu cunosc nici măcar regulile...

— Omul care conduce pasărea de fier mi-a spus că știi.

— Cine ? Weber ? Weber se înșeală, eu nu cunosc jocul, crede-mă ! Și-apoi, hai să fim serioși, n-am venit aici să joc șah.

Vorbise cu mare dificultate, pescuind cu greu cuvintele din încîlcitul lexic geronian. Printre altele, vorbirea lui nu era prea concretă, folosea expresii traductibile doar prin perifraze chinuite, o treabă destul de obositoare, ținînd seama că era nevoit să bîjbîie prin puținele sale cunoștințe de limbă, la care se adăuga lipsa antrenamentului.

Brusc, Metzil-Nagua înțepeni ca prostit, cu ochii holbați într-o expresie uimită și nerăbdătoare.

— Ce vrei de la noi ? întrebă el, încet. De ce-ai venit ?

— Am venit cu gînduri de pace, răspunse părintele Francisco, alegînd cu grijă cuvintele. Nu intenționez să vă

dau bătaie de cap. Vreau doar să învăț mai bine limba voastră și să vă cunosc obiceiurile, felul vostru de viață.

— Au mai fost și alții înaintea ta, comentă sec Metzil-Nagua.

— Da, au mai fost și alții. Și doctorul Rivière, cel care te-a învățat să joci șah, și el a fost înaintea mea. Dar eu vreau mult mai mult, oferindu-vă în schimb prietenia mea sinceră...

— Atunci, joacă ! porunci indigenul, arătînd spre tabla de șah.

— Ți-am spus că nu știu să joc. Eu mă aflu aici în alte scopuri, pe care, cu ajutorul lui Dumnezeu, ți le voi dezvălui, rînd pe rînd. Deocamdată te invit să lași la o parte orice urmă de neîncredere : am venit cu gînduri de pace și vreau să fiu prietenul vostru. Tu ești șeful tribului și ai putea, cu siguranță, să-mi netezești drumul, îi poți convinge pe ceilalți să mă asculte.

— Nu te pot alunga. Eu sînt șef aici, dar cel ce comandă e omul care umblă pe roți și trăiește departe de-aici, în casa aceea mare, făcută din pămînt tare ca piatra. Ne poate distruge satul, dacă vrea. Ne poate ucide pe toți. Tu ești dintre oamenii lui, iar eu îți datorez ascultare. Așa că voi face tot ce-mi ceri, dar nu-mi poți cere s-o fac cu plăcere.

Părintele Francisco rămase pe gînduri cîteva clipe.

— Liniștește-te, îi spuse pe un ton conciliant. Nu voi face niciodată ceva care să nu-ți fie pe plac, îți promit.

Se răsuci încet, ca să revină la cort, în timp ce Metzil-Nagua, în mijlocul tablei de șah, răsturna piesele, lovind furios cu piciorul.

Mai tîrziu, la un altar improvizat dintr-o masă și cîteva pietre, se apucă să țină slujba. Cîțiva indigeni, întrerupîndu-și îndeletnicirile, se apropiară curioși, să-i vadă mai bine mișcările care pentru ei trebuie să fi fost destul de bizare. Nu se întîmplă nimic din ceea ce ar fi putut tulbura ritualul. Părintele Francisco auzi în spatele său doar cîteva strigăte mici, exclamații înăbușite, semănînd mai degrabă cu niște grohăieli și lătrături, cînd, la euharistie, ridică potirul și, psalmodiind, îl bău dintr-o suflare. Cu coada ochiului, îl văzu pe Metzil-Nagua așezat ceva mai încolo și înconjurat de o ceată de micuți care se zbenguiau ca niște mingi păroase, străduindu-se să i se urce în spinare.

După slujbă, părintele Francisco duse toate lucrurile în cort și se apropie de șeful tribului.

— Sînt copiii tăi ? întrebă, arătîndu-i pe micuții care încă mai forfoteau prin jur. Cum de-s aici, jucîndu-se cu tine, în loc să fie cu *ku-tso ?*

Metzil-Nagua își săltă capul, surprins.

— Ku-tso e bolnav și azi nu se poate ocupa de ei. Azi stau cu mine și, bineînțeles, se joacă. Eu nu pot face mai mult pentru ei.

Acestea erau regulile avunculatului, destul de rigide, iar părintele Francisco nici nu încercă măcar să le pună în discuție.

Îşi petrecu restul zilei fără o ocupaţie precisă, hoinărind printre colibele geronienilor şi arătînd un interes sincer pentru îndeletnicirile lor. Dar orice discuţie pe care încerca s-o prelungească dincolo de convenienţele de circumstanţă se termina cu un soi de murmur incomprehensibil.

După cincisprezece zile, trebui să recunoască fără nici o plăcere că nu progresase deloc. Nu reuşise să pătrundă, cît de cît, dincolo de reţinerile indigenilor, toate tentativele lui se blocau într-un zid de neîncredere, iar interlocutorii, de multe ori fără ca măcar să se scuze, se îndepărtau, lăsîndu-l încurcat.

„Numai Metzil-Nagua e de vină", îşi spunea părintele Francisco. „El, şeful, le-a poruncit supuşilor să tacă, să nu colaboreze." Chiar şi atunci cînd se duse acasă la Rabu-Natzca, fratele soţiei lui Metzil-Nagua, şi îl scăpă de febră cu două comprese antipiretice, obţinu doar un mormăit de mulţumire, nicidecum mai multă disponibilitate pentru intenţia sa de a stabili raporturi cordiale.

Restabilit, Rabu-Natzca reluase educaţia copiilor lui Metzil-Nagua. Îi ducea cu el în mlaştinile din jurul satului, îi învăţa să pescuiască şi să înoate şi îi pedepsea, uneori aspru, cînd nu ajungeau la cele mai bune rezultate. Misionarul stătea deoparte şi se uita, ca un intrus, străduindu-se să-şi stăpînească furia care-l cuprindea. Apoi se refugia în cort, neputincios şi umilit.

Într-o zi, elicopterul cu Rivière şi Weber se învîrti de mai multe ori pe deasupra pajiştii, apoi coborî, aterizînd foarte aproape de cortul părintelui Francisco.

Pe Metzil-Nagua îl cuprinse neastîmpărul : își savura anticipat partida de șah cu Weber. La gîndul acela, părintele Francisco înghiți în sec cu amărăciune. Apoi, cînd ușa elicopterului se deschise și fu instalată platforma înclinată pentru căruciorul comandantului Mac Kinley, avu un gest de surpriză. Așadar, comandantul venea personal să vadă cum stau lucrurile ; poate că-și făcuse griji din pricina îndelungatei sale tăceri, nici măcar o singură dată nu chemase baza. Sfinte Dumnezeule, nici măcar ca să spună că totul mergea, chiar dacă nu tocmai strălucit, să spună cel puțin că nu avea nevoie de nimic, doar de-un pic de noroc, pentru a învinge ostilitatea pasivă a geronienilor.

— Cum merge, părinte ?

Vocea lui Mac Kinley era uscată, dar cu tonuri de cordialitate ce mergeau binișor dincolo de amabilitățile de circumstanță.

Mac Kinley își conduse căruciorul la umbră. Doctorul Rivière, grijuliu, aduse o măsuță pliantă și cîteva scaune. Părintele Francisco privea totul stînd deoparte, nu prea încîntat.

Mac Kinley îl fixă cu insistență.

— Nu păreți foarte mulțumit, părinte. E ceva în neregulă ?

— A, nu, totul e în regulă, se grăbi el să răspundă. Numai că aș vrea ca geronienii să aibă mai multă încredere. Aș vrea să-i văd mai puțin distanți și mai interesați, dar înțeleg că pentru asta îmi va trebui multă răbdare.

— A, desigur, bombăni Mac Kinley. Vă va trebui un ocean de răbdare și nu știu dacă va fi suficient.

Între timp, doctorul Rivière desfăcuse berile. Mai încolo, Weber era deja cufundat în partida de şah cu Metzil-Nagua. Mac Kinley luă o sorbitură zdravănă şi-şi şterse transpiraţia de pe gît.

— Zilele trecute m-am gîndit de mai multe ori la dumneavoastră, părinte. Mă întrebam ce v-a putut împinge să veniţi pe planeta asta nenorocită. A, locul e frumos, nici vorbă, şi chiar interesant. Dar pentru cei ce nu-s localnici, un an petrecut aici face cît zece. Nu v-au spus, cînd aţi primit o misiune pe această planetă-vampir ?

— Sigur că da, eram pe deplin informat.

— Aveţi peste patruzeci de ani, părinte. În cîteva luni veţi începe să prezentaţi toate semnele decăderii fizice. Abia dacă veţi mai avea putere să vă îngrijiţi singur, darmite să vă mai ocupaţi şi de alţii !

— Bine, dar cineva o să trebuiască să se ocupe de ei ! se aprinse părintele Francisco. Providenţa m-a trimis pe mine să îndeplinesc această sarcină, iar eu voi încerca să mă achit de ea cît mai bine, pe deplin conştient de decăderea fizică ce mă aşteaptă curînd. De altfel, aş putea pune aceeaşi întrebare fiecăruia dintre voi : nu vă sperie gîndul că o să îmbătrîniţi înainte de vreme ?

— Pentru noi e altfel, fu de părere comandantul, după o clipă în care se simţi încurcat. Nu-i aşa, Rivière, că pentru noi e altfel ? Toţi avem un contract de şase luni, foarte rar de un an. Şi sîntem destul de tineri : dacă pierdem cinci, maximum zece ani din existenţa fiecăruia, tot nu e ca pentru dumneavoastră, care aveţi de gînd să rămîneţi aici toată viaţa.

— Eu aveam o datorie contractată la jocuri, explică Rivière, apucîndu-și nasul între două degete. Ca s-o plătesc, mă așteptau cinci ani lungi de sacrificii. Dar așa, cu șase luni... Și apoi, am profitat de asta ca să scriu o carte despre oamenii ăștia și mă aștept la o oarecare recunoaștere publică...

— Datoria, dacă voiai, puteai și să n-o plătești, din moment ce era o datorie contractată la jocuri, comentă Mac Kinley cu cinism.

— Așa-i, însă *noblesse oblige*, adăugă Rivière cu un zîmbet serafic.

— Dar dumneavoastră ? îl întrerupse misionarul, întorcîndu-se spre Mac Kinley. Ce v-a determinat să veniți ?

O clipă, misionarului i se păru că fața comandantului se albise. Îl văzu înălțîndu-și bustul de parcă ar fi vrut să iasă din cărucior și un tremur abia perceptibil îi încreți buzele, ca o rafală neașteptată de vînt.

— E o poveste lungă, zise pe un ton lugubru.

Se uită în jur, căutîndu-și parcă vorbele, apoi, pufnind, bătu cu palma peste pantalonii îndoiți, în locul de unde îi fuseseră amputate picioarele.

— Dacă ar fi trebuit să petreceți o perioadă țintuit în căruciorul ăsta, ce ați fi preferat ? Ca perioada să fie de șase luni, sau de cinci ani ?

— Nu-i nevoie să răspund, îngăimă părintele Francisco.

— După accident, continuă Mac Kinley, mi-au spus că pentru un transplant de picioare va trebui să aștept cinci sau șase ani, ca țesuturile să se cicatrizeze și să se refacă

mulţumitor. Mă aflu aici ca să cîştig timp, înţelegeţi ? După cum vedeţi, noi avem cu toţii motive serioase, dacă nu l-am socoti decît pe acela privind realizarea unor economii substanţiale în timp scurt. Dar dumneavoastră, părinte, care nu ne puteţi aduce argumente la fel de solide...

— Păi, v-am spus deja, se strădui misionarul să-şi întărească poziţia. Oamenii ăştia au nevoie de mine ca să fie salvaţi, cîştigaţi pentru Biserică...

— N-aş vrea să par nepoliticos, îl întrerupse Mac Kinley, dar, ca să fiu sincer, oamenii ăştia n-au nevoie de nimic, şi cu atît mai puţin de predici mîntuitoare. Geronienii trăiesc într-o stare de inocenţă naturală. Ca animale inteligente şi înzestrate cu conştiinţă de sine, sînt umani. Dar ei trăiesc la distanţă de ani-lumină de locul unde omenirea ar fi comis păcatul originar, ei nu se trag din noi, n-au nici un păcat. Cu ce drept vrea Biserica să-i mîntuiască şi de ce anume ? Oare scrie undeva că şi geronienii au gustat din fructul oprit ? Nu riscă predica dumneavoastră să fie cu totul inutilă, să cadă în gol ? În sfîrşit, *dacă* geronienii sînt în perfect acord cu voia Domnului ? E o raţiune pentru care poate că Dumnezeu nu simte că ar fi necesar să li se arate şi să li se impună o anumită purtare reparatorie.

Ceva din vocea lui Mac Kinley suna fals şi voit provocator : tonul ironic şi înţepător pe care părintele Francisco îl observase de atîtea ori la numeroşi interlocutori întîlniţi în zeci de lumi, oameni vanitoşi, gata oricînd să discute în contradictoriu, aşa, de dragul înfruntărilor, ori pur şi sim-

plu sperînd să-l pună în încurcătură. Îi veniră în minte cuvintele papei, răsunînd ca un ecou în naosul catedralei San Pietro cînd, ca proaspăt preot, asculta prosternat în fața conducătorului creștinătății : „Înainte de a lupta cu ignoranța și cu rezistența celor ce vor asculta cuvîntul vostru revelator, va trebui să învingeți scepticismul creștinilor care se vor nimeri să asiste la opera voastră de evanghelizare“.

Își făcu curaj, nu putea îngădui ca Mac Kinley să ridiculizeze opera lui prezentă și viitoare.

— Comandantul îmi pare rămas la o concepție medievală asupra sfintei noastre biserici romane, zise, încercînd să surîdă calm. Credeți că păcatul originar este un păcat localizat cu exactitate în spațiu și timp. În sfîrșit, vă gîndiți la Eva, care, nerespectînd porunca divină, mănîncă din fructul oprit, nu-i așa, domnule Mac Kinley ? Ei bine, au trecut secolele și ne-am schimbat și noi atitudinea. O, nu, să nu mă înțelegeți greșit, sîntem încă obligați la interpretarea literală a Sfintei Scripturi, însă nu chiar categoric. Din cînd în cînd, putem face interpretări analogice, ori simbolice, ori congruente. În fine, rezultatele științei nu mai sînt combătute ca odinioară, ci folosite pentru o viziune tot mai coerentă și universal acceptabilă.

— Nu înțeleg, începu să spună comandantul Mac Kinley. În felul acesta n-o să vă tăiați craca de sub picioare ?

— Aș spune că nu, îl asigură părintele Francisco. Știința nu poate contrazice Sfînta Scriptură. E vorba doar de interpretarea potrivită a cuvîntului lui Dumnezeu, în

care calitate nu poate să nu fie adevărat şi dătător de lumină.

— Tot nu înţeleg. Ce fel de păcat ar fi comis geronienii ?

— Păcatul prin excelenţă, adică păcatul originar, acel păcat pe care toate speciile vii îl comit atunci cînd, în diversele stadii de evoluţie, ajung la conştiinţa de sine ca specie. Biblia nu greşeşte, iubite comandant. Ce este valabil pentru om pe Pămînt e o paradigmă valabilă pentru toate fiinţele inteligente din cosmos. Şi geronienii sînt rezultatul unei evoluţii, şi pentru ei a existat un moment cînd au făcut saltul calitativ, cînd, ca să ne înţelegem, au trecut de la stadiul de animal la acela al gîndirii raţionale. În clipa aceea au păcătuit şi, imediat, şi-au pierdut Edenul, au dobîndit conştiinţa morţii şi, în consecinţă, şi-au pierdut nemurirea, au devenit conştienţi de boli şi de decadenţă, iar femeile lor au început să nască în dureri. Şi ei s-au simţit asemenea lui Dumnezeu, cînd au trebuit să decidă ce e bine şi ce e rău. Şi ei au păcătuit din trufie, şi de aceea sînt acum în dizgraţie şi au nevoie de mîntuire, ca noi toţi, ca toate speciile vii din cosmos, care-au ajuns la un anumit nivel de evoluţie.

— Dar Dumnezeu nu li s-a arătat niciodată geronienilor, se aprinse Mac Kinley, devenind roşu la faţă. Iar dacă nu li s-a arătat, în ce fel i-au nesocotit aceştia porunca ?

Părintele Francisco avu o uşoară reacţie de surprindere.

— Sînteţi prins încă în mrejele catehismului din secolul douăzeci. Povestioara cu Adam şi Eva era bună pentru

oamenii din timpul lui Moise, cînd profetul a scris Cartea Genezei. Astăzi ne mișcăm pe un plan diferit, într-o problematică privitoare la întreg cosmosul. Păcatul originar e un păcat care se comite în mod inevitabil, în clipa cînd devii conștient de propria ta existență. E adevărat că Dumnezeu nu li s-a arătat niciodată geronienilor, cel puțin așa credem noi, dar în conștiința lor tot s-a născut o idee, chiar dacă neclară, despre divinitate. Pentru ei Dumnezeu e Khava-Kloha, Marele Spirit ce trăiește în toate lucrurile din lume și stă deasupra tuturor. Ei bine, o fi existînd și pentru ei un moment în care, *ca să poată gîndi*, a fost nevoie să facă abstracție de transcendență, de re-ligio, adică de dependență, spre a ajunge la un soi de afirmare primitivă. În momentul acela au păcătuit...

— În sfîrșit ! pufni comandantul. Morala fabulei : voi, preoții, aveți întotdeauna dreptate.

Părintele Francisco ridică din umeri. Se uită preocupat la Weber, pilotul, care chiar atunci își termina partida cu Metzil-Nagua și părăsea tabla de șah cu un zîmbet de satisfacție pe buze.

— Tot mai greu, comentă el preocupat. De data asta, ca să cîștig, a trebuit să transform un pion în regină.

Soția lui Metzil-Nagua aduse, împreună cu alte femei, un coș cu fructe, dar aproape nimeni nu vru să se servească. Doar doctorul Rivière mușcă dintr-un fruct și înghiți mai multe bucățele mestecate mărunt. Îi strepezeau dinții și observară cu toții efortul pe care-l făcea ca să ajungă la capătul operației. Apoi, scuipînd și înjurînd,

Rivière se îndreptă spre elicopter, de unde descărcă nişte lădiţe cu alimente.

Mac Kinley îşi mai aprinse o ţigară şi-i ceru părintelui Francisco să-l scuze pentru discuţiile polemice în care se angajase.

— Iertare, părinte ! vorbi el, pe un ton de exagerată amabilitate. Oricum, cuvintele dumneavoastră mi-au fost de mare ajutor, au limpezit în mine multe lucruri ce-mi erau cu totul necunoscute. Data viitoare, dacă n-aveţi nimic împotrivă, o să mai discutăm.

Bietul Mac Kinley ! În momentul acela nu ştia că n-avea să mai fie o dată viitoare.

16

(timpul prezent)

Avură nevoie de mai mult de două ore ca să ajungă pe celălalt mal al Mlaştinii Mari. Eusebio vîrî pluta într-o mică adîncitură, printre trestii şi frunze plutitoare. Apoi, fără să zăbovească o clipă, o luă cu paşi repezi pe cărarea ce se adîncea în cîmpia înverzită.

Părintele Francisco îl rugă să-şi încetinească umbletul.

— Mai bine să ne grăbim, explică indigenul. Trebuie să ajungem la coline înainte de apusul soarelui.

Aerul era limpede, iar colinele păreau chiar acolo, la doi paşi. În realitate, erau la cinci sau şase mile depărtare, cel puţin aşa susţinea Eusebio.

Misionarul răsuflă zgomotos, era la capătul puterilor şi înainta tîrîndu-şi picioarele, împiedicîndu-se în fiecare denivelare de teren, în furnicare şi în smocuri de iarbă. Deodată, imediat după o curbă în unghi drept, zări sîrma

ghimpată şi o bară metalică lungă, înfiptă în pămînt. La capătul ei se afla o tăbliţă cu o siglă şi un număr : FM 34. La douăzeci de metri mai încolo, o altă tăbliţă, FM 35, apoi FM 36 şi aşa mai departe..

— Unde ne aflăm ? întrebă părintele Francisco. Ce sînt tăbliţele ăstea ?

Era o întrebare retorică, absolut de prisos, din moment ce cunoştea foarte bine răspunsul, chiar dacă i se întîmpla pentru prima dată să treacă dincolo de Mlaştina Mare.

— Aici se termină pămînturile tribului meu şi încep cele ale Oamenilor de fier, care mai cultivă şi-acum plantele de shava-cianga. Sîrma este pusă ca să nu trecem peste plantaţie, o să trebuiască s-o ocolim ca să ajungem la coline.

Dincolo de gardul de sîrmă, în depărtare, părintele Francisco zări o construcţie joasă, de formă obişnuită, avînd deasupra o cabină din material transparent. Construcţia era goală, ca şi plantaţia. Plăntuţele de shava-cianga, în plină înflorire, erau aliniate pe zeci şi zeci de brazde proaspăt prăşite. Părintele Francisco nu se abţinu să nu facă obişnuitele cugetări amare despre drogul care în jumătate de secol cucerise galaxia, dar nu reuşise cîtuşi de puţin să ştirbească integritatea psiho-fizică a populaţiei de pe Geron, care-l avea tot timpul la îndemînă, îl cunoştea şi îl folosea.

Cînd zări automatele, se opri o clipă să le studieze mai bine. Se oprise şi Eusebio şi, întorcîndu-se din drum, venise lîngă el.

— Oamenii de fier, mormăi indigenul pe un ton disprețuitor. Într-o zi, o să doborîm toate gardurile și-o să-i ucidem...

— Nu vorbi prostii, automatele n-au suflet, nu-s vinovate cu nimic.

— Atunci va trebui să-i ucidem pe șefii lor, oamenii din carne și oase care-au plecat, dar le comandă de la distanță.

— Sînt frații noștri. Tatăl Nostru carele este în ceruri a spus : să nu ucizi !

— Nu sînt frații noștri. Sînt dușmani ! Cu multă vreme în urmă, cînd au coborît din cer, au aprins pădurile cu lumina verde, l-au ucis pe tatăl tatălui meu și pe mulți alții din trib, au ars satele și au ucis femei și copii.

— N-ai cum să știi, încercă să-l influențeze părintele Francisco, fluturînd un argument vag. Tu nu erai atunci pe lume !

— Eu cred ce spun bătrînii, care-au văzut cu ochii lor.

— Memoria bătrînilor e de multe ori înșelătoare. Oricum, răzbunarea nu e un sentiment creștinesc. Trebuie să-i iubești și pe dușmani, așa cum ne poruncește Tatăl Nostru carele este în ceruri.

Eusebio dădu din capul lui mare, fără convingere. Totuși, îngenunche și sărută piciorul misionarului.

— Uite ! exclamă părintele Francisco, trăgîndu-l în sus. Oamenii de fier se duc să se culce.

Automatele se adunaseră de-a valma pe pajiștea din fața depozitului, dar ceva nu era în regulă cu ele, nu le te-

lecomanda nimeni, aşa că se îngrămădiseră lîngă perete ca nişte orbi în derută.

Misionarul şi indigenul îşi reluară drumul. Soarele se ascundea în momentul acela după culmea dealurilor, în vreme ce luna cea mică de pe Geron apărea la orizont.

Planta era enormă, crescută pînă la mari înălţimi, încîlcitură imensă de ramuri şi liane şerpuitoare pe un trunchi care la bază avea un diametru de peste zece braţe.

Pîrîiaşul curgea prin apropiere, spălînd rădăcinile prăfoase ale arborelui secular, ivite din pămînt tari şi netede ca nişte oase.

Mai era foarte puţină lumină. Avînd pe el doar îmbrăcămintea intimă, părintele Francisco şedea pe o piatră aspră, cu îndureratele lui picioare scufundate în apa binefăcătoare. Petele de noroi de pe tunică se uscaseră, era suficient să frece haina şi s-o scuture, ca să-şi recapete înfăţişarea impresionantă de care misionarul era convins că avea neapărată nevoie cînd urma să se înfăţişeze şefului nomazilor.

— Prietenul ăsta al tău..., bombăni, îndreptîndu-se spre Eusebio, tolănit ceva mai încolo. Mai spune-mi o dată numele lui, vreau să-l memorez ca să-l pronunţ fără ezitare atunci cînd va veni momentul.

— Oal-Tsequal ?

— Oal... Tse... qual, da.

Şi repetă satisfăcut numele de patru-cinci ori, de parcă era vorba de o rugăciune.

— Dar nu înseamnă nimic ! exclamă apoi, deodată, mirîndu-se el însuși de tardiva și banala sa descoperire. Cum așa ? Toate numele voastre au o semnificație precisă, denumesc o imagine, o calitate a sufletului sau a corpului. Cum de numele ăsta e sunet pur, fără sens ?

Eusebio mormăi :

— În limba noastră veche, pe care am uitat-o, Oal-Tsequal înseamnă „cel care prevede“.

Părintele Francisco încercă o ciudată stare de indispoziție. Pîcla subțire venită dinspre cîmpie se ridicase pînă pe pantele mai joase ale colinelor, ajungînd foarte aproape. Ascunse prin tufișuri, păsările tăcură brusc.

Preotul se îmbrăcă și își aranjă barba lungă, cenușie. Ciuli urechea. Peste clipocitul liniștit al pîrîului, auzi departe un murmur necontenit, zgomote înăbușite, mici țipete și mugete de animale în turmă.

— Oamenii lui Oal-Tsequal, explică Eusebio. Și-au pus tabăra aici, aproape, cum treci de primul vîrf.

Părintele Francisco privi în jur, neliniștit. Se înserase și-abia se mai distingeau contururile peisajului. Cuprins de teamă, se întoarse spre Eusebio.

— Ești sigur că ăsta-i locul de întîlnire ?

Geronianul încuviință, hotărît.

— Oal-Tsequal va fi aici cînd răsare luna cea mare, confirmă el.

Chiar în momentul acela, luna cea mare de pe Geron apăru la orizont și, în aceeași clipă, o luminiță roșiatică pîlpîi în partea opusă, printre petele întunecate ale vegetației. Curînd, strălucirea incertă deveni lumină puternică,

din ce în ce mai apropiată, iar la un moment dat apărură două torțe la capătul potecii, de partea cealaltă a pîrîului.

— Uite-l ! exclamă Eusebio, ațîțat. Oal-Tsequal sosește cu alaiul lui. Și-a ținut promisiunea.

În lumina pîlpîitoare a torțelor, părintele Francisco desluși cu greu trei siluete scunde și păroase. Aveau ochii rotunzi și foarte mari, galbeni, fără cornee, ca ai lui Eusebio.

Se opriră pe malul apei, în șir indian. Cel din mijloc, fără torță, făcu un pas într-o parte și se arătă pe de-a-ntregul.

Ceva mai înalt și mai robust decît cei doi însoțitori ai săi, Oal-Tsequal era un tînăr și superb exemplar al rasei de pe Geron. Poate că părul ce-i acoperea corpul era ceva mai des, iar ochii mai galbeni, dar în rest părintele Francisco nu observă diferențe somatice față de oamenii din tribul lui Eusebio. Și Oal-Tsequal avea sexul mic, o virgulă mai mult sau mai puțin vizibilă în blana deasă de sub burtă.

Indigenul se uită lung la misionar, fără să spună o vorbă. În ochii lui, dar numai pentru o clipă, părintele Francisco zări o licărire de surpriză și de curiozitate, altminteri bine stăpînită. Apoi, Oal-Tsequal se aplecă încet, își vîrî mîna în apă și o scoase în chip de căuș. Bău fără să-și mute privirea.

— Vin cu gînduri de pace, zise. Khava-Kloha să te înconjoare !

Părintele Francisco încuviință, dînd ușor din cap. Oal-Tsequal se adresă lui Eusebio :

— Khava-Kloha să te înconjoare şi pe tine, Metzil-Nagua.

Eusebio se apropie de pîrîu. Cei doi bărbaţi de pe Geron erau unul în faţa celuilalt, foarte aproape. Se apleca şi Eusebio, luă apă şi bău.

— Vino, îl invită cu o voce convingătoare. Părintele e aici ca să-ţi dezvăluie toate tainele. Pe mine nu mă mai cheamă Metzil-Nagua, mă cheamă Eusebio. Haide.

Părintele Francisco interveni :

— Noi trebuie să ne ducem.

Îşi luă arma şi desaga şi trecu pîrîul.

— Şi eu vin cu gînduri de pace, spuse el. Vin în numele Domnului.

Oal-Tsequal îi mîngîie cu dosul palmei tunica.

— Noaptea abia a început, putem vorbi în tihnă. Să mergem, oamenii mei te aşteaptă.

17

(timpul memoriei)

De trei zile bătrînele din tribul lui Metzil-Nagua mestecau întruna frunzele de shava-cianga, planta sacră de pe Geron.

Pămîntenii construiseră o bază pe planetă, cu intenția de a exploata enormele resurse ale acelui alcaloid ce creștea pe Geron în mod spontan și sporadic, dar din care izbutiseră, în scurtă vreme, să obțină culturi intensive. Planta brută era culeasă de pe cîteva plantații robotizate și-apoi se prelucra în rafinăriile de pe Altair și din împrejurimi. Ceea ce se obținea era un produs foarte folositor în industria farmaceutică și își găsea o largă întrebuințare în domeniul stupefiantelor ușoare, avînd în vedere faptul că shava-cianga nu crea dependență și putea fi folosită legal în întreg sistemul galactic. Baza permanentă de pe Geron avea o singură justificare: obținerea în condiții

avantajoase a acestui alcaloid, în ciuda prețului ridicat, presupus de munca pe planetă.

Părintele Francisco înțelesese imediat că procedeul aplicat de pămînteni era cel mai puțin eficient. În felul acesta, se obținea cam a suta parte din forța pe care shavacianga ar fi putut s-o aibă în alte condiții de prelucrare. Era ca și cum te-ai mulțumi cu zahărul, renunțînd la rom, ori cu orzul, renunțînd la whisky. Înțelese asta din îndîrjirea cu care mestecau bătrînele, tăcute și concentrate la pregătirea pastei, în care saliva juca un rol important.

De la un timp, lunile lui Geron răsăreau la intervale tot mai mici, apărînd la orizont aproape concomitent. Pînă cînd, într-o seară, apărură aproape suprapuse, în perfectă joncțiune, luna cea mică ascunzîndu-se aproape complet după cea mare. Precedat de diverse cîntece și melodii, în seara aceea începu un bairam dezlănțuit. Năvălind afară, lumea se agita dezordonat în ritmul tobelor.

— Spune-mi, zise misionarul, apucîndu-l de braț pe Metzil-Nagua. Ce se întîmplă ?

— Ranga și Au-Ranga sînt una peste alta. Asta-i noaptea cea mai bună pentru rodnicia trupului, căci acum Au-Ranga cea rea, care secătuiește pîntecul femeilor, se zbate neputincioasă îndărătul surorii ei mai mari. Ascultă-mă pe mine, omule fără păr : primește în tine shavacianga și caută-ți o femeie. Asta-i noaptea cea mai potrivită...

Părintele Francisco încremeni. Se retrase în cortul lui și începu să spioneze prin ferestruică, la lumina celor

două luni suprapuse, spectacolul acelui neam de maimuțe aiurite. Se auzeau voci țipătoare, gemete, chemări pline de stăruință și propuneri obscene care vlăguiau noaptea, transformînd-o într-o țesătură de întîmplări inevitabile.

În dimineața următoare, satul părea scufundat în liniștea dintotdeauna. Metzil-Nagua ieși căscînd din coliba lui și, cu un cuțit de cremene bine ascuțit, se apucă iarăși să cioplească niște bucăți de lemn, treabă pe care-o făcea de cîteva zile cu o oarecare îndîrjire. Era un joc de șah. Pionii și nebunii, tip Staunton, erau piesele cel mai ușor de recunoscut. Chiar și piesele mai mari, regii, reginele și turele, erau acceptabile. Dar caii erau diformi, cuțitul de cremene nu izbutise să facă nimic pentru ei. Indigenul îi arătă unul, cu neliniște și jenă. El își scutură capul cu o reacție de scîrbă, ca și cum i-ar fi arătat o broască sau un șarpe.

Mai încolo, femeile împleteau coșulețe din papură și din nuiele puse la înmuiat în pîrîu. Bărbații, în special cei vîrstnici, modelau oale și farfurii din lutul roșu ce se afla din belșug pe malurile apei care străbătea satul. Alți bărbați, cei mai tineri și mai viguroși, se învîrteau pe lîngă niște pari lungi și, cu cuțitele lor de cremene, se chinuiau să-i ascută.

Uneltele erau rudimentare, foarte simple și, în plus, geronienii le foloseau numai în cazuri de extremă necesitate. Piesele de care se serveau cel mai mult erau mîinile, mîinile acelea durdulii și păroase, avînd unghii tari ca metalul, cu care curățau, răsuceau și modelau, învingînd mereu rezistența materiei.

Părintele Francisco se învîrtea printre oamenii aceia, încercînd zadarnic să înceapă o discuție, să construiască un punct de sprijin pentru anumite idei, să compare conceptele și apoi să le extindă cu elocința sa cuceritoare. Era ca într-un pustiu locuit de zombi. Nimănui nu-i păsa de el, nimeni nu răspundea încercărilor sale de a stabili un dialog, oricît de nevinovat ar fi fost acesta.

Gaură în apă, gîndi în sinea lui, trăgîndu-se deoparte. Pînă acum se alesese doar cu insulte și grave insuccese, un șir înfiorător de găuri în apă, într-adevăr. Alt misionar, în locul lui, n-ar fi ezitat să folosească mijloacele cele mai perfide ca să obțină atenția cuvenită, chiar dac-ar fi trebuit să născocească „miracole“ care să-i lase cu gura căscată pe cei de față și să-i facă astfel să-l asculte. Ori poate că atitudinea cea mai bună, își zise, ar fi să nu se opună și să se lase integrat în lumea lor și în felul acesta să-i vindece, operînd din interior. Ar trebui să mănînc și eu mîncarea lor, să consum shava-cianga, să joc șah cu Metzil-Nagua și să nu mă scandalizez cînd, așa cum s-a întîmplat noaptea trecută, satul intră în călduri, lăsîndu-se tîrît în cele mai dezlănțuite orgii.

Dar ce-ar fi crezut despre o asemenea comportare comandantul Mac Kinley și doctorul Rivière ? Și, mai ales, ce-ar fi crezut episcopul, cînd ar fi aflat ?

Tocmai medita, confuz, la toate acestea, cu mintea concentrată asupra unor lucruri contradictorii, cînd un zgomot vag, de pergament rupt, departe, dincolo de pădurile și cîmpiile ce despărțeau satul de bază, ajunse la el tot mai clar și mai asurzitor.

Era o astronavă, fără nici o îndoială, una dintre navele acelea mastodontice, atît de încăpătoare, că puteau transporta o întreagă colonie de pe o planetă pe alta. Ateriza pe pista de piroxit a bazei, nici în privința asta n-avea nici o îndoială, pentru simplul fapt că alte piste de aterizare nu existau.

După două ore, elicopterul lui Weber se lăsă, cu manevre rapide, pe pajiștea satului. Pilotul ieși în mare grabă din cabina de pilotaj și se îndreptă vijelios spre locul unde era înălțat cortul părintelui Francisco.

— Haide, părinte ! strigă Weber, cu fața roșie și cu trăsăturile alterate. Ne luăm catrafusele !

Misionarul se proțăpi înaintea lui, neliniștit și surprins la culme, dar calm.

— Pentru Dumnezeu, Weber ! Ce se întîmplă ?

— Coridorul se închide, mai rămîn patru ore pînă va trebui să părăsim planeta. Comandantul Mac Kinley mi-a dat ordin să vă iau și să vă duc la bază. Să ne grăbim, n-avem timp de pierdut, ajutați-mă să vă duc lucrurile la elicopter.

Părintele Francisco privi năuc la pilotul care intra și ieșea din cort cu o iuțeală în mișcări de parcă era mușcat de scorpion.

— Ce faceți ? striga pilotul. Mișcați-vă, dracului, o dată ! Trebuie să dispărem cît mai repede. Trebuie să spălăm putina înainte de a se închide de tot coridorul !

Așadar, ceea ce fusese considerat mereu o posibilitate teoretică, însă foarte îndepărtată, aproape improbabilă, se adeverea ! Geron era pierdut, Geron se scufunda iarăși în

abisul nonexistenței și, în scurtă vreme, avea să fie șters de pe toate hărțile cerului, rămînînd o legendă, o amintire vagă, o însemnare banală în arhivele stelare. Altceva nimic. Desigur, mîna lui Dumnezeu era aceea care strangula coridorul, shava-cianga n-ar fi trebuit să otrăvească întreg cosmosul, dar oamenii de pe Geron n-ar mai fi ajuns să afle cuvîntul lui Dumnezeu, cuvîntul acela pe care venise el să-l aducă, trecînd peste bariere de mulți ani-lumină.

Înconjurat de bărbații din tribul său, Metzil-Nagua asista impasibil, poate că neavînd habar de ceea ce se întîmpla.

— Eu nu vin ! strigă părintele Francisco pentru a se face auzit printre zgomotele produse de elicea elicopterului.

Altcineva, dinlăuntrul său, luase decizia și toată forța lui era canalizată acum spre supunerea față de hotărîrea aceea absurdă.

— Ați înnebunit ? exclamă Weber și își duse mîna spre pistolul tranchilizant ce-i atîrna de curea.

Dar părintele Francisco fu mai sprinten, îl lovi în moalele capului cu un băț mare, care i se nimerise la îndemînă. Weber se prăbuși la pămînt, cu un geamăt sinistru.

— Dumnezeu să mă ierte, murmură misionarul.

Aplicată cu o violență controlată, lovitura aceea avea să-l imobilizeze pe pilot cam o jumătate de oră, exact timpul necesar ca el să se ascundă în mlaștinile ce înconjurau satul. Cînd își va reveni în simțiri, Weber va trebui să renunțe să-l mai caute, întorcîndu-se la bază fără el.

Aveau să plece cu toţii, părăsind planeta, dar el urma să rămînă acolo, printre geronieni, singur şi omniprezent ca un zeu.

Alergă sufocat de efort pe cărarea ce ducea spre pădure, se grăbea să ajungă într-un loc sigur, unde Weber n-ar fi izbutit niciodată să-l descopere. Cînd intră în mlaştină, soarele era deja sus pe cer, iar căldura începea să se simtă. Părintele Francisco îşi scoase tunica, rămînînd în bluză şi chiloţi.

Ajunse la o insuliţă minusculă, legată de zona împădurită printr-o fîşie de pămînt bătătorit. Îşi săpă o groapă adîncă şi rămase acolo să asculte cîntecul păsărilor.

După o vreme, auzi clar vehiculul supraveghetorului de la plantaţia roboţilor, aflată la cinci sau şase mile în linie dreaptă. Anunţat prin radio, abandonase automatele pe cîmpurile cu shava-cianga şi acum se grăbea spre sud-vest, să se întoarcă o dată cu toţi ceilalţi. La amiază, elicopterul lui Weber se înălţă cu mare zgomot, apoi huruitul slăbi în direcţia bazei, după care încetă complet.

Acum se putea întoarce în sat, nu mai era cine să-l caute, toţi se aflau la bază, ocupaţi cu pregătirile de plecare. Şi totuşi, părintele Francisco socoti că era prudent să mai stea ascuns puţin. După două ore, cînd îi ajunse la urechi inconfundabilul zgomot de pergament sfîşiat, scoase un lung suspin de uşurare. Astronava decola, pleca pentru totdeauna de pe planetă şi nimeni n-ar mai fi putut să se întoarcă acolo. Părintele Francisco era singur,

singur cu destinul pe care de bunăvoie și-l alesese într-un moment de rătăcire a minții.

Își puse tunica și, cu pași lenți și prudenți, părăsi insulița dintre mlaștini și o luă de-a lungul fîșiei de pămînt bătătorit. Un kibu-naragua ieșise din apă și se sprijinea de potecă, blocîndu-i trecerea.

Părintele Francisco se opri brusc. Animalul avea cinci sau șase metri lungime și doi ochi roșii, îngustați pînă la dimensiunea unor linii, care nu promiteau nimic bun. Trebuia să aștepte răbdător ca bestia, după o pîndă inutilă, să plece, renunțînd la pradă. Dar nu părea să aibă asemenea intenții.

Îl scoaseră din încurcătură oamenii lui Metzil-Nagua. Veniră spre el țopăind și vociferînd, mai agitați ca niciodată. Deranjat, kibu-naragua se lăsă în apă, rămînînd însă prin apropiere.

Părintele Francisco, întors pe insulă, își dădu repede seama că oamenii lui Metzil-Nagua nu aveau intenții pașnice. Mergeau în șir indian — nici nu puteau altfel, atît de îngust era uscatul — și zbierau tot mai tare. Primul, care părea cel mai furios, tăbărî asupra lui cu un ciomag curbat ca un bumerang. Instinctiv, părintele Francisco ridică un braț să se apere. Brațul înarmat al geronianului dădu peste antebrațul misionarului. Acesta auzi limpede zgomotul de os rupt, urmat de un vaiet, în vreme ce ciomagul cădea inert la picioarele sale. Un alt geronian făcu un salt cu mîinile întinse, gata să-l apuce de gît. El pară atacul și îi trase o lovitură după cap indigenului care, sărind, ajunsese lîngă el. Înaintau unul cîte unul,

și unul cîte unul cădeau ca popicele la cea mai mică atingere ; acum putea număra pe jos vreo șase-șapte, insula fremăta de creaturi păroase care se zbăteau pe jos, neputincioase și strîmbîndu-se de dureri. Doamne, cît de ușor puteai învinge făpturile acelea fragile !

Îl lovi pe un geronian sub bărbie și acesta căzu în apă ca izbit de capul unui berbec. Kibu-naragua, care se mai învîrtea încă prin zonă, deschise fălcile și, cu o lovitură puternică de coadă, se scufundă, tîrînd prada la fund.

Atunci părintele Francisco se opri : mai bine să fie linșat, mai bine să înfrunte moartea decît să provoace alte nenorociri. Opt, zece mîini îl apucară de brațe și el se lăsă imobilizat. Cineva îl legă peste piept cu o liană subțire, alții îl împingeau din urmă, înțepîndu-l în spinare cu bastoanele lor ascuțite.

Învins și plin de dureri, fu dus înapoi în sat.

Metzil-Nagua aștepta în mijlocul pajiștii. Toate colibele erau împodobite cu ghirlande din pene multicolore. Și Metzil-Nagua avea ceva straniu pe cap, un fel de coroană plină cu smocuri de pene roșii și albastre.

— Azi e sărbătoare pentru poporul meu, zise el cu o voce țipătoare, pe care părintele Francisco nu i-o mai auzise niciodată. Oamenii fără păr au plecat pentru totdeauna, iar oamenii de fier zac amețiți pe plantațiile de shava-cianga. Acum eu sînt șeful ! Șeful adevărat, de care nu se îndoiește nimeni. Acest acoperămînt de cap pe care tatăl meu a fost silit să-l dea jos în urmă cu patru sute de luni, strălucește

acum din nou. Lăudată fie Khava-Kloha, mama tuturor lucrurilor !

Părintele Francisco îl privi pieziș, cu capul plecat. Se simțea extenuat, gata să se prăbușească fizic și psihic, dar își adună energia ce-i mai rămăsese, ca să facă față confruntării.

— Dar tu ? continuă șeful de trib pe un ton arogant. Tu de ce n-ai plecat ? Ce te-a făcut să mai rămîi printre noi ?

— Khava-Kloha a vrut așa, suspină părintele Francisco.

În momentul acela înțelese toată absurditatea situației în care se vîrîse.

— Am de învățat o grămadă de lucruri de la voi, și tot atîtea pot să vă învăț și eu. Sînt prietenul vostru...

Spuse aceste cuvinte sprijinindu-se de umerii geronianului care era mai aproape de el, ca să nu cadă răpus de oboseală.

— Dezlegați-l, porunci Metzil-Nagua. Nu poate fugi, acum e prizonierul nostru pe vecie. El a ales să fie așa.

În seara aceea, părintele Francisco mîncă în coliba lui Metzil-Nagua. Vasul era plin de obișnuitele chiftele de culoare închisă, cu miros grețos, pe care altă dată le refuzase, dar în acea împrejurare socoti că era bine să le înfulece fără prea multe mofturi.

— Acum trebuie să bei shava-cianga, din cea adevărată, propuse Metzil-Nagua după cină. Numai puțin, pentru că la început ți-ar putea face rău.

Părintele Francisco bău.

Întîi simţi o tulburare în stomac, o ceată de şoricei care-i rodeau viscerele. Apoi, deodată, un val de căldură i se urcă la cap şi nu mai fu în stare să se controleze. Simţea o strînsoare în esofag, privirea i se înceţoşase şi-l cuprinse o foame de aer, disperată.

Ieşi clătinîndu-se din colibă, cu ochii aţintiţi spre cerul înstelat. Brusc, simţi că-i trece oboseala. O intensă senzaţie de bine îi umplea sufletul, ştergînd orice contrast, orice îndoială sau incertitudine. Părintele Francisco era una cu tot ce-l înconjura, colibele, copacii, pietrele şi praful de pe pămînt, pămîntul pe care stătea, totul, simţea că toate erau o continuare a corpului său, care creştea, se întindea dincolo de orice limită, devenea tot mai uşor. La un moment dat, se simţi ridicat de jos ca un balon aerostatic, începu să plutească, ajungînd într-o clipă la o înălţime considerabilă. Pajiştea satului era ca o pată opacă pe negrul pădurilor. Şi o vedea tot mai mică, tot mai îndepărtată, ca o închisoare din care evadase în mod miraculos. Simţi că stelele, acolo sus, îl atrăgeau cu o forţă nemaipomenită, căreia era inutil să i te împotriveşti. Atunci se lăsă transportat pe o traiectorie curbă, inele şi fîşii, spirale ascendente care se întrerupeau brusc la marginea unor abisuri întunecate, unde el se prăbuşea ţipînd, ca să apară apoi din nou în impalpabila pulbere a universului, iarăşi sus, tot mai sus, aproape atingînd stelele, scîntei ce explodau la contactul cu el.

Cît dură aventura lui în zonele celeste ? Auzi vocea lui Metzil-Nagua, care-i vorbea la ureche, şi alte voci în jurul

lui, agitate. Înțelese că era dus pe sus. Apoi se pomeni în cortul lui, întins pe salteaua pneumatică.

Efectul băuturii de shava-cianga trecuse, nu mai era un înger plutind în imensitatea cosmosului, ci doar o creatură masivă, adormită. Un înger fără aripi, căzut în bezna nopții geroniene.

18

(timpul memoriei)

Credea că era cel dintîi care se sculase, dar, îndată ce ieși din cort, văzu cîțiva geronieni în picioare, prinși cu obișnuitele lor îndeletniciri. Și Metzil-Nagua se sculase. Ședea afară, aproape de coliba lui, foarte concentrat la piesele de șah pe care le cioplea, aproape terminate.

Cu picioarele ca de plumb, părintele Francisco se apropie de pîrîu. Voia să ia puțină apă, să se răcorească, dar îi fu imposibil : spinarea nu accepta să se îndoaie, iar senzația aceea puternică, de greață, urca din străfundurile lui, învăluindu-l. Merse pe firul apei pînă acolo unde se termina pajiștea și intră în pădure.

Își dădu seama curînd că fusese urmărit. Cîțiva geronieni se țineau după el pas cu pas. Metzil-Nagua îl ajunse, țopăind pe alături, cu privirea ușor întrebătoare.

— Unde mergi ? întrebă indigenul pe un ton ce trăda o oarecare neliniște.

El răspunse printr-un gest de lehamite și bolborosi cîteva cuvinte nemulțumite, pe care le auziră și ceilalți, cel puțin judecînd după murmurele ridicate din grupul care îl urma la mică distanță.

— Unde mergi ? repetă Metzil-Nagua, de data asta sec și poruncitor.

— Caut un tufiș cu spini, răspunse părintele Francisco. Ar trebui să fie prin partea asta a pădurii, îmi amintesc că am văzut unele în urmă cu cîteva zile, cînd m-am plimbat pe aici.

Și, într-adevăr, tufișurile erau acolo, la cîțiva pași de potecă, bogate și luxuriante, cu frunze sănătoase și spini. Părintele Francisco se opri, își descheie tunica uitîndu-se în jur cu un aer vinovat, aproape mîngîind cu ochii figurile geronienilor care-l priveau curioși, de la cîțiva pași.

— Ce faci ? strigă Metzil-Nagua. Ce ai de gînd să faci ?

— Lasă-mă, îl rugă cu vocea pierită, subțire ca un fluierat. Trebuie să-mi mortific carnea.

Și își scoase restul hainelor, arătîndu-se celor de față complet gol.

Din grupul de indigeni se auzi un murmur de stupoare. Misionarul văzu zeci de ochi ațintiți asupra lui, studiindu-l morbid, o pădure de pupile galbene și luminoase, îndreptate spre carnea lui albă și fleșcăită, ochi larg deschiși ce zăboveau pe sexul său, vrînd parcă să-l cîntărească și să evalueze bărbatul după apendicele moale care-i atîrna între picioare.

— Trebuie să-mi mortific trupul, repetă, cu cîtă putere mai avea în el.

Și se azvîrli cu capul înainte în tufișul des și spinos.

Mai tîrziu, Metzil-Nagua îl ajută să iasă din mărăcinișul care îl ținea prizonier. Singur n-ar fi reușit, fiindcă la cea mai mică mișcare spinii, unii dintre ei mai lungi decît degetul mare de la mînă, intrau și mai adînc în carnea deja martirizată.

Metzil-Nagua rupse cu unghiile ramurile pline de spini, eliberînd pe cît îi stătea în puteri corpul misionarului. Apoi îi trecu o liană pe la subsuori, uni cele două capete și începu să tragă.

Veniră și alții să-l ajute. După o oră de sforțări, părintele Francisco, cu corpul acoperit de cheaguri de sînge, căută alinare scufundîndu-se într-o groapă cu apă din albia pîrîului. Apoi, cu răbdare, își scoase spinii înfipți peste tot. Unghiile nemiloase ale lui Metzil-Nagua smulgeau bucăți de piele, căutînd spinii rupți care mai rămăseseră sub dermă. O operațiune dureroasă, care în cele din urmă îl vlăgui, nelăsîndu-i nici un strop de putere.

Cu multă greutate, își luă tunica și se îmbrăcă, strîngînd din dinți ca să-și stăpînească durerea ce sporea la atingerea materialului.

— Ai avut grijă de mine, suspină misionarul. Spune-mi... De ce-ai făcut-o ?

— Ieri..., explică geronianul. Ieri oamenii mei au vrut să te omoare, dar eu am intervenit și ți-am salvat viața. De

ieri, din acel moment, eu răspund de tot ce faci. Așa vrea Khava-Kloha, mama tuturor ființelor vii.

— Aha, asta era ! suspină iarăși părintele Francisco. Ai făcut-o pentru Khava-Kloha. Prin urmare, te temi de Dumnezeu ! Nici nu știi ce bucuros sînt. În ziua cînd am să te botez, o să-ți spun Eusebio, nume care înseamnă chiar „cel cu frica Domnului". Sper doar ca ziua aceea să vină cît mai repede.

Sprijinindu-se de umărul lui Metzil-Nagua, coborî pe cărarea ce ducea spre sat. La marginea pajiștii văzu un grup de geronieni meșterind cu cuțitele de cremene în partea de jos a unui copac. Ca să-l doboare, ar fi trebuit să trudească pînă la asfințit, scrijelind mai întîi scoarța, apoi tăind puțin cîte puțin fibrele cu uneltele lor rudimentare și nepotrivite.

Părintele Francisco se duse în cort să ia pistolul-laser. Cu gesturi largi, îi îndepărtă pe indigeni la o distanță potrivită. Apoi concentră raza la baza trunchiului și, în treizeci de secunde, copacul, înalt de peste zece metri, se prăbuși la pămînt, pîrîind.

Geronienii începură să țopăie, încîntați. Se uitau uimiți la părintele Francisco, iar la arma miraculoasă cu teamă și suspiciune. El înțelese — sau i se păru că înțelege — că din copacii doborîți urmau să facă un fel de bac pe care să se poată aventura prin zona mlaștinilor fără a se mai teme de kibu-naragua. Așa că mai doborî unul, apoi altul și altul, continuînd astfel pînă cînd încărcătura pistolului se epuiză.

Unsprezece copaci zăceau la pămînt, iar în jurul lor geronienii strigau înnebuniţi de bucurie. Îl încercă un sentiment de ruşine, întrucît simţea că admiraţia era îndreptată şi spre el, nu numai spre arma pe care-o folosise. În sfîrşit, se temea să nu dobîndească o stimă nemeritată, recunoştinţă şi respect obţinute anticipat, nu pentru ce-şi propunea el să le spună, ci numai datorită acelui instrument puternic, întrebuinţat sub ochii tuturor.

Dormi vreo două ore, un somn agitat, tulburat de fiori de febră şi de valuri neaşteptate de căldură. Cînd se sculă, era lac de sudoare, cu stomacul chiorăind, nerăbdător să-şi primească hrana.

Trebuia neapărat să mănînce ceva, altfel ar fi alunecat în serpentinele unui post ireversibil. Mai erau patru cutii cu carne şi un pachet mare de biscuiţi. Vinul se terminase, ori mai bine zis existau cîteva înghiţituri pe fundul sticlei, cît să ajungă de vreo două ori pentru oficierea slujbei. Apoi... Canonul misionarilor avea reguli exacte şi foarte clare. Putea folosi berea, cidrul sau orice altă băutură slab alcoolizată. Dar trebuia în acest sens o dispensă specială de la episcop. Ei bine, el avea să dea dispensa aceea, fiindcă acum episcopul era el, fără nici o îndoială, el era, doar el putea decide, universul dispăruse, Marte, Pămînt, planete şi sateliţi, totul intrase în vîltoarea nimicitoare care nu peste mult va înghiţi şi amintirile.

Se întrebă neliniştit cum ar fi fost ultima cină a lui Isus dacă s-ar fi născut pe Geron, nu pe Pămînt. Nu s-ar fi împărtăşit oare din shava-cianga cu discipolii săi ? Ei bine, ar fi procedat la fel, ar fi sfinţit planta prin exce-

lență, iar sucul plantei sfinte de pe Geron l-ar fi preschimbat în sîngele lui Cristos izbăvitorul.

Deschise o cutie și începu să-i mănînce lacom conținutul, stropindu-l cu puținul vin rămas. Un nor de gînduri negre și melancolice îl năpădeau necontenit, dar inima lui era plină de speranță.

Cînd Metzil-Nagua se apropie de cort, părintele Francisco surîse binevoitor. Geronianul avea o expresie surprinsă și jignită.

— Mănînci iarăși mîncare de-a ta, observă el cu amărăciune. Purtarea ți-e cu totul de neînțeles. Nu vrei să pleci, nu asculți de voința omului care umblă pe roți, alegi să rămîi cu noi, dar disprețuiești mîncarea ce-o să te hrănească pentru tot restul zilelor. De ce-ai făcut-o ?

Părintele Francisco nu pricepu întrebarea. În ultimele douăzeci și patru de ore făcuse o serie de lucruri care justificau necesitatea unei lămuriri. La care dintre ele se referea Metzil-Nagua ? La fuga sa prin mlaștini, gest prin care alegea o dată pentru totdeauna între Geron și lumea de unde venise, între un viitor nesigur și disperat, iar pe de altă parte un trecut stabil și calm ? Sau se referea la faptul că se lăsase convins să bea shava-cianga ? Ori că folosise pistolul-laser ca să taie copacii ?

— Tu ce crezi ? îl întrebă, la rîndul său, pe indigen. De ce crezi că am făcut-o ?

— Poate că ești prietenul nostru, răspunse Metzil-Nagua după multe ezitări. Ai băut cu noi shava-cianga, încheind un pact. Apoi i-ai ajutat pe oamenii mei și, prin gestul acela, ai dovedit că vrei să faci parte din comunita-

tea noastră. Dar tu nu eşti încă unul de-ai noştri, omule fără păr ! Va trebui să accepţi şi alte lucruri, să-ţi iei şi alte răspunderi...

— Mîine o să mănînc iarăşi mîncarea de pe Geron şi aşa voi face în toate zilele ce vor urma. Ţine cutia asta şi biscuiţii rămaşi. Distruge-le, îngroapă-le, fă ce vrei. Şi adu-mi mîine shava-cianga : nu mai am vin şi-mi trebuie ceva ca să ţin slujba.

— Primeşti să-ţi măsori *ohla-kloha* cu a mea ? Acum nu mai este aici omul care conduce pasărea de fier, iar oamenii mei nu prea au chef să înveţe...

Metzil-Nagua îl întreba dacă era dispus să joace şah. Altă problemă, altă bătaie de cap, aparent de nerezolvat. Fiindcă el jurase, în urmă cu mulţi ani, că n-o să mai joace niciodată şi numai episcopul îl putea dezlega de legămîntul acela solemn, făcut înaintea părintelui Lotario. Şarpele ajunsese să-şi muşte coada. Datoria de a se supune superiorilor săi nu se anulase oare în clipa cînd făcuse alegerea definitivă şi irevocabilă ? Acum simţea o singură obligaţie, cea faţă de conştiinţa lui. De acum înainte avea să asculte numai de normele şi legile forului său interior, singura busolă, singurul punct de referinţă ce-i putea permite să acţioneze bine şi eficient.

— Poate, suspină el cu vocea pierită. Poate că într-una din zilele acestea o să-mi măsor *ohla-kloha* cu a ta. Dar îţi spun de pe acum că a mea e de departe mai puternică, sînt sigur.

Metzil-Nagua făcu un gest de plictiseală. Spuse doar :

— Piesele sînt gata toate, albe și negre. Am pregătit și masa...

— Tabla de șah, preciză părintele Francisco. De acord, facem o partidă în următoarele zile. Dar mîine în zori să-mi aduci shava-cianga, îmi trebuie pentru slujbă. Acum lasă-mă, Eusebio, am nevoie să rămîn singur, cu gîndurile mele.

Îi spusese Eusebio, anticipînd ziua în care urma să-l împărtășească și să-l boteze. Fiindcă era sigur că, mai curînd sau mai tîrziu, misiunea lui va fi îndeplinită.

„Căci iarăși, Doamne, nu pe tărîmurile fierbinți de pe Rufus, ci aici, în pădurile de pe Geron, eu n-am nici pîine, nici vin, nici altar, iată că mă voi înălța deasupra simbolurilor, pînă la pura Maiestate a Realului, și îți depun eu, preotul tău, pe altarul universului, truda și durerea lumii.“

Vocea îi era hieratică, subțire, ca și cum înaintea lui s-ar fi bulucit o mare mulțime nerăbdătoare să primească Cuvîntul. În realitate, erau numai cîțiva geronieni mărginiți și distrați. Dar uite că, atrași de vocea lui țipătoare, indigenii ieșeau din colibe în număr tot mai mare și se apropiau tăcuți de altarul improvizat. Părintele Francisco nu putea decît să se bucure. Însă un alt gînd îi stăruia în mintea încordată. Cuvintele acelea pe care le rostise cu atîta elan, cuvintele pe care le flutura prin aer, ca o proclamație sărbătorească, nu erau cuvintele lui. Altcineva, înlăuntrul său, gîndea și vorbea în locul lui, împrumutînd cuvintele și imaginile pe care Sfîntul Pierre Teilhard de

Chardin le folosise, cu două secole în urmă, ca să compună sublima *Messe sur le Monde*, după ce se aflase în situaţia de a nu putea oficia slujba, în stepele mongole, aşa cum i se mai întîmplase şi pe front, în timpul războiului. Cunoştea cărţile lui Teilhard de Chardin, dar bineînţeles că nu pe dinafară. Şi iată că acum, ca urmare a efectului pe care shava-cianga băută cu cîteva minute înainte îl avea asupra lui, cuvinte şi imagini apăreau cu o impresionantă urgenţă, iar el era neputincios în faţa diluviului verbal ce-i venea pe buze.

„Soarele de colo — continuă — abia a atins marginea exterioară a primului Orient. Încă o dată, sub tremurul bogat al focurilor sale, suprafaţa însufleţită a lui Geron se trezeşte, freamătă şi îşi începe iarăşi înfricoşătoarea trudă. Eu am să pun pe talgerul meu de anafură, o, Stăpîne, rodul atît de aşteptat al acestui nou efort. O să torn în caliciul meu sucul tuturor fructelor ce astăzi vor fi stoarse. Caliciul meu şi talgerul meu sînt adîncurile unui suflet larg deschis tuturor sforţărilor care în clipa asta sînt gata să se ridice din toate ungherele universului şi să se îndrepte spre Spirit. Să vină, aşadar, în jurul meu amintirea şi prezenţa mistică a tuturor celor pe care acum lumina îi trezeşte la o nouă zi!

Doamne, îi văd, unul cîte unul, şi îi iubesc pe aceia pe care mi i-ai dat ca sprijin şi ca splendoare a existenţei mele. Unul cîte unul aş vrea să-i pomenesc pe componenţii acestei alte şi atît de dragi familii, ce s-au adunat împreună, încetul cu încetul, în jurul meu, pornind de la elemente disparate, afinităţile inimii, tresăririle sufletului

și ale gîndului. Mai confuz, dar pe toți fără excepție, îi convoc pe aceia a căror trupă anonimă formează masa fără număr a celor vii : cei ce stau aproape de mine și mă suportă fără ca măcar să-i cunosc ; cei care vin și cei care pleacă ; și mai ales aceia care, în adevăr și în greșeală, cuprinși de munca lor de zi cu zi, cred în progresul lucrurilor și chiar astăzi vor urmări, pasionați, lumina.

Mulțimea asta neliniștită, tulburată și despărțită, a cărei imensitate ne sperie, acest Ocean uman care în oscilațiile sale lente și monotone sădește teama chiar și în inimile cele mai credincioase — fie ca în această clipă ființa mea să fie ecou al murmurului său profund. Tot ce va crește și se va înmulți în univers în cursul acestei zile, dar și ceea ce se va micșora ori va pieri, iată, Doamne, ce mă străduiesc să-ți ofer, iată substanța sacrificiului meu, singura pe care tu o dorești. Cîndva, în templul tău erau aduse trufandalele recoltelor și floarea turmelor. Dar ofranda pe care o aștepți tu, cea de care în mod misterios ai nevoie în fiecare zi ca să-ți potolești foamea, ca să-ți stîmperi setea, nu-i altceva decît mărirea universului purtat de universala devenire.

Primește, Doamne, această Ostie totală, pe care Creația, ascultîndu-ți chemarea, ți-o oferă în această nouă zi. Această pîine, truda noastră, nu reprezintă, știu, decît o imensă dezagregare. Vinul acesta, chinul nostru, nu este, vai, decît o băutură dizolvantă. Dar, în adîncul acestei mulțimi informe tu ai pus — sînt sigur, pentru că o simt — o dorință de nestăvilit și demnă de sfințenie ce ne

îndeamnă pe toţi, nelegiuiţi sau credincioşi, să strigăm : O, Stăpîne, fă din noi toţi o singură fiinţă !

Pentru că, în lipsa unui zel spiritual şi a sublimei purităţi a sfinţilor tăi, tu mi-ai dat, Doamne, o irezistibilă simpatie pentru tot ce se mişcă şi se agită în materia obscură ; pentru că, neîndoielnic, recunosc în mine, mai mult decît un copil al Cerului, pe fiul pămîntului negru, voi urca în dimineaţa asta cu gîndul, acolo, în zonele mai înalte, încărcat de speranţe, dar şi de mizeriile Mamei acesteia. Şi acolo, cu forţa apostolatului pe care cred că numai tu mi-ai dat-o, asupra a tot ce se pregăteşte să se nască în Carnea umană, ori să piară sub soarele ce răsare, acolo eu voi invoca Focul."

Iată, rugăciunea sa de sacrificiu era sfîrşită. Vorbise cu emfază, urmînd compunerea interioară a unui discurs gata făcut, care nu era al lui, şi totuşi atît de personal, atît de autentic, încît părea izvorît din cele mai adînci receptacule ale experienţei sale. Aceea era o oraţie ce se spunea în latineşte şi merita să fie ascultată într-o catedrală plină de credincioşi, nu de cele cîteva creaturi care se mişcau ca nişte căţei pe lîngă sfîrcurile unei scroafe înfuriate, şi merita să fie ovaţionată cînd în limba standard, cînd în latină, cînd în franceză, iar cîteodată în geroniana primitivă ori în cea colocvială.

Se uită în jur cu priviri distrate şi observă că lîngă el, şi puţin mai încolo, la adăpostul colibelor, geronienii care asistaseră la slujbă erau mult mai mulţi decît crezuse în primul moment.

— Frumos ! aprecie Metzil-Nagua, care între timp venise alături de el. Sînt sigur că Khava-Kloha îți va împlini rugăciunea.

— Dar ce ai înțeles tu ? se înfurie părintele Francisco. Abia de înțeleg eu sensul cuvintelor pe care le-am rostit !

— Nu te-ai rugat la Khava-Kloha ? insistă indigenul.

Părintele Francisco rămase tăcut cîteva clipe, neștiind ce să răspundă. Apoi se decise :

— Veniți aici, în jurul meu, îi invită cu vocea tremurătoare. Vreau să vă vorbesc despre Dumnezeu, cel căruia m-am rugat, Dumnezeu care le-a făcut pe toate, care este tatăl tuturor lucrurilor, Supremul, din care se trage și Khava-Kloha.

În clipa aceea, opera sa de evanghelizare începu.

19

(timpul prezent)

Oal-Tsequal avea vocea limpede și profundă. Folosea limba pe care o vorbeau cei din tribul lui Eusebio, limbă codificată în toate lexicoanele Galaxiei Inferioare. Dar șeful nomazilor pronunța cuvintele cu un accent diferit și adeseori introducea în vorbire termeni de neînțeles, pe care, apoi, se străduia din greu să-i elimine, apelînd la ample perifraze.

Și tipul de logică părea altul. Spre deosebire de Eusebio, Oal-Tsequal nu avea încredere în silogisme, dar folosea din cînd în cînd în sens invers argumentele celuilalt ori teza reducerii la absurd, fără să țină însă seama de niște structuri de gîndire pe care, cu siguranță, nu le cunoștea. Își urma mai degrabă instinctul natural și mai ales întinsa experiență, cu ajutorul căreia reușea, fără îndoială, să apară ca un autentic reprezentant al culturii geroniene.

— După părerea ta, îl întrebă brusc părintele Francisco, atunci cînd corpul nostru moare, moare și *ohla-kloha ?*

Și fiindcă Oal-Tsequal zîmbea indecis, el îi înșiră avantajele ce decurgeau din teorema sufletului nemuritor.

— Vezi bine că numai în felul acesta reușim să scăpăm de disperare, de inutilitatea tuturor acțiunilor noastre, bune sau rele.

Oal-Tsequal rămase gînditor cîteva clipe. Cuvintele părintelui Francisco îl impresionaseră, în mod evident.

— Noaptea se îngroașă, zise geronianul. Oamenii mei sînt acolo, afară, așteaptă să te vadă, omule fără păr. Nu mai putem zăbovi.

Oal-Tsequal ieși din cort și părintele Francisco îl urmă, resemnat. Obținuse numai o jumătate de aprobare. Mai mult decît nimic, de acord. Dar acum trebuia să plătească în compensație.

Afară, focurile erau aprinse. Oamenii lui Oal-Tsequal mai aveau însă nevoie de lemne ca să le alimenteze. El își luă arma și, din două lovituri, doborî doi copaci pe care după aceea, folosind iarăși laserul, îi făcu bucăți. Tribul murmura, impresionat.

Femeile stăteau deoparte, grupate dincolo de focurile înalte și trosnitoare. Printre flăcări, părintele Francisco le zărea siluetele scunde și păroase, cu fețele crispate într-o expresie de iritată stupoare.

— Trei mii cinci sute de suflete, zicea Oal-Tsequal. Înainte de a sosi anotimpul ploilor, o să ajungem la patru mii. Ciulește urechea, alb uriaș. Prin văile din jur n-o să auzi decît glasul turmelor mele.

În jur plutea un miros greţos. Grăsimea de *gawa-gawa*, ale căror carcase le înfipseseră în furci puternice deasupra focurilor, infecta aerul cu o putoare acră şi dezgustătoare.

— Mănîncă, omule fără păr, îl invita Oal-Tsequal, întinzîndu-i încă o porţie de friptură din care picura grăsimea. Eşti printre oamenii mei, noi sîntem paşnici.

Îl simţi pe Eusebio trăgîndu-l de tunică, îi auzi vocea crispată murmurînd şi şoptind, implorator, să mănînce.

— Te rog, zicea Eusebio. Îndoapă-te, părinte, fă pe plac lui Oal-Tsequal şi oamenilor săi.

Apoi îi aduseră de băut într-o oală mare de lut. Mirosul înţepător, amestec de muşchi şi şofran, îl izbi în nări. Ştia prea bine ce era. Se uită în jur, căutînd un pretext să se retragă, dar nu văzu decît feţe sumbre şi impasibile, feţele persoanelor de vază din tribul lui Oal-Tsequal, avînd şi ei oala în mînă şi pregătindu-se pentru un ritual căruia părintele Francisco îi cunoştea toate urmările nelegiuite.

Bău. Şi deodată friptura păru apetisantă, iar prostiile ce treceau din gură în gură în dialectul acela aspru şi gutural avură pentru o clipă dulceaţa adevărurilor niciodată dezvăluite.

Eusebio îi umplu din nou oala. Dincolo de flăcările focurilor nu mai era o lume de creaturi păroase şi inabordabile. Părintele Francisco văzu o pădure de sfîrcuri albăstrui, ieşind ţepene prin blana despicată.

O lamă de foc i se mişca prin viscere. Puseseră ceva în shava-cianga pe care o băuse. Îşi dădea seama de asta graţie unui rest de conştiinţă, iar faptul că se simţi dintr-o

dată animal îl înnebunea, la fel neputința de a îndepărta revărsarea aceea de murdărie care creștea tot mai mult și amenința să-l scufunde dintr-un moment în altul.

Toți erau în picioare. Iar cînd Eusebio, scuturîndu-l de braț, îl îndemnă să se ridice, nu opuse rezistență.

Femeile trecuseră bariera. Mai întîi fu un început de dans, cineva bătea în tobe și toți aclamau puternic. Apoi, o geroniană uriașă, aproape cît părintele Francisco de înaltă, înaintă și se opri în fața lui.

— Femeia ta, zise Oal-Tsequal. În noaptea asta ai să dormi cu ea.

Un cîntec, mai mult lugubru decît de orgie, se înălțase în surdină, dar încetă brusc și de jur împrejur se lăsă tăcerea, abia tulburată de mugetele animalelor sub cerul liber.

— Părinte, zise Eusebio pe un ton care abia trăda o umbră de pudoare. Părinte, scoate-ți tunica.

Iar el se supuse, cu gravitate. Acolo, în mijlocul petrecerii, lăsă haina să-i alunece la picioare și rămase țeapăn, cu trupul bătrîn — dar încă viguros — prezentat într-o absurdă ofertă.

Femeile din tribul lui Oal-Tsequal se înșirară dinaintea lui, iar el stătea țeapăn, cu ochii îndreptați spre cerul înstelat. Urmară o serie de genuflexiuni, mîini ce-i atingeau genunchii, fiindcă nu îndrăzneau să urce mai sus. Dar femeia uriașă întinse mîinile fără jenă, pipăi falnicul obiect al rușinii, iar părintele Francisco, reținîndu-și cu greu un strigăt disperat, își văzu sexul ridicîndu-se ca printr-o vrajă.

Era enorm, neruşinat şi arogant. Toţi cei din jur, bărbaţi şi femei, se traseră îndărăt, înăbuşindu-şi exclamaţiile de uimire. Numai femeia uriaşă rămase lîngă el, cu părul fremătîndu-i pe tot corpul, ca mişcat de vînt.

Geroniana luă tunica părintelui Francisco şi, cu un gest rapid, şi-o puse pe umeri, apoi se îndepărtă de focuri, îndreptîndu-se spre o zonă întunecată a taberei.

El o urmă ca un somnambul.

20

(timpul memoriei)

Vreme de treizeci de zile, părintele Francisco își folosi toată răbdarea și imaginația ca să sondeze cît mai adînc sufletul geronienilor. Nu scăpa nici o ocazie, nici un pretext ca să abordeze o problemă teologică și s-o dezbată cu argumente simple, pe înțelesul acelor minți rudimentare ca dialectică, dar destul de receptive încît să primească, deși după o oarecare rezistență, noul sens al sacrului pe care misionarul începea să-l trezească în ei.

Nu fu greu să-i facă să accepte ideea vieții de după moarte, a sufletului nemuritor și a păcatului. Mai greu, de o dificultate aproape insurmontabilă, fu să-i convingă să accepte un Dumnezeu suprem, adică declasarea lui Khava-Kloha la rang de divinitate secundară, reducerea ei la calitatea de simplu demiurg, faur creat de supremul Faur. Mai tîrziu, ilustrînd dogma lui Dumnezeu Unicul și a Treimii, îi veni

spontan ideea să o identifice oarecum pe Khava-Kloha cu Spiritul Sfînt şi atunci întîmpină o mai mică rezistenţă din partea geronienilor.

Dar se întîmpla de multe ori ca, în mijlocul predicilor, părintele Francisco să fie lăsat baltă. Metzil-Nagua se ridica brusc şi, o dată cu el, se ridicau în picioare toţi geronienii, gata să-şi urmeze şeful.

— Hei, unde plecaţi ? striga el, nemulţumit, dezamăgit că predica nu-i fusese destul de interesantă încît să-şi păstreze auditoriul.

— Trebuie să ne ducem, explica Metzil-Nagua. Trebuie să mai doborîm nişte copaci, muncă grea...

Atunci, părintele Francisco intra în cortul său şi se întorcea cu pistolul-laser. Tribul se retrăgea la marginea pajiştii, iar Metzil-Nagua îi arăta copacii. Fără să spună o vorbă, el îi dobora cu un pîrîit surd al armei, spre stupoarea indigenilor încîntaţi, care aclamau ca şi prima dată cînd se apucase să facă miraculoasa operaţie.

Numai că rezervele erau pe sfîrşite. Îi rămăsese doar cît să mai doboare o duzină de copaci, apoi putea să arunce arma în mijlocul mlaştinii, tot nu-i mai servea la nimic. Era clar că Metzil-Nagua îl şantaja : îl asculta vorbind şi-i îndemna pe-ai săi să facă la fel, cu condiţia ca el să le satisfacă nevoile. Şi totuşi, exista o predispoziţie sinceră în rîndul geronienilor, aproape toţi îl urmăreau cu interes şi părea că într-adevăr bunul Dumnezeu îi ascultase rugăciunea arzătoare în care ceruse : „Doamne, fă din noi toţi o singură fiinţă“.

Metzil-Nagua îl șantaja și cu jocul de șah. Îi arătase piesele cioplite grosolan, tabla de șah împletită din scoarță de copac albă și cafenie și aștepta, cînd răbdător, cînd enervat, ca el să se decidă să joace.

Misionarul mai refuzase o dată, se simțea încă legat de vechea promisiune pe care părintele Lotario i-o smulsese după partida aceea blestemată cu Van Buren. Dar după aceea, cerînd iertare lui Dumnezeu, cedase.

Niște partide fără istorie, atît de mare era diferența dintre el și ființa aceea păroasă care se agita bombănind pe lîngă tabla de șah, neputînd evita matul după nici douăzeci de mutări.

— Vezi, îi spunea de fiecare dată, cu o voce calmă. Dumnezeul meu e mai puternic decît Khava-Kloha ta.

Apoi, în sfîrșit, la terminarea unei partide, zise :

— Mîine te botez, Metzil-Nagua. Și împreună cu tine am să-i botez și pe cei care m-au ascultat cu mai mult interes.

Geronianul încuviință cu entuziasm. Puse piesele de joc într-un săculeț și-l privi intens pe misionar, cu ochii lui mari, galbeni și luminoși.

— Mîine ! suspină Metzil-Nagua.

Și rămase iarăși tăcut, urmărindu-și parcă niște gînduri îndepărtate.

— Care-i necazul ? întrebă, preocupat, părintele Francisco. Am spus că mîine vă botez, acum sînteți pregătiți. Va trebui să mai învățați mii de alte lucruri, încetul cu încetul, dar pentru botez sînteți gata de-acum.

— Mîine se împlineşte luna, se decise Metzil-Nagua să vorbească încet, ca buimac. A trecut o lună întreagă din ziua morţii lui Hijaski-Ngoa.

— Hijaski-Ngoa ?

— Da, Hijaski-Ngoa. Tu l-ai ucis...

Ca într-un film, părintele Francisco revăzu scena de pe insula dintre mlaştini, ziua aceea cînd, ca să se apere de atacul geronienilor, le rupsese cîtorva dintre ei mîinile. Hijaski-Ngoa era cel ce ajunsese între fălcile lui kibu-naragua.

— Eu n-am nici o vină, încercă să se apere. A fost o întîmplare, o nefericită fatalitate...

— Tu l-ai ucis, insistă Metzil-Nagua. Tu eşti răspunzător de moartea lui. Acum, a trecut o lună şi trebuie să iei măsuri.

— Ce măsuri să iau, pentru Dumnezeu ?

— Femeia lui Hijaski-Ngoa. Trebuie s-o iei tu, legea noastră e clară şi nu poate fi călcată !

— Legea voastră ? Dar sînteţi nebuni ! Eu sînt preot, eu nu pot lua la mine nici o femeie, aşa hotărăşte legea *mea* şi n-am de gînd s-o încalc.

— L-ai ucis pe Hijaski-Ngoa, strigă geronianul, şi-ai să-i iei femeia, dacă vrei ca tribul să nu te alunge de aici. Nu poţi refuza, încearcă să înţelegi. Tu vrei să-ţi spunem „părinte". E de rîs, şi totuşi îţi spunem cu plăcere „părinte", aşa cum se obişnuieşte la voi, ca să-ţi facem pe plac. Şi atunci, tu de ce nu vrei să faci la fel ? De ce nu vrei s-o accepţi pe femeia lui Hijaski-Ngoa, dacă aşa cere legea noastră ?

Metzil-Nagua îi servea o lecție. Alungarea, izgonirea, exilul din teritoriul tribului ar fi însemnat moarte sigură. Dar nu asta îl speria, ci mai degrabă falimentul misiunii sale, o dată punțile tăiate.

Trebuia s-o accepte pe femeia aceea, nu era nici o scăpare și, în minte, trecea deja în revistă diverse metode și subterfugii ca să evite o intimitate păcătoasă și degradantă. Într-un fel sau altul, s-ar descurca, era necesar să nu le stîrnească nemulțumirea, ci dimpotrivă, să le satisfacă toate pretențiile, acum, că începea să culeagă roadele predicilor sale.

— Bine, zise părintele Francisco, pe un ton expeditiv. Bine, o să iau femeia și-o să am grijă de ea, dar tu adună-ți mîine oamenii, îi voi boteza pe toți cei ce vor veni la cortul meu, lîngă pîrîu.

Așa îi boteză, întîi pe Eusebio, apoi pe Ignacio și pe Sebastian, apoi pe Monica, Agnes, Eustacio și Felipe, apoi pe Esteban, Fulgencio, Miguel și Humberto, Anita și Marcellino, Iñez, Valeriano, Faustino și Gabriel.

Ar fi putut boteza mult mai mulți, căci o grămadă se înșiraseră pe malul pîrîului și toți se agitau nerăbdători pe lîngă el, dar părintele Francisco preferă să-i amîne pentru altă ocazie. În felul acesta, dincolo de faptul că trebuia să-i învețe să aștepte și să le arate că intenționează să facă o selecție, voia să se încredințeze de sinceritatea convertirilor ori măcar de dorința certă a celor care veneau la el.

Împrăștie cu greu mulțimea și se retrase în cort. Dar Eusebio îl urmă ca o umbră, oprindu-se numai cînd ajunse în prag.

Părintele Francisco se întinse pe salteaua pneumatică. Eusebio îşi vîrî capul înăuntru.

— Acum nu mai ai nevoie de toate astea, zise şi făcu un gest circular, arătînd cortul şi tot ce era în el. Haide, părinte ! Coliba lui Hijaski-Ngoa te aşteaptă. Şi te aşteaptă şi femeia lui Hijaski-Ngoa...

— Mai tîrziu, Eusebio. Mai tîrziu, pufni el, stăpînit pe neaşteptate de iritare.

— Luna se împlineşte în seara asta, preciză Eusebio. Trebuie să respecţi legea, înainte de a se împlini luna.

— Am înţeles, dar acum lasă-mă să mă odihnesc. Trebuie să dorm, pricepi ?

— Bine, acum te odihneşti. Tu dormi, eu aştept afară.

Elicopterul se învîrti de două-trei ori, pe deasupra pajiştii, apoi coborî în mare viteză şi ateriză cu o manevră îndrăzneaţă, chiar în faţa cortului său, de cealaltă parte a pîrîului.

Pilotul nu era Weber, ci un omuleţ cu părul roşu şi creţ. Opri motorul, iar palele elicei înţepeniră în norul de praf ridicat de ele. Portiera se deschise şi părintele Van Buren coborî cu mişcări sprintene, în deosebit de eleganta lui haină preoţească.

— Pace şi linişte, părinte Morales, salută el, jovial. Eşti surprins că mă vezi ?

Misionarul mormăi un salut de răspuns şi încă vreo cîteva cuvinte pe care celălalt le trată cu totală indiferenţă.

— Spune drept, părinte Morales. Nu te așteptai să se deschidă atît de repede coridorul ! Dar iată că totul s-a refăcut în doi timpi și trei mișcări. Iar eu am venit în inspecție, ca data trecută, pe Rufus. Îți amintești de data trecută, pe Rufus, nu-i așa ?

Era ceva veninos în vocea lui aparent jovială, o ironie insuportabilă ce nu promitea nimic bun. Părintele Van Buren nu așteptă răspuns. Cu un salt sprinten al picioarelor sale lungi, trecu pîrîul și ajunse pe partea lui, foarte aproape, privindu-l amenințător.

— Cum mai merg treburile aici, pe Geron ? Ai reușit să obții ceva rezultate ?

— Cred că da, răspunse el cu vocea pierită. Am botezat peste zece persoane și totul merge cît se poate de bine.

Dar părintele Van Buren nici nu-l asculta.

— Ai făcut o mare greșeală, părinte Morales. Am primit un raport în care se spune că ai lovit persoana însărcinată să te conducă la bază, îndeplinindu-și misiunea de evacuare. A fost alegerea dumitale deliberată și sînt ușor de înțeles motivele ce te-au determinat să faci așa : voiai să scapi de controlul autorităților religioase, doreai să rămîi singur pe planeta asta, în falsa speranță de a-ți legaliza toate acțiunile, chiar și cele mai năstrușnice. Și ai făcut și alte greșeli, ai jucat șah cu indigenii, călcînd astfel un jurămînt solemn, ai băut shava-cianga, te-ai abrutizat, ai mers pînă acolo încît să oficiezi slujba sfințind o băutură care...

Părintele Francisco îl întrerupse.

— Cu neputinţă ! strigă, cu vocea sugrumată. N-ai de unde să ştii lucrurile astea, n-ai de unde să ştii... Însăşi prezenţa dumitale aici e absurdă, e o treabă diavolească.

Părintele Van Buren se pregătea să răspundă, dar în momentul acela părintele Francisco se trezi, lac de sudoare.

— Domnul fie lăudat ! exclamă, încă ameţit de somn.

Fusese doar un vis.

Cînd ieşi din cort, capul îi vîjîia şi se repezi la pîrîu să se răcorească. „A fost doar un vis“, repetă pentru sine. Dar inima îi bătea încă nebuneşte şi simţea o ciudată tulburare la stomac, o foame de aer, ca şi cum un gigant i-ar fi strivit pieptul cu genunchiul său uriaş.

Din spate, vocea lui Eusebio îl ajunse ca o lovitură de bici.

— A venit timpul, părinte. Trebuie să ne ducem.

Coliba lui Hijaski-Ngoa nu era prea departe, ci într-un grup de clădiri din mijlocul satului, între care şi cea a lui Eusebio.

Femeia aştepta pe prag, în picioare. Era tînără, cu faţa trasă, dar cu membre destul de robuste. Deşi scund, bondoc şi lipsit de graţie, trupul i se mişca agil — cel puţin aşa i se păru părintelui Francisco, atunci cînd Eusebio îl chemă în colibă.

— Ea este Tserùbhi, zise Eusebio cu o voce seacă şi nu mai adăugă nimic.

Părintele Francisco o privi în tăcere cîteva momente lungi, apoi dădu din cap dezamăgit şi vorbi :

— Legea mă obligă să locuiesc cu tine, în coliba asta. Dar să nu te temi, Tserùbhi, n-am să-ți fac nici un rău. După cum vezi, sînt mare și solid, dar nu-s violent, inima mi-e plină de iubire și de milă.

Se întoarse spre Eusebio.

— Cum o să am grijă de ea ? Eu nu știu să vînez, Eusebio.

— Cu timpul ai să înveți. Deocamdată n-o să vă lipsească mîncarea, nici ție, nici femeii.

Și, după vorbele acestea, Eusebio plecă.

Părintele Francisco își roti privirile prin jur, descurajat. Coliba era ca toate colibele geroniene : o singură încăpere cu plafonul conic, terminat printr-o răsuflătoare destul de mare. Lumina intra prin două ferestruici, una spre răsărit, alta spre apus. Obiectele de mobilier, puține și rudimentare : o masă joasă, acoperită cu o rogojină făcută din pene de pasăre, colorate țipător, cîteva scăunele grosolane, iar într-un colț, trei pietre așezate în chip de dolmen, ce marcau o nișă unde se făcea mîncarea. Un paravan subțire, din trestii împletite, ascundea partea în care se aflau culcușurile.

— Eu dorm aici, lîngă ușă, zise el ca pentru sine.

— Pe jos ? se miră femeia.

— A, nu, am un pat al meu. Mă duc să-l aduc și să-mi car aici și celelalte lucruri.

Mai tîrziu, cînd soarele de pe Geron asfințea, Tserùbhi îi puse dinainte un vas plin cu mîncare : aceleași chifteluțe din făină de kiya frămîntată cu sînge de tsubo.

Părintele Francisco ridică ochii în tavan, într-un gest de suferință. Binecuvîntă mîncarea și, chinuindu-se, înghiți cîteva îmbucături pe nemestecate.

— Tu nu mănînci ? o întrebă pe femeia așezată în fața lui, de cealaltă parte a mesei.

— După ce termini tu, părinte. Și adăugă : Metzil-Nagua mi-a zis că trebuie să-ți spun părinte.

— Să nu mai spui Metzil-Nagua. Acum îl cheamă Eusebio. Mîine am să te botez și pe tine, o să-ți dau cel mai frumos nume dintre toate cîte există, cel mai sfînt, un nume sublim. Vrei ?

Tserùbhi nu arătă prea mult entuziasm. Rămase puțin pe gînduri, privindu-l cum înghițea stoic mîncarea cu miros grețos, apoi zise :

— O să fac cum vrei tu, părinte. Îți datorez ascultare.

— Bine. Vino la pîrîu mîine, după slujbă. Iar eu îți voi deschide porțile împărăției.

De mai bine de o oră, soarele asfințise după copacii albaștri de koa-koa, iar ultima geană de lumină mai zăbovea pe pajiște, unde colibele se răsfirau ca niște snopi enormi și smoliți.

Tserùbhi se retrăsese în fundul colibei, după paravanul de trestii împletite. El își aranjă patul între ușă și ferestruica dinspre răsărit, dar se zvîrcoli în așternut ca un om bolnav, agasat de cîntecul păsărilor de noapte și de umezeala caldă ce făcea aerul apăsător. Din cînd în cînd, ajungeau pînă la el voci înăbușite, cîntînd monoton și enervant : femeile din sat care vegheau vreun bolnav ori murmurau în timp ce pregăteau shava-cianga.

Fusese o zi obositoare și emoționantă, putea să se considere mulțumit și să doarmă bine. În realitate însă, îi era frică să adoarmă : se temea că visul de la amiază s-ar fi putut repeta. Părintele Van Buren în inspecție, vîrîndu-și nasul, gata să-i cenzureze inițiativele și să-l dojenească...

Așa că-și petrecu toată noaptea în gînduri compensatorii, închipuindu-și recompense glorioase. Căci drumul era încă lung și anevoios, urcător, cu cotituri ce apăreau, întunecate, de pretutindeni, dar el vedea obstacolele fărîmițîndu-se ca lemnul mîncat de carii, iar drumul devenea tot mai larg și mai plăcut, o pantă blîndă, presărată cu mii și mii de flori îmbietor parfumate.

21

(timpul memoriei)

Veni și anotimpul ploilor. După o zi cu vînt puternic și torid, începu să toarne cu găleata, iar pajiștea se transformă în scurtă vreme într-o baltă aproape de netrecut.

Foarte repede, pîrîul se umflă, crescu peste măsură și deveni un mic torent înfuriat, care mătură și scufundă micile acareturi aflate ici-colo, de-a lungul său.

Geronienii stăteau ascunși în colibele lor, construite după toate regulile artei, cu acoperișuri duble care rețineau și cea mai mică infiltrație a ploii. Bineînțeles că nimeni nu mergea la vînătoare în zilele acelea, însă mîncarea nu lipsea, totuși: erau folosite rezervele, mai ales carnea uscată de tsubo și wasquatz.

Eusebio venea la el în fiecare zi. Îi dădea carnea uscată lui Tserùbhi-Maria, apoi punea tabla de șah pe masă și aranja piesele. Își perfecționase mult jocul, dar dife-

rența de forță rămînea foarte mare, așa încît partidele se terminau întotdeauna după cîteva mutări. Zadarnic încerca părintele Francisco să-l facă să accepte vreun avantaj de piese, ca să mai echilibreze confruntarea. Eusebio era orgolios ca majoritatea începătorilor și se încăpățîna să joace la egalitate. Atunci, ca să nu se plictisească, părintele Francisco își impunea serioase limitări, adevărate handicapuri, ca de pildă obligația de a juca fără să miște piesele de pe partea reginei, sau cea de a da mat cu o anumită piesă ori cu un pion transformat.

Uneori, împreună cu Eusebio veneau Esteban și Miguel, fratele Mariei. Mai veneau și alții, bărbați și femei pe care poate că nu-i botezase încă, el nu reușea deocamdată să-i deosebească, întrucît geronienii semănau toți între ei.

Sîrguincios, ținea un mic registru cu numele celor ce primiseră sfînta taină. Registrul se bucura de mare considerație din partea indigenilor, era ceva sacru pentru ei, ceva care le consfințea de o manieră indiscutabilă convertirea.

Din cînd în cînd, venea la el cîte unul, cerîndu-i copilărește :

— Părinte, vreau să văd numele. Deschide-ți cartea, părinte, și arată-mi numele meu.

El zîmbea satisfăcut, deschidea registrul și urmărea cu degetul lista numelor, se prefăcea că nu-l găsește, ca să savureze o clipă de vizibilă suferință ce-l cuprindea pe solicitant, apoi exclama triumfător :

— Uite-l aici! Iată numele tău. Poți pleca liniștit, fiule.

Oficia slujbele în colibă, iar acum geronienii veneau în număr tot mai mare și erau tot mai zeloși. Shava-cianga îi provoca amețeli celeste și neașteptate buimăceli din care ieșea cu cuvinte tot mai înflăcărate, mai convingătoare. Dar o suspiciune îl chinuia pe părintele Francisco în străfundul sufletului. Se temea că acele simple convertiri, prea ușoare, într-adevăr, se produseseră grație unui echivoc ce le făcea acceptabile în formă, însă nevalidate în esență, adică nule, tocmai fiindcă erau însoțite de o rezervă mentală.

În zilele acelea se hotărî părintele Francisco să adreseze o scrisoare Eminenței Sale, cardinalul însărcinat cu coordonarea Sfintei Congregații De Propaganda Fide. Era mai mult decît o scrisoare, era un memoriu detaliat despre toate obstacolele și adversitățile întîlnite în opera sa de evanghelizare. Nu-i era greu să-și accepte toate slăbiciunile, cedările continue, dar cerea limpede să i se recunoască buna credință și puritatea apostolatului. Sigur, nu exista nici cea mai mică șansă ca scrisoarea lui să ajungă în mîinile cardinalului. Totuși, el trebuia să se poarte ca și cum posibilitatea aceea îndepărtată ar exista. I-ar da hîrtiile lui Eusebio, iar Eusebio altora și aceștia altora și, cine știe, poate că într-o bună zi vreo astronavă va coborî iarăși pe Geron, după redeschiderea coridoarelor, iar cineva o să ia mesajul acelui umil preot care acum se sacrifica pentru ca vestea cea bună să fie cunoscută și în colțișorul acela uitat al galaxiei.

Odată, în vreme ce lucra concentrat la memoriul său, Miguel veni la el însoțit de Eusebio și de alții. Nu veniseră să joace șah. Păreau veniți să-i facă mustrări. Și, într-adevăr, la început cu jenă, apoi pe un ton tot mai sigur, Miguel zise :

— Ne pare sincer rău, părinte.

— De ce ? întrebă el, fără să se oprească din scris.

— Părintele nu se poartă cum ar trebui, spuse Miguel, cu voce ranchiunoasă.

Ceilalți confirmară la unison. Părintele nu respecta legea.

Părintele Francisco făcu un gest de plictiseală. Puse deoparte hîrtiile la care lucra și se ridică în picioare.

— Prin urmare, eu nu respect legea, zise, uitîndu-se în ochii fiecărui geronian. Explicați-vă mai bine.

Tăcură cu toții, derutați, dar Miguel interveni din nou.

— Sora mea spune că nu ești bărbat adevărat. Eu nu mai vin să-ți ascult predica...

— Nici eu n-o să mai vin, declară Eusebio pe ton ridicat. Nu vreau să ascult ce spune unul care nu e bărbat adevărat.

— Dar tu ? întrebă părintele Francisco, apucîndu-l de umeri pe geronianul aflat mai aproape de el. Tu cine ești ?

— Humberto. Nici eu n-o să mai vin să te ascult.

— Dar tu ? Și tu, și tu ?

Era inutil, se înțeleseseră cu toții, Rafael, Vicente, Augustin și Agnes, Valeriano, chiar și tînărul Ignacio.

O văpaie de ură îi urcă părintelui Francisco pe față.

— Ieşiţi afară, cu toţii ! Afară de-aici, copii ai lui Iuda ! Căraţi-vă, să nu vă mai văd în ochi, dispăreţi pînă nu vă fac praf pe toţi.

În seara aceea nu cină. Se uita la Maria, cum se învîrtea pe lîngă cuptor ca să pregătească mîncarea pe care, după ce o puse pe masă, el o respinse.

— Te-ai plîns de mine fratelui tău, deşi te-am tratat cu tot respectul. Ce ţi-ai pus în cap, femeia lui Dumnezeu ? Eu nu pot, pricepi ? Eu sînt preot. Iar dacă Hijaski-Ngoa a murit, nu-i vina mea, de la mine nu poţi pretinde nimic.

Femeia rămase tăcută, ţinîndu-şi ochii plecaţi. Apoi, fără o vorbă, se retrase în fundul colibei, unde el n-o mai putea vedea.

În seara aceea, părintele Francisco goli recipientul cu shava-cianga.

Trecură opt sau zece zile, iar părintele Francisco, redactîndu-şi memoriul, se pomeni că scrie :

„Credinţa mea e mai intactă ca oricînd, avînd în vedere rezultatele mai mult decît încurajatoare, dar practica e o grămadă de contradicţii. Sînt convins totuşi că trebuie acţionat treptat, căci orice formă de intoleranţă din partea noastră ar avea efecte negative şi îngrijorătoare. Îndrăznesc să cred că, atunci cînd scopurile sînt nobile şi sfinte, intransigenţa codului nostru moral trebuie lăsată deoparte.“

Şi mai încolo :

„Am acceptat-o, prin urmare, pe femeia aceea păroasă, cu ceva mai înaltă de un metru, care mi-a fost încredinţată, iar după zile şi nopţi de sforţări ruşinoase şi

umilitoare, îmbătîndu-mă cu drog ca să-mi fac curaj să încalc jurămîntul și să trec peste dezgustul firesc, am reușit în cele din urmă să-mi dovedesc virilitatea. Fiindcă asta le trebuia. Mai ales asta.

Imediat după aceea, numărul celor prezenți la slujbă a revenit la cel dinainte, ba chiar a crescut simțitor și am putut boteza mulți geronieni, profitînd de împrejurarea aceea fericită.

Mă consider într-o continuă stare de păcat mortal, cu toate că mi-am mortificat carnea de mai multe ori, cu toate că mi-am pus ciliciul, cu toate că mi-am impus o mulțime de penitențe. Un singur gînd îmi dă curaj : am acceptat rătăcirea, chiar față de Dumnezeu, dar am făcut-o din iubire pentru alții, pentru ca și alții, pînă acum excluși și alungați, să poată ieși din Gheena și să bată cu încredere la porțile cerului."

După o lună — anotimpul ploilor era acum încheiat, vremea se făcea iarăși frumoasă, iar pîrîul reintrase în matca lui — părintele Francisco se îmbolnăvi. O febră neașteptată, violentă, îl doborî într-o seară, după obișnuita predică pe care-o ținea în mijlocul pajiștii, în fața întregului trib. Farmacia luată cu el — obișnuitele antibiotice, antihistaminice, antipiretice etc. — se dovedi neîndestulătoare și ineficientă ca să distrugă infecția ce-l țintuia la pat.

Așa că, pe cînd el zăcea întins pe spate și transpirat în patul său de campanie, cuprins de un cumplit delir, Eusebio, Miguel și bătrîna Monica, a cărei faimă de vin-

decătoare era răspîndită în trib, se folosiră de cunoştinţele lor empirice, administrîndu-i tot felul de doctorii, unguenţi şi poţiuni cu compoziţii dintre cele mai fanteziste. În rarele momente de luciditate, se ruga la Dumnezeu să nu-l lase să moară, mai avea de dus la bun sfîrşit o mulţime de treburi începute, aşteptîndu-şi desăvîrşirea, dar iată că moartea, ca o batjocură, îi zădărnicea eforturile, toată munca lui pregătită cu atîta tragere de inimă.

Afară, geronienii stăteau adunaţi zi şi noapte, cîntîndu-şi cîntecele monotone. Părintele Francisco îi auzea uneori, ca trezit dintr-un vis. Atunci se ridica în şezut pe saltea şi îi striga pe cei ce erau mai aproape, ca pentru a le da ultimele învăţături, dar cuvintele i se istoveau în peroraţii veleitare lipsite de sens, cel puţin aşa i se părea, căci ajungeau la un auditoriu nepregătit să le primească.

Eusebio venea deseori cu cantităţi substanţiale de shava-cianga.

Dar drogul, cu care el părea să se fi obişnuit de-acum, nu-l mai ajuta ca la început. Unicul efect asupra lui era o logoree necontenită, declama în latină capitole întregi din Summa Sfîntului Toma, fără să greşească un cuvînt, ca şi cum ar fi avut cartea deschisă în faţa ochilor, şi fragmente din Gregorie, Lactanţiu şi Origene, scrisorile lui Teilhard de Chardin, comentariile, totul ca şi cum el însuşi ar fi fost cel dintîi creator al cuvintelor şi imaginilor acelea, într-o concepţie virginală ce-i aparţinea în exclusivitate.

Nici un geronian nu înțelegea ceva. Și nici el nu-și dădea seama ce se întîmplă.

Părintele Francisco n-avea să știe niciodată cu exactitate cît timp o tîrîse în starea aceea. Poate două luni, poate trei. Cînd scăpă de febră, lipsit de puteri ca o larvă și neputîndu-se încă ridica, rosti o lungă rugăciune de mulțumire. Era clar, Dumnezeu îi îngăduise o amînare, Dumnezeu îi lăsa timp să-și împlinească misiunea.

Ceru de mîncare și înfulecă lacom, în timp ce afară tribul ovaționa cu entuziasm.

— Părintele mănîncă, părintele s-a vindecat !

A doua zi, încercă să facă primii pași. Peste încă o zi, era pe pajiște, în mijlocul convertiților care înălțau osanale. Pregăteau o partidă de pescuit în mlaștini, cu bacul construit între timp. Voia să participe și el.

Obosit peste măsură, de cîteva ori era cît pe ce să se prăbușească, stîrnind astfel încurcături. Ședea în mijlocul bacului, lîngă coșurile unde urmau să pună prada, și se uita admirativ la pescarii care, așezați pe margini, nu greșeau nici o lovitură de harpon. În scurtă vreme coșurile se umplură de pește, iar Eusebio dădu semnalul de întoarcere.

În seara aceea, fu mare petrecere în sat. Era de mîncare pentru toți, pentru bătrîni, pentru copii și chiar pentru babele cîrcotașe care în mod obișnuit erau lăsate pe dinafară în asemenea ocazii. El ședea lîngă Eusebio, între focurile la care se prăjea peștele, și trăgea pe nări mirosul acru ce ieșea din jăratic, amețit de shava-cianga, de vorbărie, de larma aceea care îi suna în urechi ca o mu-

zică. Acela era poporul său, parohia lui, mica lume ce-l smulsese din universul complex al minciunilor şi al ambiguităţilor fără sfîrşit.

În momentul respectiv, părintele Francisco nu avea probleme. Binecuvînta mîncarea, fericit, împăcat cu toţi şi cu sine însuşi.

Cîte lucruri se mai întîmplaseră în lunile acelea ! Zilele treceau repede, evenimentele erau atît de multe şi de presante, încît nu reuşea să le consemneze pe toate în memoriu.

Deseori i se întîmpla să-l cuprindă somnul în timp ce, la lumina unui opaiţ cu grăsime de tsubo, încerca să-şi vadă de hîrtiile lui. Cădea cu capul pe masă şi acolo rămînea toată noaptea, într-un nor de insecte şi fluturi fosforescenţi ce zburătăceau în jurul flăcării.

Într-o dimineaţă, pe cînd în faţa oglinzii concave se străduia, concentrat, să-şi scurteze barba cenuşie pe care şi-o lăsase să crească asemeni unui guler, Miguel intră în colibă cuprins de o agitaţie nestăpînită.

— Veste bună, părinte ! Sora mea aşteaptă un copil.

El opri mişcarea forfecelor şi rămase tăcut, mîngîindu-şi barba cu mîna stîngă.

— N-ai auzit, părinte ? Maria aşteaptă un copil. Cînd se va naşte, vom face sărbătoare mare, fiindcă atunci părintele o să intre de drept în rîndul celor de vază. Eu sînt ku-tso. Îţi promit c-o să educ copilul cu cea mai mare grijă, iar tu n-o să ai de ce să te plîngi.

Rămase pe gînduri și fu prost dispus toată ziua. Accidentul acela nu trebuia să se întîmple ! Se apropiase de femeie de puține ori și întotdeauna cu convingerea că unirile acelea se vor dovedi sterile. Geronienii erau oameni, foarte bine, dar nu puteau merge pînă acolo încît împerecherea cu omul să fie fecundă, dacă nu cumva... Își amintea de o seară cu cele două luni de pe Geron în conjuncție. Ranga ascundea cu totul în noaptea aceea luna mică, Au-Ranga, iar el nu mai era conștient de propriile sale acțiuni, se dezlănțuise cu totul după shava-cianga. Sau poate... Nu putea fi adevărat ce credea Miguel. Iar dacă era adevărat, el n-avea nici un amestec, de bună seamă femeia căutase în altă parte satisfacția pe care el nu i-o putuse oferi decît în silă și la modul imperfect. În orice caz, nu era bine să tulbure apele. Dacă toți ceilalți îl credeau pe el tatăl... atunci era mult mai bine să rămînă cu convingerea asta.

Mai tîrziu, se căi amarnic pentru gîndurile acelea vinovate. Nu reușea să-și dea seama cum de putuse socoti sarcina o nenorocire, în loc s-o considere o binecuvîntare. Sigur, acțiunile și gîndurile sale se scufundau într-o încîlceală de contradicții, zile în șir cîntări argumentele pro și contra, implicațiile, consecințele, acea decădere a sufletului ce se produsese în el și miile de îndoieli care apăreau întruna, consternîndu-l, făcîndu-l incapabil să-și asume o linie de conduită. Așa că se lăsă tîrît dintr-o treabă în alta, nici măcar necesare ori urgente, numai ca să țină departe de el gîndurile nesigure, dar, cînd se uita la Maria, cînd o vedea intrînd și ieșind din colibă, umflată și

greoaie, nu reuşea să-şi alunge un sentiment de ciudă, o ură surdă şi nestăpînită.

Pînă într-o zi cînd — el era ocupat împreună cu alţii să decojească arborii doborîţi — le auzi pe femeile ce dădeau fuga. Le văzu pătrunzînd în colibă, intrau şi ieşeau în grupuri mici, ocupate cu încălzitul apei, cu împletitul rogojinilor din fibre vegetale, era un du-te-vino necontenit, căutau unguenţi, shava-cianga şi cine ştie ce alte doctorii indispensabile, după părerea lor, pentru reuşita naşterii.

În pragul colibei, Adelaida şi Iñez nu-l lăsară să intre.

— E bine ca tatăl să nu vadă, ziceau.

Veniră bărbaţii şi-l duseră de-acolo cu de-a sila. Aşa că rămase în mijlocul pajiştii, pe malul pîrîului, chinuindu-se ore în şir în aşteptare.

Apoi îi văzu pe bărbaţi intrînd, strigaţi de femeile din colibă. Atunci îşi pierdu răbdarea. Împingîndu-i pe Rafael şi pe Vicente, care voiau să-l oprească, intră.

Maria zăcea epuizată pe salteaua de paie şi peste tot era sînge. Bătrîna Agnes avea mîinile roşii, iar celelalte femei, învîrtindu-se şi ele pe lîngă lehuză, rosteau mereu, tulburate, un cuvînt a cărui semnificaţie el n-o cunoştea.

— Au-Ranga-ube, părinte. Au-Ranga-ube ! strigau.

Cuvîntul necunoscut suna sinistru şi fatal, ca o condamnare.

— Unde-i copilul ? întrebă el, cu vocea tremurîndu-i.

O femeie arătă pe celălalt culcuş ceva învelit cu o rogojină. O împinse necuviincios pe geroniana care nu voia să-l lase să se uite şi ridică rogojina.

Prea sfinte Dumnezeule al tuturor oamenilor ! Nounăscutul era o informă minge păroasă, fără mîini și picioare, o creatură dizgrațioasă ce palpita, cuprinsă de zvîcniri fără ritm. Ochii, de un albastru murdar, nu erau frontali, ci așezați pe laturi, în părți opuse. Nu avea nas. Aerul intra și ieșea printr-o gaură rotundă — gura, fără îndoială — scoțînd un șuierat subțire și insistent.

Părintele Francisco privi stupefiat cîteva clipe la ghemotocul monstruos, cu un sentiment de oroare amestecată cu milă, apoi își acoperi ochii cu mîinile și ieși din colibă.

Era limpede că Dumnezeu voise să-l pedepsească, ori cel puțin să-l avertizeze că drumul pe care apucase era presărat cu prăpăstii păcătoase, în care uneltirea ereziei stătea la pîndă. Pocitania din colibă... avortonul acela fără formă, oribil și agonizant — fiul lui, da, culoarea ochilor nu lăsa loc pentru dubii — era heraldul, simbolul viu a ceea ce-ar fi cules el, cu predicile lui, cu nerăbdarea de-a obține un rezultat, oricare ar fi fost acesta, disprețuind total orice logică sănătoasă, orice formă elementară de prudență și grijă.

Ședea, doborît, pe malul pîrîului, cu mintea învălmășită și amarul disperării în inimă. Eusebio ședea lîngă el, grijuliu și participînd la suferința sa. Din cînd în cînd, geronianul murmura și el cuvîntul acela misterios — Au-Ranga-ube — care pe misionar îl scotea din minți.

— Au-Ranga-ube ! izbucni părintele Francisco. Explică-mi și mie. Ce înseamnă cuvîntul ăsta ?

Printr-o perifrază, Eusebio vorbi despre nașterea nefericită, despre Au-Ranga, luna cea rea, dușmană a fecundității și aducătoare de tot felul de nenorociri și complicații.

Și iată, din colibă, o femeie îl strigă.

— Haide repede, părinte ! Moare Maria !

El se ridică opintit și se întoarse în colibă cu picioarele moi și grele, abia îl susțineau. Luă vasul cu grăsime sfințită și se apropie de Maria, ca să-i facă ultima împărtășanie.

— Plecați ! le spuse femeilor care se îngrămădeau în jur. Dați-vă la o parte !

Începu să spună rugăciuni lîngă Maria, a cărei respirație devenea tot mai dificilă. Îi făcu semn lui Agnes să-i mai toarne shava-cianga : lehuza suferea vizibil, iar el voia s-o ajute să treacă dincolo fără dureri. Își trecu degetul mare, uns cu grăsime, peste pleoapele Mariei, zicînd :

— *Per istam sanctum untionem, et suam piisimam misericordiam indulgeat tibi Dominus quidquid deliquisti per visum...*

Îi atinse urechile și adăugă : *...per auditum...* și așa mai departe, atingîndu-i și numindu-i nările, apoi gura, apoi mîinile și picioarele.

Rosti alte rugăciuni, în liniștea generală.

Apoi se îndreptă spre nou-născut.

— Aduceți-mi apă, ceru.

După ce fu servit, stropi corpul păros și diform al avortonului și spuse :

— Te botez în numele Tatălui, și-al Fiului, și-al Sfîntului Spirit.

Avu un acces de vomă, dar, urmînd impulsul unui scrupul salutar, preferă să repete formula.

— *Si es homo, ego te baptizo in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti.*

Iată, ceea ce trebuia făcut, făcuse. Ieși afară și se duse iarăși pe malul pîrîului, așteptînd inevitabilul.

Maria muri peste noapte. Monstrul, în schimb, rezistă pînă în zori.

22

(timpul prezent)

De-a lungul unei poteci prăfoase ce se derula în serpentine largi, părintele Francisco și Eusebio coborau încet colinele negre Guala-Ngoa, îndreptîndu-se spre cîmpia de la miazănoapte.

Soarele de pe Geron străbătuse un sfert din drumul său, insectele atacau cu tot mai mare insistență, iar zăpușeala se făcea simțită prin aburii denși ai vegetației.

Eusebio înainta în salturi mici, cu desaga pe umăr. Ca să alunge șerpii, lovea din cînd în cînd cu un băț mare în pămînt, stîrnind nori de praf enervanți. Părintele Francisco se ținea după indigen cu pași apatici, aplecat sub greutatea armei. Mintea i se întorcea la noaptea trecută, la seara petrecută lîngă focuri, la cuvintele lui Oal-Tsequal, uneori clare și încurajatoare, alteori ambigue și enigmatice ca un oracol.

Oricum, îi smulsese o promisiune. Cît mai curînd, Oal-Tsequal urma să vină în sat, împreună cu tot poporul său. Aveau să înconjoare zona Mlaştinii Mari şi, pe un drum mai lung, dar mai puţin periculos, avea să-şi ducă oamenii să vadă „casa lui Dumnezeu", pe care-o ridicase omul fără păr. În ziua aceea, el va profita de ocazie : îi va boteza pe toţi.

— Stai, Eusebio, îi porunci părintele Francisco, înfierbîntat. Facem popas.

Eusebio se ghemui în marginea potecii şi desfăcu desaga. Cu gesturi rapide, scoase mîncarea şi o puse la picioarele părintelui Francisco. Acesta începu să mănînce, fără să se mai înfurie ca de obicei. Mesteca şi se uita dintr-o parte la Eusebio, aproape ruşinîndu-se de geronian.

— Tu ce crezi, Eusebio ? întrebă misionarul. O să se ţină de cuvînt ?

— Cine ? Oal-Tsequal ? De ce să nu se ţină ? Tu te-ai dus la el cu gînduri de pace şi i-ai dăruit cutia aia sclipitoare, oglinda, în care îşi poate vedea *ohla-kloha*. Ai mîncat cu el şi-ai băut shava-cianga cu femeile lui. Te-ai arătat în faţa lor întreg şi ai făcut ca arma să-şi dovedească toată puterea ei. Oal-Tsequal n-a rămas, cu siguranţă, dezamăgit şi, dac-a zis că vine, poţi fi convins că aşa se va întîmpla, pe cît este de adevărat că mîine o să răsară soarele.

Cuvintele lui Eusebio nu-l încurajară deloc. Dimpotrivă, readucîndu-i în minte întîmplările de peste noapte, avură asupra lui un efect exploziv. Părintele Francisco se

ridică brusc și începu să se învîrtă încoace și încolo, deranjat parcă de prezențe invizibile.

— Am păcătuit, spuse confuz. Astă-noapte am păcătuit grav, acum trebuie să mă purific, să-i cer iertare lui Dumnezeu, mortificîndu-mi trupul.

Își rotea ochii disperat în căutarea unui tufiș cu spini.

Își scosese deja hainele și era gata să se arunce într-o învălmășeală de spini, dar Eusebio i se așeză în față.

— Nu, părinte, de data asta n-o face. Ăștia-s spini veninoși, care aduc moartea.

Atunci părintele Francisco începu să plîngă și, ca un copil, îl lăsă pe Eusebio să-l ia de mînă și să-l ducă departe de tufiș, la umbra unui copac ce se înălța în vecinătatea cărării. Se așeză pe solul nisipos și plînse de-a binelea, cu hohote, cuprins de o disperare nestăpînită.

— Ține asta, zise Eusebio, întinzîndu-i o frunză de shava-cianga. Trebuie s-o mesteci îndelung și ai să vezi că, încetul cu încetul, gîndurile rele vor pleca.

Și, într-adevăr, la puțină vreme, deveni calm, indiferent, cu emoțiile și amintirile filtrate, de parcă ar fi fost ale altuia. Eusebio îl privea cu un aer șiret. Apoi geronianul luă de pe jos un băț și desenă pe nisip o tablă de șah.

— Părinte, murmură el, ne continuăm partida.

Partida ? A, da, partida. Uitase complet de partida întreruptă în ajunul plecării spre colinele negre. Nu avea chef să reia jocul, dar Eusebio, folosind pietre și bucăți de lemn, reconstituise poziția.

— Regele tău era aici, zicea geronianul. Nu-i așa ? Turnul tău era aici, în a cincea căsuță din fața damei. Nu-i

așa ? Eu aveam regele aici, în a șasea căsuță din fața calului reginei, iar pionul alături, pe coloana a șasea. Eu trebuia să mut, nu-i așa ?

— Ba da, răspunse el fără chef.

Era o poziție disperată, nu mai putea opri pionul acela. Eusebio îl înfundase, cu toate că jucase tot timpul corect.

— Da, e rîndul tău, reluă părintele Francisco, cu o voce slabă. Ce-ai hotărît să muți ?

— Simplu. Înaintez cu pionul.

— Atunci nu-mi rămîne decît să-ți dau șah.

Spera ca regele alb să se retragă în căsuța a șaptea, sau, și mai bine, să atace turnul. Eusebio nu căzu însă în cursă. Coborî cu regele în a cincea căsuță din fața calului damei, iar el n-avu altceva mai bun de făcut decît să-i dea iarăși șah. Regele alb coborî pe linia a patra, iar el făcu același lucru cu turnul negru, ținînd regele în șah. La fel se întîmplă pe linia a treia. Dar de data asta regele lui Eusebio atacă turnul. Acum, căsuța inițială a damei era blocată pentru turnul negru și orice posibilitate de a captura pionul dispăruse, Dar, în momentul acela, fantezia părintelui Francisco avu o sclipire : găsise, *in extremis*, modul de a para atacul. Încrezător, mută turnul pe linia a patra.

Eusebio făcu un gest de suferință. Ce avea oare de gînd părintele cu mutarea aceea ? Cîteva minute studie atent desenul de pe nisip, apoi se neliniști și zise :

— Hai să mergem mai departe, părinte. Continuăm partida cînd ajungem acasă.

Dezamăgit, părintele Francisco se ridică, luînd şi arma de jos. Întreruperea, de data asta dorită de Eusebio, suna ca prevestirea unei înfrîngeri. Poate că geronianul observase ultima şmecherie genială pe care-o născocise ca să încheie partida remiză.

23

(timpul memoriei)

Cimitirul nu era departe. O potecă orientată spre nord, abia vizibilă, în permanent conflict cu vegetația luxuriantă ce creștea amenințînd s-o desființeze, ducea la un mic luminiș înconjurat de copaci bolnavi, cu frunzele ofilite și cu scoarța atîrnînd de pe trunchiuri.

Locul acela îl alesese el, destul de departe de cursul superior al pîrîului ce trecea prin sat. În mijloc ridicase o cruce mare, înaltă de trei metri, iar de jur împrejur se aflau celelalte, mai mici. Erau cinci, cîți geronieni muriseră de cînd se afla el în tribul lui Eusebio. Îi trebuise mult pînă să-i convingă pe indigeni că-i mai bine să-i îngroape pe morți, decît să-i abandoneze prin mlaștini ca hrană pentru kibu-naragua și pentru peștii sferici.

— Noi mîncăm carne de pește sferic, spusese Eusebio. Dacă le dăm cadavrele noastre, nu facem altceva decît să plătim o datorie.

Dar el, deși aprecia rațiunile ecologice și dorința de a menține echilibrul natural, insistase și pînă la urmă geronienii cedaseră.

Ajutat de Humberto și de Felipe, Miguel săpă cît putea de bine o groapă, în care depuseră corpul Mariei și al acelei absurde creaturi. El se lungi cu rugăciunea, acompaniat de cîntările geronienilor care-l însoțiseră pînă acolo.

Apoi, cortegiul se întoarse în sat. Părintele Francisco intră în colibă și deschise registrul comunității. Scrise numele Mariei pe lista defuncților și făcu un cerc lîngă el, în care puse un semn de întrebare. Nu știa cum să noteze altfel cealaltă prezență nimerită printre ei și dispărută în răstimp de o zi.

Eusebio aștepta răbdător într-un colț. Cînd părintele Francisco închise registrul, geronianul rupse tăcerea :

— Ar fi bine ca părintele să-și ia acum altă femeie...

— Te rog, Eusebio ! Avem o mie de lucruri la care să ne gîndim, nu-i momentul potrivit să-mi vîri în coastă altă femeie.

— Nu se cade ca părintele să rămînă singur, insistă Eusebio. Cum vrei să te asculte ceilalți, dacă nu dovedești că ești un bărbat adevărat, întreg ?

— Dar ai văzut ce se întîmplă ! Blestemata de Au-Ranga n-o să mă slăbească, are să aducă iarăși moartea în coliba asta...

— Au-Ranga nu-i de neînvins. Va veni ziua în care părintele să-și ia revanșa. Trebuie să insiști...

Peste două ore îi aduseră fata. Era foarte tînără și cu ochii plini de groază. Se refugie, țipînd, în fundul colibei, surdă la toate vorbele pe care i le spusese el ca s-o liniștească.

— N-am să-ți fac nici un rău, o asigura el. N-o să te ating nici măcar cu un deget. Vei dormi aici, departe de mine. Dacă vrei, eu dorm afară și n-am să mă apropii niciodată de tine. Înțelegi ?

— Nu, nu te cred. Și tu, părinte, ești bărbat și pînă la urmă o să ceri ce ți se cuvine, dar eu nu vreau, nu vreau să nasc un monstru, nu vreau să mor de Au-Ranga-ube ca Maria !

— Cum te cheamă ? întrebă părintele Francisco, calm.

— Ruhòbi. Dar acum două luni m-ai botezat Eulalia.

— Fii pe pace, Eulalia. N-o să-ți fac nici un rău, îți promit.

Rămase afară toată noaptea, șezînd lîngă un foc, pe malul apei. Bău shava-cianga și recită, în sinea lui, psalmii lui Isaia și cartea lui Ezechiel, texte în mare parte uitate, dar care în momentul acela de extremă luciditate îi reveneau în minte cursiv, bucurîndu-i sufletul. Apoi adormi lîngă prag, ghemuit sub streașina colibei, fără să-i pese de rozătoarele care obișnuiau să-i atace pe cei ce se culcau afară.

A doua zi, Eulalia dispăruse. Zadarnic o căutară prin tot satul. Apoi, un geronian găsi pana albastră purtată de Eulalia în păr. Era pe poteca ce ducea spre mlaștini.

Părintele Francisco își pierdu orice speranță. Dacă fata fugise în mlaștini, o făcuse pentru că prefera să moară, decît să accepte o convietuire pe care n-o alesese ea, însă obiceiurile rigide ale tribului i-o impuneau.

Iată, o altă moarte îi apăsa conștiința. Nu era destul Hijaski-Ngoa, nimerit în gura aligatorilor kibu-naragua. Nu ajunsese Maria și avortonul zămislit de ea. Acum, se adăuga altă victimă, sacrificată pe altarul acelei logici care îl făcea protagonist pe el, un element intrus, dar determinant.

El era responsabilul, era inutil să nege, era inutil să trăiască în amăgiri. Dacă ar fi plecat atunci cînd veniseră să-l ia, înainte de a se închide coridorul, dacă ar fi părăsit planeta ca toți ceilalți, Hijaski-Ngoa ar fi trăit și-acum, fericit și neștiutor, împreună cu Tserùbhi, iar Eulalia și-ar aștepta, nerăbdătoare, un soț potrivit, avînd toată viața înainte, departe de spaimele pe care numai el, prin simpla lui prezență, le stîrnise în sufletele acelea liniștite și fără probleme.

Sigur că da, însă o comunitate întreagă — argumentul suna acum banal și perimat — n-ar fi cunoscut nicicînd cuvîntul lui Dumnezeu, ar fi trăit pe veci marginalizată, departe de grația divină.

Nu avea chef să se chinuie, scriind în memoriu. Preferă să stea lîngă foc, singur, examinînd argumentele pro și contra, rumegînd programe și linii de conduită care să fie acceptabile, în acord cu convingerile proprii, cu mica instanță ce-i putea justifica existența.

Îl chemă pe Eusebio lîngă el.

— Să nu-mi spui că aş face bine să-mi iau altă femeie! M-am săturat de doliu şi de nenorociri. Acum trebuie să ne gîndim la altceva. Spune-mi, la ce distanţă de sat se află baza ?

— Baza ?

— Da, baza, locul unde lucrau oamenii aceia, ca mine, înainte de-a fi nevoiţi să plece în ţinuturi îndepărtate, de unde nu se mai întorc.

Eusebio se scărpină după ureche.

— Cinci sau şase zile de mers. Ce vrei să faci, părinte ?

— Vreau să construiesc o biserică, aşa cum îi place lui Dumnezeu. Dar îmi trebuie materiale şi unelte pe care numai la bază poate că vom reuşi să le găsim. Organizează o echipă, Eusebio. Am nevoie de oameni tineri şi sănătoşi. O să ne întoarcem în sat cu tot ce trebuie. Vei vedea, o să înalţ pentru voi o biserică minunată, un monument ce va rezista peste timp, în amintirea mea, desigur, dar mai ales *ad majorem gloriam Dei*.

Eusebio nu stătu pe gînduri. Înainte de apusul soarelui, adunase deja o duzină de geronieni tineri, puternici şi dornici să participe la expediţie.

Eusebio îi înşirase în faţa colibei, iar el îi privea în ochi, rînd pe rînd. Îi recunoscu pe Augustin, pe Rafael, pe Guillermo, apoi pe Juan, Alberto, Pablo, Valeriano şi, unul după altul, pe toţi ceilalţi arătaţi şi numiţi de Eusebio.

Ultimul din şir era tînărul Ignacio.

— Dar ăsta ? întrebă, întorcîndu-se spre Eusebio. Cum de l-ai ales pe Ignacio, aproape un copil ?

— Ignacio cunoaște drumul mai bine ca mine, răspunse Eusebio. El a fost la bază, singur, acum treisprezece luni, înainte de a veni tu la noi. Cunoaște potecile și se pricepe să dibuiască animalele, e un vînător înnăscut. Eu n-am mai umblat de mult pe-acolo, am fost o dată în recunoaștere, pe vremuri, dar urma s-a șters, fără îndoială. Ignacio va fi ghidul nostru.

Părintele Francisco îl împunse pe Ignacio cu degetul în piept.

— Și zici c-ai fost la bază ? De ce ? Ce te-a făcut să mergi pînă acolo ?

Tînărul geronian nu știu ce să răspundă, se fîstîci. Părintele Francisco dădu din cap, dezamăgit. Atunci, răspunse Eusebio în locul lui.

— Era curios, ca orice tînăr. Voia să-i vadă de aproape pe oamenii fără păr, mașinile...

Părintele Francisco încuviință, înțelegător.

— Bine. Plecăm mîine, în zori. Acum mergeți toți să vă odihniți, căci drumul va fi lung și vom avea nevoie de toată energia noastră. Nu-i așa, Ignacio ?

Geronianul răspunse încurcat :

— Așa-i, drumul e lung și periculos.

Părintele Francisco rămase treaz în prima jumătate a nopții, cu mintea la expediție. Ce nesăbuit fusese că nu se gîndise mai repede ! Erau o mulțime de lucruri, acolo, pe care de mult le putea aduce — rezerve de laser, unelte, cuie, o grămadă de obiecte ce-i lipsiseră și care l-ar fi ajutat să economisească timp și să scutească oboseală.

A doua zi, sub privirile curioase și somnoroase ale femeilor și bătrînilor, grupul părăsi satul, coborînd pe cursul apei, spre sud. Ignacio și Eusebio mergeau în frunte, părintele Francisco la mijloc, cu ceilalți, iar Augustin și Guillermo încheiau șirul. După mai puțin de-o oră de mers, transpirat și gîfîind, părintele Francisco își scoase tunica și și-o fixă, răsucită, pe rucsacul purtat în spate. Rămase în cămașă și-n izmene, iar picioarele, biciuite de vegetație, îi ajunseră în scurtă vreme pline de răni și roșii, ca o carapace de langustă.

— Încet ! îi strigă lui Ignacio, aflat în frunte. Vă rog să mergeți mai încet. Eu nu pot ține pasul...

Opririle erau tot mai dese. La amiază, pe cînd ceilalți mîncau cu poftă, dormi un somn profund, la umbra unui copac cu frunze violete. Se trezi cu soarele coborît spre apus. Atunci blestemă, furios că-l lăsaseră să doarmă atît de mult.

Mai merseră vreo două ceasuri, apoi făcură popas. Geronienii erau vioi, nu arătau deloc obosiți. Evident că, avansînd relaxat și îndeosebi făcînd popasuri dese, mersul lor semăna mai mult cu o plimbare decît cu un marș. El se simțea, însă, frînt și abătut. Mai ales picioarele, parcă nu erau ale lui, deveniseră pentru el două apendice inerte, două pîrghii cu centrul de greutate mutat din loc. Bineînțeles, nu mai era tînăr, după acte avea acum patruzeci și trei de ani, dar ultimul și-l petrecuse pe Geron, unde, pentru cei ce nu erau indigeni, un an conta cît zece, ori, cine știe, poate chiar mai mult, era sigur că parametrul îmbătrînirii fusese pentru el mai dur decît pentru

alții, din cauza vieții pe care trebuise s-o ducă, mereu încordată, și zbuciumată, și în incertitudine.

Urmară zile de chinuri, de suferințe cumplite. Din cînd în cînd, Eusebio îi dădea să mestece frunze de shavacianga, cu care izbutea să-și alunge oboseala gata tot timpul să-l doboare. Drogul îi crea imediat o stare euforică, iar grupul profita de asta ca să grăbească pasul, pînă cînd părintele Francisco, mereu pe punctul de a ceda, implorîndu-i ca un copil, îi obliga să oprească.

Nici urmă de pericolele pe care le pomenise Ignacio la începutul călătoriei ! O singură dată se întîlniră cu un exemplar mare de ranga-ranga, șarpele uriaș din pădurile de pe Geron. Îl găsiră însă abia suflînd, îngreunat de prada pe care tocmai o înghițise, amorțit și inofensiv. Nici măcar nu fu nevoie să-l ocolească. Geronienii și părintele Francisco trecură peste reptilă și își continuară drumul.

În sfîrșit, după zece zile de mers obositor prin învălmășeala de trunchiuri ce stînjeneau trecerea, prin nori de insecte care îi atacau înfometate, pădurea începu să se rărească. Luminișurile erau tot mai dese, iar ici-colo apăreau buturugile copacilor tăiați de oamenii de la bază pentru nevoile lor. Apoi se văzu steagul de pe radarul bazei și părintele Francisco începu să se învîrtă cu o oarecare emoție prin curți și printre cele două șiruri de clădiri. Iarba creștea în disperare prin crăpăturile asfaltului, se ițea viguroasă printre pietre, năpădea treptele clădirilor, iar plantele cățărătoare luaseră zidurile în stăpînire și se încolăceau lacome spre acoperiș, acoperind ușile și ferestrele.

Părintele Francisco numără șase vehicule abandonate, mașini de cosit, elevatoare, cărucioare electrice. Elicopterul lui Weber zăcea solitar într-un colț, acoperit complet de plantele agățătoare. Din încîlceala vegetației ieșeau doar elicele, în parte ruginite.

Geronienii se uitau în jur, speriați. Și Eusebio se mișca nervos, incapabil să-și stăpînească agitația. Părintele Francisco nu era mai presus de ei, abia recunoștea locurile în care poposise cu un an în urmă, nerăbdător să se arunce în miezul realității geroniene. Lîngă clădirea cantinei se afla un pavilion unde grădinarii bazei își depuneau uneltele. Deschiseră cu greu ușa, după ce îndepărtaseră vegetația ce o bloca. Înăuntru, într-o dezordine de obiecte dintre cele mai diferite, părintele Francisco reuși să descopere trei macete, un ferăstrău, un clește și două dălți. Își continuă căutarea și scoase la iveală două pachete cu cuie de diverse mărimi, o cutie cu șuruburi și una cu balamale. Mai erau multe alte obiecte care le-ar fi putut folosi, dar fu silit să le abandoneze, ca să nu încarce din cale-afară bagajele. Așa că renunță, cu părere de rău, la un burghiu ce le-ar fi rezolvat multe probleme, însă, din păcate, scula era electrică.

Oricît cotrobăi printre arme, nu reuși să găsească rezerve pentru pistolul-laser. Erau acolo muniții de toate tipurile, dar rezerve pentru pistol nu se vedeau nicăieri. Atunci părintele Francisco luă din rastel o pușcă mare, armă înspăimîntătoare, în stare să ucidă un dinozaur în trei secunde cu focul ei concentrat.

Umplu un sac de iută cu încărcături pentru armă. Apoi intră în sala cantinei. Erau încă acolo mesele

încărcate cu farfurii, așa cum le lăsaseră cei de la bază, surprinși pe neașteptate de ordinul de evacuare. Prin dulapuri și în magazie, după ce alungă mulțimea de rozătoare, găsi mîncare stricată și puturoasă. Un miros de pustiu și de moarte persista în toate încăperile. Părintele Francisco luă cîteva cutii de carne conservată și o sticlă de whisky și ieși afară, la geronieni.

— Acum părintele mănîncă și bea, zise, ridicînd sticla ca pe un trofeu. Ne petrecem noaptea aici. Pînă una-alta, voi să puneți în saci tot ce am ales. Mîine ne așteaptă o zi grea, mai este mult material de recuperat.

Se așeză la umbră, soarele cobora spre asfințit, și Francisco mîncă o cutie întreagă de conserve. Apoi, lăsînd la o parte regulile moderației, bău în mai multe reprize, pînă goli jumătate de sticlă.

Gînduri stranii îi treceau prin mintea obosită. În spectacolul acela al abandonului era ceva ce reușea să-l atragă, să-l întoarcă înapoi, la vremea deciziilor încă neluate, cînd contururile lucrurilor erau cenușii și fiecare gest și cuvînt se mișcau într-un limb incert, fără să aibă încă determinarea clară pe care o prevesteau acum împotriva voinței lui.

Privirea îi căzu pe Eusebio, pe Augustin, pe Felipe, pe Ignacio, liniștiți cu toții și neștiutori. Citi pe fețele lor o încredere totală, absolută, fără rezerve.

Închise ochii și adormi imediat.

Erau patru ferestre cu sticlă colorată și toate dădeau spre aripa vestică a ceea ce fusese odinioară locul de recreație al personalului de la bază.

O vreme, părintele Francisco rămase pierdut în contemplarea jocurilor de lumină pe care geamurile le produceau în jur. Apoi începu să se enerveze, deoarece nu-i venea în minte nici o rezolvare a problemei. Trebuia să scoată ferestrele acelea, să le recupereze întregi și să le ducă în sat. Acesta era obiectivul principal al expediției. Ferestrele colorate și macetele. Toate celelalte erau mai puțin importante și treceau pe locul doi față de necesitatea de a reface, în biserica proiectată de el, jocurile acelea de lumină difuză și blîndă, în toate nuanțele curcubeului.

Ca să ajungă atît de sus, aproape de tavan, trebuia să construiască o schelă și apoi să lucreze cu dalta și cu șurubelnița, să scoată ferestrele cu ramă cu tot și să le coboare cu scripetele. Soluția problemei era găsită. Dar, ca s-o pună în aplicare, erau necesare alte operații, a căror împlinire presupunea o serie întreagă de alte probleme imediate, deloc ușor de rezolvat. Iar sus, pe schelă, trebuia să urce el, întrucît mîinile geronienilor, atît de pricepute la jupuit, la decojit, la împletitul fibrelor, nu se pricepeau să folosească o șurubelniță ori o daltă, nu erau deloc deprinse cu o deschizătoare de conserve și nici nu erau în stare să ia o lamă de bărbierit de pe o masă de marmură.

Ziua trecu într-o obositoare succesiune de tentative jalnice, împiedicate în nepriceperea și stîngăcia colaboratorilor săi. Exasperat, părintele Francisco puse mîna pe pușcă și dirijă focul de jur-împrejurul unei ferestre. Zidul începu să se topească, sfîrîind, într-un nor de fum acru, iar fereastra căzu jos, în zgomotele molozului care o însoțea. Două geamuri se făcură țăndări, iar el se repezi să adune cioburile verzi și violete, pe care le puse, cu afecțiune,

într-un plic de plastic. Dădu din cap, contrariat. Metoda aceea era bună ca să spargă ferestrele și să se întoarcă în sat cu niște cioburi inutile.

Atunci apropie două scări extensibile, iar Augustin și Eusebio îl ajutară să ridice o scîndură lungă de patru metri între cele două capete ale scărilor. El se aventură pe instalația aceea vibratoare ca să scoată ferestrele din ramele fixate în zid. Ceilalți, folosindu-se de pari, liane, prăjini, făcură ferestrele să alunece pînă jos.

Augustin căzu cînd treaba era aproape gata. Scîndura începu să vibreze din cauze neștiute, iar geronianul, în picioare, ca un urangutan pe cea mai înaltă ramură a unui boabab, începu să țipe. Părintele Francisco se ținu de scara ce vibra și ea ca scuturată de un cutremur, în vreme ce Augustin cădea cu capul în jos, zdrobindu-se de podea.

Muri aproape pe loc. Își fracturase coloana vertebrală, iar craniul și-l spărsese într-un bolovan mare, aflat pe jos.

În seara aceea, părintele Francisco plînse ca un copil. Geronienii cîntară obișnuitul cîntec funebru, toată noaptea. O atmosferă tristă plutea în curtea unde-și stabiliseră tabăra.

Cînd părintele Francisco îi făcu ultima împărtășanie, corpul lui Augustin era deja țeapăn. Îl îngropară într-un răzor, la umbra unui tufiș bogat, înflorit.

Eusebio luă maceta și tăie două lemne pe care le legă în chip de cruce, apoi înfipse crucea pe mormînt. Părintele Francisco spuse rugăciunile. Erau zorii unei zile răcoroase și plină de lumină.

Înainte de plecare, inventarie tot materialul recuperat. Patru ferestre cu rame de metal — erau grele și urmau să

fie și mai grele pe traseu. Era nevoie de opt oameni numai pentru ele. Ferestrele fuseseră legate cu ramuri lungi, flexibile, ca să se evite eventualele accidente din timpul transportului. Alți doi geronieni luară sacii cu cuie, cu unelte și încărcături pentru pușca pe care cu toții refuzară s-o atingă, cuprinși de o spaimă superstițioasă. Așa că pușca ajunse în spatele prăpădit al părintelui Francisco. Felipe și Humberto construiseră un fel de lectică pentru a duce mai ușor o orgă de tip Hammond, pe care misionarul o descoperise într-un colț al sălii de recreație. Funcționa cu curent electric, dar, în caz de nevoie, se putea folosi un acumulator. Părintele Francisco puse în lectică și burghiul, împreună cu cîteva fețe de masă albe, bune pentru altar.

Înarmați cu macete, Ignacio și Eusebio deschideau calea. Drumul de întoarcere fu în felul acesta mai ușor, macetele făceau minuni prin vegetația încîlcită și evitau ocoluri obositoare. Totuși, din pricina greutății care-i obliga la popasuri dese, le trebuiră zece zile ca să ajungă în sat.

Trecuse aproape o lună din ziua cînd porniseră în expediție. Femeile, bătrînii și copiii îi întîmpinară cu veselie. Se uitau mirați la obiectele ciudate care se adunau în mijlocul pajiștii și îl ascultau cu încîntare pe părintele Francisco, în vreme ce acesta, înfierbîntat și gîfîind, declara plin de entuziasm :

— Mai sînt o mulţime de lucruri acolo, la momentul potrivit vom mai face o expediţie şi-o să aducem acasă tot ce ne trebuie.

Satul asculta, fericit. Numai femeia lui Augustin, deoparte, îşi întorcea ochii stinşi în căutarea unui punct de sprijin.

24

(timpul memoriei)

Părintele Francisco înțelese ce fel de om era Eusebio din felul cum juca șah. Neabătut, înainta cu pionul regelui numai un pas, și cînd avea negrele, și cînd profita de avantajul primei mutări. Purtarea lui era excesiv de prudentă, înclinată spre renunțări, lăsîndu-i adversarului inițiativa ; ea putea însemna însă lipsă de fantezie, dacă nu era cumva chiar expresia unui masochism sinucigaș.

Dar Eusebio avea un fel absolut personal de a juca în apărare, temporiza, aruncînd în luptă piese similare, parînd cu nebunii șahul pe care-l dădeau nebunii adversarului, mereu atent să țină legat lanțul pionilor, mereu abținîndu-se să înainteze cu ei, foarte atent la schimburi, acceptîndu-le doar cînd erau convenabile pentru el, ori măcar nu-l dezavantajau. Apoi, cînd atacurile împotriva poziției ce-i apăra regele slăbeau și se pierdeau în mișcări

lipsite de forță de pătrundere, devenind scontate și previzibile, începea să contraatace și să-și asume inițiativa, pînă atunci disprețuită.

În momentele acelea, nici părintelui Francisco nu-i era ușor. Ceea ce părea o formație alcătuită în cel mai bun caz pentru a face față unui atac se transforma, ca prin minune, într-o grupare solidă și compactă, gata să producă niște combinații ucigătoare. Jocul lui Eusebio semăna cu cel al lui Botvinnik, cînd marele campion din trecut reușea să iasă din apărarea franceză prin atacuri imparabile.

Părintele Francisco, care juca în vreme ce era ocupat cu scrisul, trebuia să pună tot mai des deoparte memoriul și să se concentreze la partidă. Pînă la urmă reușea să rezolve situația, dar implicîndu-se din ce în ce mai serios.

Și cealaltă partidă, începută cînd pusese pentru prima oară piciorul în sat, încă neterminată și în care erau în joc raporturile complexe dintre el și trib, o serie de victorii parțiale, de cedări și compromisuri, evolua în același fel, tipic stilului de joc al lui Eusebio, care făcea schimburi, dădea lovitură contra lovitură și nu ceda niciodată, nimic, fără să ia ceva în schimb.

Aparent el, misionarul, era cel ce ataca, adică acela care propunea și obținea, dar de cîte ori nu fusese silit să cedeze pe celălalt front ? Îi botezase, îi făcuse membri ai bisericii universale, însă Eusebio îl făcuse să bea shavacianga, îl obligase să-și calce jurămîntul, îi adusese în casă o femeie, respectînd legile tribului, făcuse din el un geronian.

Cine era învingător în partida aceea ? Pe tabla de șah, părintele Francisco învingea încă sistematic, chiar dacă din ce în ce mai greu. Dar în partida cealaltă ? Judecînd drept, ajunseseră la o poziție de șah, ori, mai exact, de șah perpetuu, în care funcționa regula *do ut des*, acceptată tacit de ambele părți.

Acum era la mijloc construirea bisericii și părintele Francisco se gîndea că treaba asta avea să-i țină pe geronieni ocupați o lungă perioadă de timp. Erau de rezolvat probleme serioase, și o vreme nimeni n-ar fi avansat cereri inacceptabile ori care l-ar fi putut pune în dificultate. Dar luna era pe sfîrșite și femeia lui Augustin aștepta. El era răspunzător de moartea lui Augustin, așa că el trebuia s-o ia pe văduvă.

Și, într-adevăr, după cîteva zile, Eusebio apăru aproape smiorcăind :

— Nu-i bine că părintele e singur... Un bărbat adevărat trebuie să aibă o femeie pe lîngă el... Femeia lui Augustin nu mai poate aștepta...

— Acum nu este vreme pentru lucrurile astea. Avem înaintea noastră o muncă imensă, iar eu am nevoie de toate forțele mele, dacă vreau ca biserica să nu rămînă doar un proiect.

— Femeia lui Augustin nu poate aștepta, insistă Eusebio.

El i-o tăie scurt :

— Sînt lucruri mai importante acum. Vă rog, pe toți, nu mă chinuiți cu asemenea pretenții.

Dar ştia prea bine că vorbele lui n-aveau nici o valoare. Mai devreme sau mai tîrziu, va trebui să cedeze din nou.

Se învîrtea pe pajişte ca un posedat, împărţind porunci în stînga şi în dreapta. Copacii necesari construcţiei, foarte mulţi la număr, fuseseră doborîţi cu laserul, decojiţi şi fasonaţi cu securea şi cu macetele. Scările înalte, construite pentru orice eventualitate, se dovediseră indispensabile pentru aşezarea diferitelor elemente la locul lor. Legătura le-o făceau cuiele şi balamalele.

Clădirea se înălţa, solidă şi măreaţă în comparaţie cu sărăcia şi şubrezenia colibelor. Arhitrava faţadei avea cinci metri înălţime şi erau şapte metri pînă în vîrf. Fixarea ferestrelor cu sticlă colorată, două pe partea dinspre răsărit şi două pe cea dinspre apus, ceru o muncă minuţioasă şi o infinită abilitate. La început, părintele Francisco voi să orienteze absida bisericii spre est, dar apoi, gîndindu-se, îşi spuse că nu era acolo nici un Ierusalim de care trebuia să ţină seama. Aşa că altarul fu orientat spre nord. În acest fel, iluminarea şi jocurile de lumină ce se obţineau prin sticla colorată erau garantate atît dimineaţa, cît şi după-amiaza.

Altarul era din lemn, patru grinzi cioplite, puse una lîngă alta şi acoperite cu o faţă de masă albă. Şi balustrada avea o armonie a ei, uşoară şi senină. Eusebio o sculptase cu o răbdare exemplară. Orga stătea în spatele altarului. Funcţiona cu energie de la acumulator, care nu putea dura mult, dar părintele Francisco se gîndea deja la un sistem mecanic de alimentare, pe bază de foale şi pedale.

În sfîrșit, trecuseră trei luni și biserica era gata.

— Sînt obosit, zise misionarul cu o voce devenită șoaptă slabă, abia perceptibilă. Adu-mi shava-cianga, Eusebio !

La început, zgomotul era asemeni unui zumzăit de albine, venind și plecînd, la limita pragului auditiv. Apoi, încetul cu încetul, zgomotul crescu în intensitate și căpătă caracteristicile inconfundabile ale unui motor care turează nebunește.

Ieși din somnul amorțitor care-l ținea prizonier de cîteva ore, își ridică pleoapele și imediat închise iarăși ochii, deranjați de razele soarelui în asfințit. Ultimele cuvinte din *Hymne de l'Univers* al sfîntului Pierre Teilhard de Chardin, pe care sub efectul drogului și le spunea în gînd ca și cum le-ar fi citit pe monitorul unui computer, se lichefiară, amestec sonor devenit indescifrabil sau lipsit de sens.

Zgomotul era persistent. Întins pe pragul bisericii, părintele Francisco se ridică în șezut și privi în sus, neliniștit.

Nu visa. Punctul acela mic și negru, detașat pe fondul cerului, deasupra frunzișului albastru al arborilor koa-koa, și care creștea văzînd cu ochii, părea chiar elicopterul lui Weber.

— Iată-l pe amicul Van Buren, care vine să-și vîre nasul ! zise, în sinea lui, misionarul.

Acum era pregătit să suporte coșmarul ca pe un fapt inevitabil, ca pe o lege de la care era imposibil să se sus-

tragă, înainte de a scăpa de efectul băuturii din shavacianga. Fiindcă era limpede că ceea ce vedea nu avea nici o realitate obiectivă, era numai o halucinație. Oricum, nu era Van Buren. Văzu, într-adevăr, o elice învîrtindu-se, ca de elicopter, dar ceea ce ateriză pe pajiște nu avea nimic de-a face cu raționalul aparat de zbor condus de Weber. Era... Era un scaun pe rotile cu o vergea înfiptă în spătar, în vîrful căreia elicea încă se mai învîrtea, încet, și după oprirea motorului. Iar pe scaunul cu rotile, firește, ședea ghemuit comandantul Mac Kinley, cu părul lui roșu ca flacăra și cu pantalonii îndoiți la încheieturi.

Părintele Francisco începu să rîdă și îl strigă pe Eusebio. Dar nu auzi nici un răspuns. Nimeni nu se arătă în pragul colibelor, nimeni nu veni să se uite. Satul părea pustiu. Evident, dispariția geronienilor ținea de mecanismul acela absurd al halucinației pe care o simula și el, ca să poată închega un dialog altfel imposibil.

Între timp, Mac Kinley, conducîndu-și căruciorul, se apropiase.

— Dar ce grozav e reverendul nostru ! Ca să-și construiască biserica, a găsit de cuviință să-mi jefuiască baza.

Părintele Francisco nu mai rîdea. Se uita consternat la comandant și la căruciorul lui absurd, așteptîndu-se ca dintr-o clipă în alta viziunea să dispară.

Se frecă la ochi, își vîntură mîna prin aer și începu să fluiere, silindu-se să ignore fantasma — ce altceva putea fi ? — care ședea înaintea lui. Dar imaginea persista, clară, abso-

lut deloc dispusă să dispară, dimpotrivă, dornică să-l înțepe cu vorbele sale ironice.

— Poate că reverendul a băut prea multă shava-cianga și acum trebuie să dea socoteală conștiinței sale. Spune drept, părinte Morales, ți-ar conveni să mă anihilezi așa, cu o simplă pocnitură din degete. Ți-ar plăcea să rezolvi problema ștergînd-o cu buretele. Imposibil, părinte ! Va trebui să mă asculți pînă la capăt...

În vremea asta, figuri stranii, grămezi grotești de apendice și de membre disparate, se așezau ori se încolăceau printre palele rotorului de deasupra scaunului pe rotile al comandantului. Șerpi mici și negri coborau pe vergeaua centrală, lingeau coama roșie a lui Mac Kinley, maimuțe și grifoni țipau pe sus, în poziții nerușinate și triviale.

Scena părea ieșită din fantezia exacerbată a unui artist în delir, un Hieronimus Bosch dezlănțuit ori cuprins de nebunie, și în fiecare amănunt plutea prezența diavolului. Părintele Francisco își duse o mînă la crucifixul fixat în cordonul de la brîu, îl întinse înaintea lui, sforțîndu-se să nu-i tremure mîna, și strigă :

— *Vade retro, Satana !*

Comandantul Mac Kinley izbucni într-un rîs sonor.

— Să fim serioși, reverendule... Dacă chiar crezi că eu sînt diavolul, cum îți închipui că ai să mă poți alunga fluturîndu-mi pe dinainte un crucifix ori stropindu-mă cu apă sfințită ? Nu mi-ai spus chiar dumneata că biserica nu se mai află în evul mediu, nu dumneata mi-ai spus că doctrina se adaptează acum la reguli mai moderne și că a re-

nunțat la superstiții ? Nu-mi poți face nimic, părinte. Nu poți, fiindcă eu sînt *alter ego*-ul dumitale, celălalt pol dialectic, partea rușinoasă a ființei, care iese la suprafață și își cere dreptul la existență. Sînt conștiința cea mai profundă, gata să dea naștere unui arbore sequoia de adevăruri amare, dar nu mai puțin adevărate. Iar primul adevăr, cel mai crud, este că și de data asta ai pierdut, părinte Francisco. Falimentul e total, ireversibil. Ai crezut că-i poți creștina pe geronieni, te-ai iluzionat că-i poți evangheliza. Adevărul e că ai devenit unul dintre ei, le-ai acceptat obiceiurile, legile tribului, mănînci ca ei, bei shava-cianga ca ei, te-ai împreunat — *horresco referens* — cu femeile lor. Nu părintele Francisco i-a convertit pe geronieni, ci geronienii l-au convertit pe părintele Francisco.

— *Vade retro, Satana !* striga el, apărîndu-se cu crucifixul. *Vade retro, Satana !*

— ... Și toate astea ca să primești în schimb, ce ? Sigur, pe sălbaticii ăștia îi cheamă acum Eusebio, Felipe, Gabriel... în loc de Metzil-Nagua, Ngu-rumbi, Aleo-ghura... Sigur, Khava-Kloha și-a schimbat numele, acum i se spune Dumnezeu. Dar pentru atîta nu putem susține că geronienii sînt convertiți. Ei continuă să creadă cît credeau și înainte, nici mai mult, nici mai puțin.

— Destul ! urlă părintele Francisco.

Luă o piatră și o aruncă din toate puterile spre imaginea lui Mac Kinley, însă comandantul o prinse din zbor, anihilă cu o singură mînă voluta impactului. Apoi strînse piatra în pumn și o făcu fărîme, ca pe o piatră ponce.

Tîrîndu-se pe picioarele moi și clătinate, părintele Francisco ajunse la marginea pajiștii. Se întoarse o clipă și-l privi pe comandant, care rînjea asediat de o ceată de dragoni cu aripi membranoase, sfincși și vampiri, salamandre umflate. Apoi dădu fuga, cît putea de tare, căută în marginea pădurii tufișul purificator și, cînd îl găsi, se dezbrăcă fără ezitare.

— Iartă-mă, Doamne ! Iartă-l pe umilul tău servitor care a păcătuit grav față de tine.

Și se aruncă în tufiș, cu capul înainte. Rețeaua spinilor îl primi într-un văl de suferință și rămase acolo toată noaptea, să-și ispășească pedeapsa, cu lacrimile și sîngele curgîndu-i șiroaie.

25

(timp fără timp)

O strigă multă vreme și, cum nu venea nici un răspuns, înțelese că plecase, la fel ca Eulalia. Dar de data asta părintele Francisco nu se resemnă și o căută peste tot, prin tufele din spatele bisericii, în colibele din sat, întrebîndu-i pe toți, cu o voce mînioasă și tunătoare.

Geronienii ascultau impasibili, cîte unul dădea din cap alene, alții pur și simplu îi întorceau spatele. În sfîrșit, un indigen bătrîn arătă de două ori cu degetul spre mlaștină.

Părintele Francisco își lăsă brațele în jos, dezolat. Acum era un bătrîn decrepit ; mai întîi expediția la bază, apoi construcția bisericii și cealaltă călătorie, la colinele negre, îl istoviseră cu totul, n-ar mai fi avut putere să se ducă s-o caute pe femeie atît de departe și s-o aducă înapoi.

Era într-o mare încurcătură. Trebuia neapărat să-și facă rost de altă femeie, altfel toată opera lui ar fi fost pierdută. Și cît mai repede : la amiază, oră sacră pe Geron, trebuia să oficieze slujba în fața întregii comunități. Apoi urma să-i boteze pe Oal-Tsequal și pe oamenii săi, sosiți în sat în dimineața aceea, așa cum se înțeleseseră.

Cu capul plecat, părintele Francisco traversă iarăși satul, întorcîndu-se la biserică. Prin sticla de culoarea vinului și a smaraldului, lumina soarelui se revărsa în interior ca o spumă diafană, ajungînd pînă deasupra altarului în tonalități aproape muzicale.

Misionarul se îndreptă chiar spre altar, unde Eusebio era ocupat cu aranjarea podoabelor și a ghirlandelor de flori.

— Eusebio, îl chemă pe un ton foarte calm, încercînd să-și ascundă preocuparea.

Cel strigat nu se întoarse, aranja mai departe ghirlandele, cu zel. Părintele Francisco se apropie, ajungînd aproape în spatele său.

— N-am nici o îndoială că știi și tu că Elvira a fugit... Eu m-am purtat cu ea cît se poate de bine, dar n-a folosit la nimic. Acum, uite că sînt din nou singur.

Geronianul se opri din aranjatul podoabelor și, de data asta, se întoarse, cu o expresie de amărăciune. Ochii lui mari, galbeni ca niște scoici aurii, se uitară cu spaimă în ochii preotului.

— Vrei să spui că n-o să mai fie slujbă cîntată ?

— O, nu! îl asigură părintele Francisco, energic. Slujba o să se ţină. Îţi promit, Eusebio.

— Bine, aprecie mulţumit geronianul. Însă părintele trebuie s-o aducă înapoi pe Elvira, ori pe alta, dar repede, pentru că altfel nici unul dintre noi n-o să-l mai poată privi în faţă...

Părintele Francisco suspină. Întinse o mînă spre capul acela rotund şi caraghios, atît de uman şi atît de străin totodată, şi depuse pe el o umbră de mîngîiere.

— Da, Eusebio. Voi face ce trebuie.

— Chiar ai să mergi după Elvira ? Ai să le dovedeşti tuturor că eşti un adevărat bărbat ?

— Da, o să merg. Poate c-o să merg, dar după aceea. Acum nu mai am timp. Oal-Tsequal a sosit deja cu oamenii lui şi aşteaptă afară. Trebuie să ne gîndim la ceremonie...

Şi se îndepărtă ca să nu fie nevoit să asculte comentariile lui Eusebio.

În spatele altarului era o portiţă îngustă prin care se intra în sacristie, o cămăruţă cu cîteva obiecte, unde părintele Francisco îşi petrecea nopţile meditînd, nesigur, asupra puţinelor sale cărţi, ori scufundat în rugăciuni disperate.

Şi de data asta, îndată ce rămase singur în sacristie, părintele se lăsă în genunchi pe rudimentarul scăunel de îngenuncheat şi rămase acolo timp îndelungat, plîngînd în hohote nestăpînite, cu scuturături. Cînd se ridică, era transpirat tot. Îşi desfăcu tunica şi, deodată, mîinile şi picioarele îi fură cuprinse de nişte lungi fiori de frig. Îl

năpădi greața și simți că leșină — cele două semne ale abstinenței pe care le cunoștea prea bine. Atunci, ca un somnambul, se apropie de un dulăpior, îl deschise și scoase de-acolo o cană de lut.

Observă cu neliniște că recipientul era aproape gol. N-avea timp să meargă să mai culeagă shava-cianga și să prepare infuzia. Dar exista, totuși, o modalitate prin care să-și recîștige imediat elanul vital și curajul, energia și luciditatea : urină în cană, apoi, învingîndu-și sila, bău totul dintr-o suflare.

Efectul drogului luat în ziua precedentă îi reveni prin vene cu putere dublă. Urma să persiste două-trei ore, timpul necesar ca să facă față mulțimii care forma deja rîndurile în fața bisericii, timpul de care avea nevoie pentru marea slujbă cîntată și pentru botezul noilor convertiți. Mai tîrziu avea să se ducă în mărăcinișul din spatele bisericii, și acolo, în pielea goală, avea să-și mortifice carnea, aruncîndu-se în cel mai spinos dintre tufișuri, așa cum făcuse și altădată.

În inimă, ca într-una din grădinile Getsemani, mișunau fantome și răsunau cîrîiturile păsărilor de noapte. O voce șuierătoare îi repeta întruna, cu o ironie perversă : „Quo vadis, Francisco ? Quo vadis, Francisco ?“ Dar afară, în lumina soarelui, o mare de creaturi calde și păroase aștepta un semn, cuvîntul lui înflăcărat ce urma să alunge toate fantasmele. O melodie suavă, dar neterminată, aștepta o notă înaltă care s-o încheie. Iar sunetul acela superb, de trompetă, era gata să-i țîșnească din piept ca o apoteoză a triumfului asupra tuturor forțelor răului.

Cînd Eusebio bătu la uşa sacristiei şi intră cu pasul său elastic şi pluşat, părintele Francisco zăcea sprijinit de masa de scris, uitîndu-se în gol cu ochii larg deschişi şi avînd mîinile tremurătoare.

— Încă mai scriai ? întrebă geronianul.

Misionarul tresări. Luă foile de pe biroul făcut din trestii împletite şi zise :

— Probabil că n-o să-mi termin niciodată scrisoarea asta pentru cardinal. Totuşi, după ce voi muri, dacă o să vină cineva să întrebe de mine, tu să i-o dai şi să depui mărturie.

Uitîndu-se prin ferestruica dinspre răsărit, cîntări lumina şi observă că soarele se apropia de zenit. Citindu-i gîndurile, Eusebio aprobă din cap.

— Trebuie să ne ducem, părinte.

Părintele Francisco se ridică în picioare, clătinîndu-se. În mod inexplicabil, părea că efectul drogului dispăruse şi o vagă nelinişte începea acum să-l cuprindă, încetul cu încetul. Privi în jur, nesigur ca un copil, şi instinctiv căută sprijin în Eusebio.

— Am făcut o treabă bună, nu-i aşa ?

Geronianul îl privi în tăcere. Nu înţelegea întotdeauna pe loc cuvintele părintelui.

— Vorbeam de munca mea de aici, de misiunea mea, explică părintele Francisco. Atunci cînd am venit, aici nu era nimic...

— Iar acum e biserica.

— Nu numai asta, Eusebio.

— Ce mai e ?

— Tu, bunăoară. Uite, cînd te-am găsit, erai un mic animal, ceva fără utilitate, iar acum ai descoperit în tine un suflet nemuritor.

Eusebio încuviință, supus.

— A sosit timpul, reaminti el. Trebuie să plecăm. Oal-Tsequal așteaptă afară.

— Într-o zi, tu ai să-mi continui opera, adăugă părintele Francisco pe un ton solemn.

Eusebio mai încuviință o dată și repetă :

— Trebuie să mergem, părinte.

Dar după aceea el însuși zăbovi, îl prinse de tunică pe părintele Francisco și zise :

— M-am gîndit mult la mișcarea din partida întreruptă. Tu, părinte, ești foarte isteț. Aștepți să schimb pionul în regină ca să intri și să-mi dai șah dublu. Așa, după ce eu voi fi obligat să iau, regele tău ar rămîne în poziție de pat, iar partida s-ar termina la egalitate.

— Deci ai observat ! murmură părintele Francisco, dezolat. Atunci, ce mișcare faci ?

— Mut pionul, dar îl transform în turn.

Părintele Francisco închise ochii o clipă.

— Ai învins, zise cu amărăciune.

Și se simți în culmea umilinței. Mai curînd sau mai tîrziu trebuia să se întîmple.

Îi luă mîna, mică și firavă ca a unui copil. Și așa, împreună cu creatura aceea brună care țopăia pe lîngă el, ieși în fața bisericii, unde aștepta mulțimea, dar cînd văzu dinainte atîtea fețe plate și inexpresive, semănînd unele cu altele în așa măsură că nu le-ai fi putut deosebi unele

de altele niciodată, cu ochii lor atît de galbeni și atît de rotunzi, fără pleoape și toți îndreptați spre el, preotul ezită și fu pe punctul de a se întoarce înapoi, în biserică.

Îi convertise aproape pe toți și îi botezase cu nume creștinești care-i erau mai familiare : Rafael, Cayetano, Monica, Vicente... Pentru că ei erau umani, în privința asta nu exista nici o îndoială. Ori, cel puțin, era inutil să despice firul în patru, inutil să facă sofisme încîlcite privitoare la subtilitățile abisale ale teologiei. Cel aflat în mijlocul valului trebuie să se uite înainte, nu-și poate permite să aibă îndoieli ori să se răzgîndească. Prin urmare, ei erau umani și erau convertiți cu adevărat, în ciuda incoerenței comportamentului lor și al puternicului recurs la legile tribului, niciodată renegate. Nu ajungea oare faptul că biserica era ticsită în fiecare zi ? Că veneau la împărtășanie în grupuri tot mai numeroase ? Că, atunci cînd erau întrebați, știau mereu ce să răspundă și că dovedeau tot timpul cea mai inocentă dispoziție de a primi tot ce predica el ?

Și totuși, el n-avea încredere deplină decît în Eusebio. Pe ceilalți nu era sigur că-i influențase profund și era nevoie de o lungă și răbdătoare așteptare pînă să se vadă încolțind sămînța semănată de el.

Un geronian — Gabriel ? Valeriano ? — se desprinse din mulțime și veni alături. Îngenunche, își făcu semnul crucii într-un mod caraghios și rosti dintr-o răsuflare :

— Părintele a rămas iarăși singur. Părintele are nevoie de o femeie care să stea cu el. Părintele nu vrea,

bineînțeles, să stea singur. Nouă tuturor ne-ar părea rău pentru el.

Apoi plecă și veni altul — poate Rafael, poate Esteban, ori Fulgencio — care spuse cam aceleași lucruri, rostite pe același ton uniform și cîntător. Treaba ar fi continuat așa o bună vreme dacă Eusebio, eliberîndu-se nerăbdător din mîna părintelui, nu s-ar fi adresat mulțimii, strigînd :

— Gata ! Părintele a promis că înainte de a începe ceremonia va face ce trebuie.

Urmă un lung murmur de aprobare. Apoi, o liniște grea se lăsă pe pajiștea însorită unde geronienii stăteau în așteptare. Părintele Francisco se cutremură. Fiindcă în momentul acela mulțimea nu aștepta cuvinte, ci executarea unui ritual absurd și poate chiar sălbatic.

Trebuia să se decidă, imediat. Trebuia să se ducă printre ei, să arate o femeie la întîmplare, una oarecare, și apoi... să lupte cu acela care eventual s-ar fi opus, să-i rupă brațele, să-l învingă. După înfruntare, toți ar fi venit în biserică, nerăbdători ca o turmă în căutarea unui staul, iar el, așezat lîngă mica orgă, ar fi acompaniat corul băieților instruiți de Eusebio. Un mieunat, o parodie de cor, dar poate că tocmai de asta mai emoționant, stîrnind o misterioasă duioșie. Apoi slujba. Apoi botezul celor peste două sute de convertiți, în frunte cu Oal-Tsequal.

Și iată că, dintr-o dată, mulțimea tresări. În fund, unde grămada nu era atît de compactă, se vedea înaintînd ceva, ca o formație în triunghi, deschizîndu-și cu greu drum

spre biserică. La început, părintele Francisco nu-și dădu seama despre ce era vorba : vederea slăbită și lumina orbitoare a soarelui nu-l ajutau să fixeze imaginea. Apoi, printre cei trei bărbați care o tîrau legată cu o liană, o văzu pe femeie, ușor de recunoscut după culoarea mai deschisă a părului. Atunci înțelese că era Elvira.

Despicînd mulțimea, grupul ajunse dinaintea bisericii. Elvira fu împinsă fără milă și azvîrlită cu fața în praf.

— Ți-am adus-o înapoi, zise cel care încă mai ținea strîns capătul lianei. Deocamdată nu-i nevoie să-ți iei altă femeie...

Părintele Francisco aprobă printr-un semn al capului. Cu sufletul ușurat, se întoarse spre Eusebio, ca spre a-i cere aprobarea sau sfatul, dar discipolul său nu mai era lîngă el.

Se apleacă spre Elvira și o dezlegă.

— Du-te acasă, îi spuse pe tonul cel mai aspru de care fu în stare. O să am eu grijă să te pedepsesc.

În momentul acela, Elvira zvîcni ca un șarpe :

— Nu mă întorc la tine ! strigă, cu glasul încărcat de mînie. Nu mă întorc, pentru că nu ești bărbat adevărat.

De fapt, se aștepta la asemenea cuvinte. Nu se simțea insultat, dar acolo, de față cu toți, de față cu Oal-Tsequal care venise de foarte departe, trebuia să reacționeze.

— Și pe care de aici, dintre noi, îl consideri tu bărbat ? întrebă el, rotindu-și larg mîna, ca să arate că demnitatea lui era lezată.

Acum vinovatul, dacă exista vreunul, ar fi trebuit să iasă la iveală, iar el l-ar fi înfruntat, chiar dacă rezultatul luptei era hotărît dinainte. Nu se puteau lupta cu el, o știau prea bine. Nici toți laolaltă poate că n-ar fi reușit, și totuși, era destul să-i rănești în amorul lor propriu, era suficientă o mică provocare și ochii aceia galbeni și luminoși deveneau dintr-o dată întunecați și răi, cu o lumină sălbatică licărind în ei.

Elvira, însă, rămase mută și nimeni nu ieși din mulțime : poate că femeia plecase fiindcă nu-i mai plăcea să stea cu el, sau poate de frică, ori din plictiseală, nu pentru că vreunul ar fi sedus-o. Sau poate că tot fusese ceva, dar în ultimul moment seducătorul nu mai voise, sau nu mai putuse să fugă cu ea.

Părintele Francisco își scoase tunica, o flutură de două ori pe deasupra capului, apoi o aruncă la pămînt.

— Dacă e cineva, să vină încoace, insistă el. Eu sînt gata.

Mulțimea păru că freamătă într-o mare de strigăte și exclamații sufocate, dar nimeni nu avansă spre el.

— Părinte ! răsună în spatele lui vocea lui Eusebio.

Părintele nu se întoarse. Continua să fixeze mulțimea, vrînd s-o domine cu forța privirii.

— Precum se pare, nu-i nimeni ! strigă cît putu de tare. Pentru că eu l-am chemat cu glas răspicat și el n-a venit...

— Părinte, repetă Eusebio, de data asta pe un ton supărat.

— Aşteaptă-mă în biserică, spuse el neatent, abia întorcîndu-şi capul. Am putea intra cu toţii în biserică. N-are rost să aşteptăm pe cineva care n-o să vină.

Dar Eusebio nu se mişcă. Şi nimeni, dintre ceilalţi, nu se mişcă. Pînă şi Elvira, ghemuită pe trepte ca un animal rănit, părea în aşteptare. Părintele Francisco dădu din umeri şi vru să-şi ridice tunica de jos. O mînă mică şi uşoară îi atinse braţul.

— Nu, părinte, zise iarăşi Eusebio.

Atunci părintele Francisco văzu. Şi înţelese. Văzu maceta sclipind în soare, văzu ochii Elvirei aţintiţi cu nerăbdare asupra lui Eusebio şi mulţimea care savura cu anticipaţie înfruntarea. Dar înţelese şi că nu se putea bate, că era inutil şi că era mai bine să se termine odată.

Nici măcar nu încercă să se apere. Ar fi putut să-i rupă adversarului mîinile şi picioarele acelea atît de fragile şi să-l lase să moară acolo, în soare.

„Quo vadis, Francisco ?“ îi urlă în inimă glasul acela de vis şi de nelinişte. Văzu o cruce de gheaţă topindu-se în soarele torid de pe Geron, în vreme ce, cu braţele deschise, îşi sacrifica sufletul şi trupul.

Eusebio lovi o dată, de două ori, şi lovi iarăşi corpul căzut, dar fără ură, aşa, ca şi cum ar fi împlinit un gest oarecare, cum ar fi împodobit altarul, ori şi-ar fi făcut semnul crucii, ori s-ar fi culcat cu Elvira.

Imediat după aceea, cu maceta și cu unghiile, Eusebio sfîșie tunica părintelui Eusebio la nivelul taliei, sau puțin mai jos. În mare grabă, geronianul își îmbrăcă haina.

Apoi, întrucît se făcuse tîrziu, îl urmară toți pe Eusebio și intrară în biserică pentru ceremonie.

EDITURA FAHRENHEIT

CRUCEA DE GHEAȚĂ

În secolul XXIII, părintele iezuit Francisco Morales de Alcàntara este hotărît să-i convertească la credința întru Hristos pe indigenii altor lumi, care au deja propria lor concepție despre viață și nici nu par a simți nevoia unui nou sentiment de transcendență. Părintele Francisco crede însă cu tărie în menirea sa de misionar și face totul pentru a și-o împlini. Chiar dacă asta înseamnă pierderea oricărei posibilități de întoarcere spre comunitatea umană... Chiar dacă, în final, confruntarea cu extratereștrii (foarte asemănătoare unei partide de șah) poate însemna moartea. Căci, din ceea ce vrei să comunici, nu știi niciodată ce prinde rădăcini în cel ce ascultă!

ISBN 973-97417-1-1

